

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA MUZIKOLOGIE

Magisterská diplomová práce

Sociologie metalové hudby:
Metalový posluchač v kontextu subkultury a vkusu

Sociology of metal music:
Metal fan in the context of subculture and taste

Autor: Bc. Gabriela Stašová
Vedoucí práce: Mgr. Jan Blüml, Ph.D.

Olomouc 2017

Prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci *Sociologie metalové hudby: Metalový posluchač v kontextu subkultury a vkusu* vypracovala zcela samostatně, výhradně s použitím uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 2. 5. 2017

.....

Děkuji vedoucímu práce Mgr. Janu Blümlovi, PhD. za podnětné rady a připomínky, členům Katedry muzikologie a Katedry sociologie, andragogiky a kulturní antropologie za ochotu mou práci konzultovat a všem respondentům za trpělivé odpovídání na všechny dotazy a náměty.

Obsah

Úvod.....	5
1. Stav bádání čili mezioborové nahlížení na metalovou hudbu	7
2. Terminologicko-pojmové vymezení	26
2.1 Vkus jako termín na mezioborové hranici	26
2.2 Metal jako kultura a subkultura.....	29
2.2.1 Vývoj tuzemské metalové subkultury	31
2.2.2 Vizualní styl.....	33
2.3 Odborné a popularizační publikace a jejich vymezení metalové hudby	35
3. Metal jako předmět zkoumání	38
3.1 Metal jako hudební žánr	39
3.2 Metal a jeho veřejné i publicistické vyobrazení.....	46
3.3 Metal jako indikátor psychologického stavu.....	48
3.3.1 Extrémní metal a negativní tendence	49
3.4 Metal a církev.....	51
4. Praktická část – kvalitativní výzkum.....	54
4.1 Metodologie kvalitativního výzkumu	55
4.2 Rozhovory	57
4.3 Rámcová analýza	107
5. Praktická část – kvantitativní výzkum.....	111
5.1 Metodologie kvantitativního výzkumu	111
5.2 Výsledky kvantitativního výzkumu	114
5.3 Vztahy mezi výslednými proměnnými	145
6. Komparace kvalitativního a kvantitativního výzkumu.....	151
Závěr	153
Soupis pramenů a literatury	155
Resumé.....	162
Soupis příloh.....	166

Úvod

Diplomová práce reflektuje otázky související s problematikou vkusu a subkultury metalového fanouška. Co je základem jeho hudebních preferencí? Jak se metalový fanoušek vyvíjí v kontextu historickém i osobním a individuálním? Jaký má vztah k metalové subkultuře? Co jej v metalu nejvíce ovlivňuje a jaké jsou determinanty chování takového fanouška? Těchto témat se bude týkat především výzkumná část, která je pojata kvantitativně i kvalitativně, a bude se vztahovat přímo na respondenty, kteří metalovou hudbu poslouchají a více či méně jí rozumí. Kde se ale bere vkus jako takový a jak jej můžeme definovat? A jak můžeme definovat další důležité termíny, kterých se tato práce dotýká? Metalová hudba je obecně vymezena velmi úzce v tom smyslu, že o ní panují nejrůznější konkrétní představy a pověry, kterými se pak především nezasvěcení lidé řídí. Jedním z cílů práce je také vytvoření souboru těchto pověr, jejichž původ bude hledán prostřednictvím teorie i obou částí výzkumu. Průběh čtení této práce člověka možná donutí přemýšlet o metalové hudbě z různých úhlů, leckdy jej přiměje zamyslet se nad ní i v negativním smyslu. Průběh tvorby práce byl úplně stejný, avšak každý by v určitou chvíli došel k závěru, že pokud chce badatel proniknout do zkoumané problematiky, musí jí přijmout za svou a uvědomit si, že patří do onoho výřezu zkoumaného vzorku také. Jen tak lze dojít k relevanci a hlubokému vhledu do celého problému, přičemž teorie nám jen pomáhá zachovat si určitou objektivitu a náhled na problém z různých hledisek.

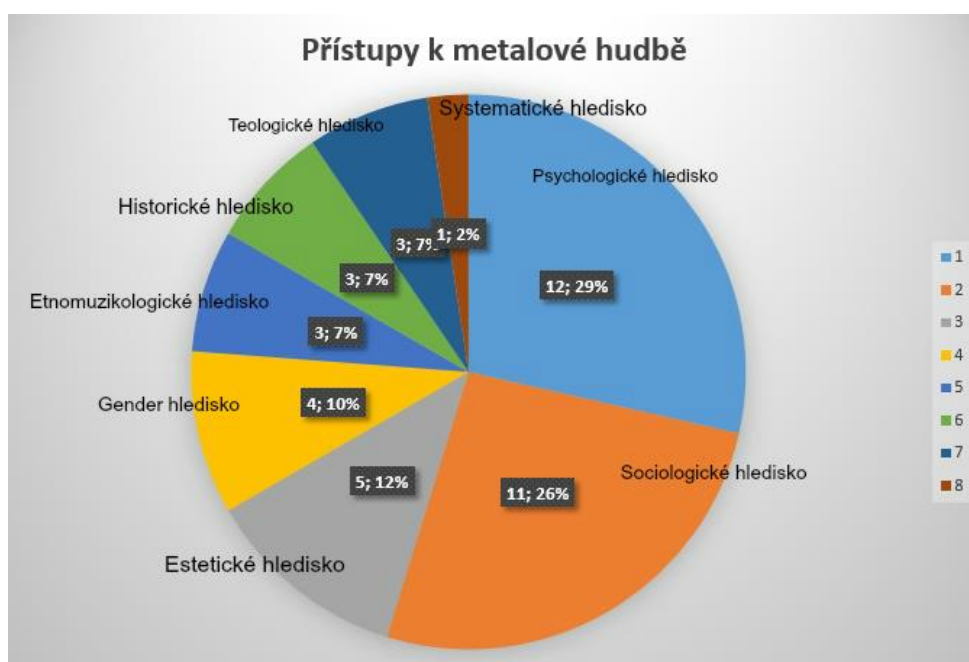
Začátek práce obsahuje nahlížení na metal v rámci osmi nejčastějších hledisek, podle kterých lze najít články související s výzkumem metalové hudby. Tato hlediska byla seřazena dle četnosti onoho daného způsobu nahlížení a výskytu v nejrůznějších licencovaných databázích. V rámci terminologicko-pojmového vymezení je představen vkus, kultura a subkultura metalové hudby, která jde ruku v ruce s vizuálním stylem a image a nedílnou součástí je nastínění problematiky a vývoje tuzemské subkultury a popis problematiky vizualizace. Nastíněno je také vymezení metalu v odborných a popularizačních publikacích.

Kapitola o metalu jako předmětu zkoumání obsahuje vědecký popis subžánrů z důvodu imaginace čtenářů, kteří metal neposlouchají a potřebují si představit, jak daná hudba zní a také jaká vizuální stránka jí kolem obestírá. V rámci veřejného

a publicistického vyobrazení byl vytvořen soubor pověr, který o posluchačích metalu panuje mezi nezasvěcenými lidmi. Poslední dvě témata se týkají psychologického vymezení mentality metalového posluchače a v neposlední řadě postoje církve k metalové hudbě. Obojí náleží mezi fenomény, které nelze v moderním nahlížení na metal opomenout a na které plynule navazují dva provedené výzkumy.

Druhá polovina práce obsahuje dva výzkumy, které proběhly na začátku roku 2017 a které podaly informaci o reprezentativním vzorku respondentů, kteří zodpověděli dotazník nebo byli ochotni zodpovědět otázky prostřednictvím hloubkového rozhovoru. V rámci obou výzkumů byly výsledky vyhodnoceny pomocí sociologických metod a vzájemně porovnány. Výzkum je hlavním bodem této práce, která měla podat informaci o profilu současného metalového posluchače.

1. Stav bádání čili mezioborové nahlížení na metalovou hudbu



První kapitola je pojata jako shrnutí a rekapitulace již proběhlých výzkumů a nejrůznějších teorií o metalové hudbě, které sdružují dohromady kolem padesáti akademických článků ze zahraničí, ale i z Česka, které zde budou postupně představeny. Snad tyto články pomohou čtenáři prohloubit znalosti kolem metalové hudby a více pochopit její smysl a ukotvení mezi ostatními hudebními žánry.

Žádné z později zmíněných hledisek není špatné, protože metalová hudba má skutečně přesah do různých odvětví zkoumání, ačkoliv se tak nezasvěcenému jedinci vůbec nemusí zdát. Postupně budou představeny studie, které se na metalovou hudbu dívají skrze rovinu psychologickou, sociologickou, estetickou, genderovou, etnomuzikologickou, historickou, systematickou, ale např. i teologickou. Studie jsou v rámci každého oddílu řazeny od proběhlých nejstarších až po nejnovější.

Psychologické hledisko

Nahlížení na metalovou hudbu z psychologického hlediska bylo v tomto bádání asi nejčastějším jevem. Články pojednávají o různých problematikách, skýtajících často témata o extrémním chování jedinců, poslouchajících extrémní hudbu nebo o patologiích v chování fanoušků black metalu.

Jednu z psychologicky laděných studií, pod názvem *Heavy Metal Music And Adolescent Suicidality: An Empirical Investigation* (1999), vytvořila dvojice vědců Karen R. Scheel a John S. Westfeld. Jak už z názvu vyplývá, autoři realizovali empirický výzkum mezi dospívajícími a snažili se najít analogie mezi poslechem heavy metalové hudby a sklonům k sebevraždě.¹

Music Taste Groups and Problem Behavior (2007). Tak se jmenuje studie zkoumající analogie mezi hudebním vkusem (který bude později popisován hlouběji) a problémovým chováním. Autory jsou Juul Mulder, Tom ter Bogt, Quinten Raaijmakers a Wilma Vollebergh. Badatelé zde popisují, že nejen žánr metal, ale např. i hip hop mají v médiích a ve společnosti o sobě negativní obrázek. Účastníků výzkumu k této studii bylo 5695.²

Mezi studie, které zkoumají analogie mezi metalovou hudbou a duševním zdravím, je stať *Metal Music and Mental Health in France* (2009), která je zaměřena na tento fenomén ve Francii. Autory jsou Robin Recours, Francois Aussaguel a Nick Trujillo. Postupně autoři vztahují spojitost hudby na nervozitu a depresi, věk, hudební preference, pohlaví nebo např. výchovu a tělesnou konstituci. Metoda byla založena na práci s nervózními a depresivními pacienty, ale nebylo zde prokázáno, že by projevovali kvůli poslechu metalové hudby větší sklony k depresím nebo sebevraždám.³

Jednou z mála českých prací na téma metalové hudby a především extrémní metalové hudby se zabývá bakalářská práce Petry Zemánkové z katedry psychologie Masarykovy univerzity. Práce má název *Non-Commercial Metal: Prožitky posluchačů*

¹ SCHEEL, Karen a John WESTFELD. Heavy Metal Music And Adolescent Suicidality: An Empirical Investigation. *Adolescence*. 1999, 34(134), 21.

² MULDER, Juul, Tom BOGT, Quinten RAAIJMAKERS a Wilma VOLLEBERGH. Music Taste Groups and Problem Behavior. *J Youth Adolescence*. 2007, 12.

³ RECOURS, Robin, Francois AUSSAGUEL a Nick TRUJILLO. Metal Music and Mental Health in France. *Cult Med Psychiatry*. 2009, 16.

extrémní metalové hudby (2009) a čerpá jak z klasických českých psychologických statí, tak i ze zahraničních, ale i populárně-naučných hudebních publikací.⁴

O zmíněném black metalu např. pojednává práce *Extreme Music for Extreme People? Norwegian Black Metal and Transcendent Violence* (2011), kterou vytvořila Michelle Phillipov z University of Tasmania. Tento článek se přímo zaměřuje na události okolo norské black metalové scény na začátku devadesátých let minulého století. Od počátku, kdy se začalo řešit zkoumání metalové hudby, se kritici obecně snažili distancovat od spojování mezi touto hudbou a násilím. Některé studie ovšem tvrdí, že interpreti extrémního metalu až na několik případů nemají přímou spojitost s násilím, stejně tak jejich fanoušci, a dochází zde k něčemu, čemu se tzv. říká „logika obyčejnosti“, kdy texty a image kapel vyburcují fanoušky maximálně je sdílení společných zážitků s jinými fanoušky, dopisování si o jejich prožitcích apod. Autorka poté do hloubky rozebírá nahrávky, image a styl kapely Emperor s přesahem, který má sklon k násilí a negativním fenoménům, jelikož členové kapely sami sebe označili za satanisty, přičemž i jejich prezentace měla nihilistický a anti-křesťanský nádech.⁵

Black metal sám o sobě je jedním velkým hypotetickým předmětem zkoumání, který si rozhodně zaslouží více pozornosti, než se mu dostává (ve vědě má dokonce dle četnosti a relevanci studií spíše podřadnou úlohu). Komunitu natolik uzavřenou, přestože jednu z nejvýraznějších, často příliš nevnímáme. O to větší je viditelný a kontroverzní hudební či vizuální efekt black metalu.

Z hlediska fanouškovské příslušnosti je hlavním lákadlem přirozeně samotná hudba spojená s vizualitou, jakou jiné metalové žánry neposkytují. „Schopnost blacku pohltit člověka a odnést ho do své reality považují, vedle celkové atmosféričnosti a obrazotvornosti, za největší výsadu žánru,“ ilustruje Michal Jaroš skutečnost, že zájem o black metal je mnohdy spjat s velice osobními zážitky a taky solitérstvím.⁶

Studie *Mental Health Implications of Music: Insight from Neuroscientific and Clinical Studies* (2011), na které spolupracovali autoři Shuai-Ting Lin, Pinchen Yang, Chien-Yu Lai, Yu-Yun Su, Yi-Chun Yeh, Mei-Feng Huang, and Cheng-Chung Chen, je přímo statí převzatou z výzkumů neurovědy a klinických studií. Zabývá se spíše hudbou obecně a téma je zpracováno více medicínsky. K jednotlivým psychickým deficitům jsou

⁴ ZEMÁNKOVÁ, Petra. *Non-Commercial Metal: Prožitky posluchačů extrémní metalové hudby*. Brno, 2009.

⁵ PHILLIPOV, Michelle. *Extreme Music for Extreme People?: Norwegian Black Metal and Transcendent Violence*. *Popular Music History*, 2011, 14.

⁶ 518, Vladimír a Karel VESELÝ. *Kmeny: současné městské subkultury*. V Praze: Bigg Boss & Yinachi, 2011. ISBN 978-80-903973-2-3.

zde přiřazovány charakteristické hudební rysy a článek podává relevantní informace o tom, jak právě hudba působí na člověka a jeho zdraví podprahově.⁷

Článek autorky Keith Kahn-Harris *Metal Studies: Intellectual Fragmentation or Organic Intellectualism?* (2011) naráží na problematiku kolem souvislosti metalové hudby a četností bádání mezi intelektuální vrstvou. Autorka popisuje, že za doby, kdy se snažila tento výzkum provést, bylo velmi složité zabývat se právě tímto, jelikož příliš mnoho výzkumů a studií na téma metal neexistovalo, a proto navazuje a odkazuje na jiné studie, které již byly provedeny.⁸

Další studií je práce zabývající se opět hudebními preferencemi, tentokrát v souvislostech s psychiatrickými problémy v adolescenci. Z názvu *The Association between Music Preferences and Psychiatric Problems in Adolescents* (2012) je už tedy téměř jasné, že výzkumníci Özalp Ekinci, Volkan Topcuoglu, Özgür Bilgin Topcuoglu, Osman Sabuncuoglu a Meral Berkem se zde zabývají souvislostmi psychických problémů u dospívajících, které se musí nějak psychiatricky podchytit, a inklinací k určité hudbě.⁹

Téma psychologického stavu v článku *Heavy Metal Music and Emotional Dysphoria Among Listeners* (2013) zkoumá taktéž opět dvojice autorů – Gavin Ryan Schafron z Columbia University a Mitchell P. Karno z University of California, Los Angeles. Zde se vědci snaží najít spojitosti mezi poslechem heavy metalové hudby a emoční labilitou mezi posluchači. Je velice zajímavé, jaké povědomí se o metalové hudbě šíří. Konkrétně v tomto výzkumu se potvrdilo, že skupina osob poslouchajících metalovou hudbu má větší sklon k depresím, úzkostem a chmurným náladám. Poté jsou zde podrobněji popsány jednotlivé subžánry a podle nich posluchačova náchylnost k jednotlivým deficitům.¹⁰

Do pomezí mezi hlediskem psychologickým a sociologickým směřuje výzkum *Musical Taste, Employment, Education, and Global Region* (2013), který vznikl ve spolupráci autorů Adriana C. Northa a Jane W. Davidson. Výzkumníci zde hledají

⁷ LIN, Shuai-Ting, Pinchen YANG, Chien-Yu LAI, Yu-Yun SU, Yi-Chun YEH, Mei-Feng HUANG a Cheng-Chung CHEN. Mental Health Implications of Music: Insight from Neuroscientific and Clinical Studies. *Harv Rev Psychiatry*. 2011, 19(1), 13.

⁸ KAHN_HARRIS, Keith. Metal Studies: Intellectual Fragmentation or Organic Intellectualism? *Journal For Cultural Research*. 2011, 15(3), 3.

⁹ EKINCI, Ozalp, Volkan TOPCUOGLU, Ozgur TOPCUOGLU, Osman SABUNCUOGLU a Meral BERKEM. The Association between Music Preferences and Psychiatric Problems in Adolescents. *Marmara Medical Journal*. 2012, 6.

¹⁰ SHAFRON, Gavin Ryan a Mitchell KARNO. Heavy Metal Music and Emotional Dysphoria Among Listeners. *Psychology Of Popular Media Culture*. 2013, 2(2), 12.

analogie mezi výchovou, zaměstnáním a regionem ve vztahu k poslouchané hudbě. Výzkum byl prováděn velkoplošně v mnoha oblastech pomocí internetového dotazníku v angličtině. Překvapující je to, že škála heavy metalu je ve výsledné tabulce přiřazena dohromady ke škále rocku, jedná se tedy o mystifikující údaj.¹¹

Předposlední zde zmíněnou studií je stať dvou autorek z University of Melbourne Michelle Hines a Katriny Skewes McFerran *Metal Made Me Who I am: Seven Adult Men Reflect on their Engagement With Metal Music During Adolescence* (2014). Výzkum, o kterém studie pojednává, byl proveden v 70. a 80. letech 20. století, kdy metalová hudba získávala na popularitě. Na začátku stati je vysvětleno, že většina průzkumů týkajících se metalové hudby je realizována mezi teenagery. Tento výzkum naopak reflektuje pohled dospělých mužů (pomocí e-mailových interview) zpětně na tento věk v souvislosti s metalovou hudbou. Výsledky tohoto zkoumání pomocí fenomenologické analýzy byly mezi respondenty velice kontrastní a různorodé.¹²

V posledním článku *Bang Your Head: Using Heavy Metal Music to Promote Scientific Thinking in the Classroom* (2016) od Rodneyho M. Schmalze si tento vědec stanovil otázku, zda může hudba vést osobu k páčání násilného jednání. V 80. letech s nástupem hudby Ozzyho Osbournea nebo Judas Priest se začalo velmi diskutovat o navádění dospívajících touto hudbou k násilí a sebevraždám. Největší kauza se udála kolem zmiňované kapely Judas Priest, přičemž při poslechu její skladby *Better By You, Better Than Me* spáchali adolescentní chlapci sebevraždu. I když neexistuje žádný důkaz, že podprahové zprávy v hudbě způsobují změny v chování, existují příklady, kdy souvislosti mezi hudbou a újmou jsou více než jasné. Extrémní forma norského black metalu byla spojována s vraždami, žhářstvím a dokonce i kanibalismem.¹³

¹¹ NORTH, Adrian a Jane DAVIDSON. Musical Taste, Employment, Education, and Global Region. *Scandinavian Journal Of Psychology*. 2013, 10.

¹² HINES, Michelle a Katrina SKEWES MCFERRAN. Metal Made Me Who I am: Seven Adult Men Reflect on their Engagement With Metal Music During Adolescence. *International Journal of Community Music*. 2014, 7(2), 18.

¹³ SCHMALTZ, Rodney. Bang Your Head: Using Heavy Metal Music to Promote Scientific Thinking in the Classroom. *Frontiers In Psychology*. 2016, 4.

Sociologické hledisko

Druhým nejčtenějším jevem na mezioborové hranici v nahlížení na metalovou hudbu bylo zkoumání metalu a souvisejících témat ze sociologického hlediska.

Black metalem se zabývá stať *Grim Up North: Northern England, Northern Europe and Black Metal* (2011), kterou napsali Caroline Lucas, Mark Deeks a Karl Spracklen. Ta řeší problematiku komerčního úspěchu současného black metalu v návaznosti na jeho počátky. Jeden z klíčových faktorů, které ovlivnily události kolem black metalové scény v Norsku na začátku devadesátých let, byly návaznosti na severské mýty, pohanství a jejich původní filozofii. Výzkum při této stati řeší lokální extrémní metalovou scénu v severní Anglii pomocí případové studie, která zároveň analyzuje čtyři lokální black metalové kapely a také jejich fanoušky. Jako velmi dobré shrnutí nahlížení člověka, který vyznává black metalovou subkulturu, zde bude uvedena citace Aethelmunda ze zkoumané kapely Wodensthron:

I think that one of the key ideological features of black metal is a rejection of the modern world through hatred, although this can take many forms. Many bands focus on satanic imagery as it is a rejection of Christian ideals and a declaration of hatred for the church and other organised religions, whilst at the other end of the spectrum other bands turn to nationalist (and in particular Nazi) imagery to reject the modern ideals of equality and globalism whilst attacking Jews and other races. Another key component in black metal ideology is the theme of elitism, which incorporates both LaVeyan satanic philosophy and the Nazi's corrupted version of Nietzsche's "super man" ideal. There are, quite vocally, elements of the black metal scene who feel that only "KVL T UNDERGROUND SATANIC BLACK METAL IS TRVE", but personally, I simply see this as an extension of the elitism prevalent in the scene and an attempt to "one-up" other bands or fans.¹⁴

Studií, která v rámci sociologického hlediska nazírání na metalovou hudbu užívá metody podobné tzv. focus skupiny, je *The Extreme Metal 'connoisseur'* (2011) od Nicolý Allett. Opět se zde zkoumá extrémně metalová komunita ve Spojeném království. Výzkum probíhal prostřednictvím skupinových rozhovorů, kdy mezi sebou respondenti diskutovali.¹⁵

Metalový underground jakožto kontroverznější formu metalové hudby rozebírá stať *Heavy Metal as Controversy and Counterculture* (2012) od Tita Hjelma, Keith Kahn-Harris a Marka LeVina. Kontroverzní image a zároveň i kontroverzní mediální obraz kolem metalové hudby jsou věci, které k ní neodmyslitelně patří. Tato studie se na tuto

¹⁴ LUCAS, Caroline, Mark DEEKS a Karl SPRACKLEN. Grim Up North: Northern England, Northern Europe and Black Metal. *Journal For Cultural Research*. 2011, 15(3), 17.

¹⁵ ALLETT, Nicola. The Extreme Metal 'connoisseur'. *Popular Music History*. 2011, 16.

problematiku dívá z pohledu sociálního jevu zvaného morální panika. To znamená, že význam tohoto pojmu (kdy se jedna skupina dívá na druhou skupinu jako na komunitu, která se chová nějakým způsobem deviantně) aplikuje na metalovou subkulturu.¹⁶

Studie Brada Klypchaka *'How you gonna see me now': Recontextualizing Metal Artists and Moral Panics* (2012) opět těží ze sociologického pojmu morální panika. Píše se v ní, že stejně, jako bylo ještě před desetiletím z některých metalových kapel pozdvižení, nyní je tomu jinak. Lidé už nejsou tolik překvapeni něčím, co bylo kdysi více tabuizováno, protože hranice cenzury poklesla. Jako příklady autor uvádí tři interprety. Alice Coopera, který byl své doby jedním z nejkontroverznějších osob vůbec, Black Sabbath, jenž lze považovat za jedny ze zakladatelů metalové hudby, a KISS, kteří už svým vzezřením za éry svých černobílých make-upů (z nichž později vzešel také corpsepaint) pobuřovali. Je tedy zřejmý rozdíl mezi osmdesátými léty, kdy jmenovaní interpreti „pouze“ plivali krev, a současností, kdy explicitní násilí na obalech některých extrémně metalových kapel (pro příklad třeba Cannibal Corpse) budí pocity nechuti a řekvapení i u odborníků, kteří tento fenomén zkoumají (lze uvést odkaz na dokument *Metal: A Headbanger's Journey* kanadského antropologa Sama Dunna, kde jsou mj. i rozhovory s psychology a jinými odborníky, kteří se k tématu vyjadřují).¹⁷

Úplně jiný pohled na metalovou hudbu zase nabízí článek Dietmara Elfeina s názvem *Overcome the Pain: Rhythmic Transgression in Heavy Metal Music* (2013). Vědec zde navazuje na estetiku rockové hudby podle Theodora Gracyka, v jejíž páté kapitole s názvem *Rytmus a hluk* filozof a estetik popisuje různé přístupy, které podprahově spojují rockový hudební rytmus se sexualitou, vzpourou, násilím atd. Autor v článku rozebírá rytmus v metalové hudbě hlavně i po hudební stránce.¹⁸

Heavy Metal Monsters!: Rudctio ad Ridiculum and the 1980s Heavy Metal Horror Cycle (2014) je název studie Brandona Konecneho, který se zaměřil na hororovou image metalové kultury a její spojitost s horory ve filmové kultuře. Zároveň se zde soustředí na negativní jevy s tímto spojené a nevynechává ani fenomény jako PMRC (Parents Music

¹⁶ HJELM, Titus, Keith KAHN-HARRIS a Mark LEVINE. Heavy Metal as Controversy and Counterculture. *Popular Music History*. 2012, 14.

¹⁷ KLYPCHAK, Brad. 'How you gonna see me now': Recontextualizing Metal Artists and Moral Panics. *Popular Music History*. 2012, 14.

¹⁸ ELFEIN, Dietmar. Overcome the Pain: Rhythmic Transgression in Heavy Metal Music. *Thamyris/Intersecting*. 2013, (26), 18.

Resource Center), organizaci, která měla především v osmdesátých letech ochránit mládež před údajnými negativními vlivy tvrdé hudby.¹⁹

Článek *Raising the Horns: Heavy Metal Communities and Community Heavy Metal Music* (2014) od Gabby Riches a Karla Sprackena je pouze krátkou statí o heavy metalových komunitách a jejich rozšíření i v kulturách, kde je to méně předpokládáno.²⁰

Autorka Rosemary Lucy Hill z University of Leeds se ve své práci *Reconceptualizing Hard Rock and Metal Fans as a Group: Imaginary Community* (2014) zabývá problematikou metalových příznivkyň a to i z gender perspektivy. Bylo by velmi zajímavé zkoumat fenomén žen v metalu (a to jak interpretek, tak posluchaček) více do hloubky, jelikož doba je čím dál více feminizovaná a spousta žen si skutečně ve světě tvrdé hudby vydobyla svou pevnou pozici.²¹

Výsledky studie s názvem *The Construction of Heavy Metal Identity through Heritage Narratives: A Case Study of Extreme Metal Bands in the North of England* (2014) jsou totožné se studií *Grim Up North: Northern England, Northern Europe and Black Metal*, proto zde dále nebude více rozvedena.²²

Práci s velmi zajímavými výsledky je stať *Class Position and Musical Tastes: A Sing-Off between the Cultural Omnivorism and Bourdieusian Homology Frameworks* (2015) od Gerry Veenstry z University of British Columbia. Práce je založena na boji mezi dvěma přístupy – homologickým a kulturně omnivoristickým, přičemž každý z nich má jiný názor na analogie mezi hudebním vkusem a sociálními třídami. Homologický přístup tvrdí, že určitý typ sociální třídy koresponduje i s určitým typem vkusu, naopak kulturně omnivoristický přístup uznává tezi, že neexistují charakteristické prototypy a vkus u dané sociální třídy může být různorodý. Překvapivé jsou výsledky výzkumu, které v některých tabulkách zobrazují metalovou hudbu jako nejméně oblíbenou vůbec.²³

¹⁹ KONECNY, Brandon. Heavy Metal Monsters!: Rudctio ad Ridiculum and the 1980s Heavy Metal Horror Cycle. Film Matters. 2014, 6.

²⁰ RICHES, Gabby a Karl SPRACKLEN. Raising the Horns: Heavy Metal Communities and Community Heavy Metal Music. International Journal of Community Music. 2014, 7(2), 3.

²¹ HILL, Rosemary Lucy. Reconceptualizing Hard Rock and Metal Fans as a Group: Imaginary community. International Journal of Community Music. 2014, 7(2), 15.

²² SPRACKLEN, Karl, Caroline LUCAS a Mark DEEKS. The Construction of Heavy Metal Identity through Heritage Narratives: A Case Study of Extreme Metal Bands in the North of England. Popular Music and Society. 2014, 37(1), 17.

²³ VEENSTRA, Gerry. Class Position and Musical Tastes: A Sing-Off between the Cultural Omnivorism and Bourdieusian Homology Frameworks. CRS/RCS. 2015, 26.

Table 2

Musical Likes and Dislikes of Toronto and Vancouver Respondents

	Like (%)	Dislike (%)	Neutral (%)	Most liked	%	Most disliked	%
Classical	74.3	8.0	17.7	Rock	20.1	Heavy metal	33.7
Rock	67.6	16.1	16.4	Classical	15.2	Rap	26.5
Pop	65.1	13.1	21.8	Pop	8.1	Country	7.0
Blues	63.4	15.8	20.8	Jazz	7.8	Hip hop	6.0
Golden oldies	62.1	15.1	22.7	Golden oldies	6.4	Opera	5.0
Jazz	61.7	17.0	21.2	Country	5.8	Gospel	2.8
Easy listening	59.1	17.3	23.6	Easy listening	5.5	Disco	2.5
Musical theater	57.1	19.4	23.5	Blues	4.7	New age	2.3
Folk music	55.5	19.2	25.3	Folk music	4.1	Easy listening	2.0
Big band	52.6	22.0	25.4	Hip hop	3.0	Reggae	1.7
World/international	52.0	13.5	34.5	Opera	3.0	Musical theater	1.6
Reggae	46.5	28.4	25.2	Gospel	2.9	Choral music	1.5
Gospel	44.6	27.9	27.6	World/international	2.5	Jazz	1.2
Country music	43.6	27.4	29.0	Musical theater	2.1	Rock	1.2
Choral music	42.5	25.8	31.8	Reggae	1.8	Folk music	1.0
Disco	41.0	33.0	26.1	Big band	1.7	Classical	0.9
Opera	39.8	30.5	29.7	Disco	1.7	Golden oldies	0.9
New age	30.7	35.2	34.1	Choral music	1.2	Pop	0.8
Hip hop	27.1	44.6	28.3	Heavy metal	1.1	Big band	0.7
Rap	16.6	60.7	22.7	New age	0.8	World/international	0.4
Heavy metal	15.0	66.3	18.7	Rap	0.5	Blues	0.3

Velmi zajímavá je také poslední studie *Eschewing Community: Black Metal* (2015), kterou napsali Vivek Venkatesh, Jeffrey S. Podoshen, Kathryn Urbaniak a Jason J. Wallin. Studie již na začátku naznačuje, že je mnoho literatury zabývající se black metalovou subkulturou, ale velmi málo z ní zkoumá ojedinělou uzavřenost této komunity. Dle názoru spousty odborníků je právě jakási uzavřenost black metalové subkultury jedním z jejích nejcharakterističtějších rysů a rozhodně má cenu zabývat se jí jak ze sociologického hlediska, tak i z hledisek jiných. Black metal má ze všech metalových subžánrů obecně nejbliže k negativním jevům jako je fanatismus nebo násilí (velké množství násilí na začátku devadesátých let v Norsku bylo inspirována black metalovými interprety). Pro black metalovou subkulturu je také charakteristické pohrdání vůči ostatnímu světu, jiné hudbě apod., což souvisí opět s výše zmíněnou uzavřeností. V práci najdeme i odkazy na specifické vyznání a filozofii black metalové subkultury a autoři zde použili i citaci Davida Gaahla z norské kapely Gorgoroth, který v dokumentu *Metal: A Headbanger's Journey* kanadského antropologa Sama Dunna provedl jeden z nejznámějších metalových interview.

Satan represents freedom... Satanism is freedom for the individual to grow and become the superman. Every man who's born to be king becomes king. Every man who's born to be a slave doesn't know Satan.²⁴

²⁴ VEKANTESH, Vivek, Jeffrey PODOSHEN, Kathryn URBANIAK a Jason WALLIN. *Eschewing Community: Black Metal*. Journal of Community & Applied Social Psychology. 2015, 16.

Estetické hledisko

Blacker than Death: Recollecting the “Black Turn” in Metal Aesthetics se jmenuje akademický článek Iana Reyese z University of Rhode Island, který velmi široce popisuje estetiku extrémní black metalové hudby a analyzuje jak nahrávky klasického severského black metalu, tak jeho nových hudebních modifikací. V textu se rozebírá i tematika současné vlny satanismu a jeho spojitostí právě s black metalem.

The dearth of actual Satanists in the subculture had been an open secret, and knowledge of that fact undoubtedly drove fascination with the cult-like crimes of 1990s Norway. One of the greatest questions has been: why didn't the Norwegians understand that the diabolical icons typical of extreme metal were not entirely serious? Venom, for example, were hardly earnest or convincing in their Satanism; they are frequently compared to the band in the mockumentary *This is Spinal Tap* (1984). All the same, as Moynihan and Soderlind speculated, “Early Black Metal bands like Venom might not have been very serious about their image, but many young Norwegians may have been unable to realize this” (40). It is not difficult to imagine that the Faustian farce of a minor 1980s metal band from England might, a decade later in Norway, appear as something other than what it was meant to be.²⁵

Další studie se zabývá problematikou vkusu. Ve dříve zmíněném článku s názvem *Music Taste Groups and Problem Behavior* (2007), který byl popsán i v rámci hlediska psychologického, bylo metodou rozdělení osob do jednotlivých skupin podle jejich hudebního vkusu a následně byli tito lidé zkoumáni a analyzováni, přičemž se zjistilo, že právě rockoví fanoušci měli údajně nejvíce problémové chování.²⁶

Článek *Black metal soul music: Stone Vengeance and the Aesthetics of Race in Heavy Metal* (2011) od Kevina Felesze z Columbia University mapuje současnou situaci v globalizaci metalové hudby, kdy většina hudebníků jsou bílí muži ze střední třídy. Předmětem je případová studie americké černošské thrash metalové kapely Stone Vengeance, která boří zažitá mýty. Ve studii je zmíněna otázka černé hudby jakožto předchůdce veškeré rockové a tvrdé hudby.²⁷

Zajímavou sondou do problematiky vývoje hudebního vkusu je článek *Intergenerational Continuity of Taste: Parental and Adolescent Music Preferences* (2011) od pěti autorů z nejrůznějších středoevropských univerzit. Ti zkoumali hudební preference 325 dospívajících a jejich rodičů a to, zda je zde vkusová linie opravdu

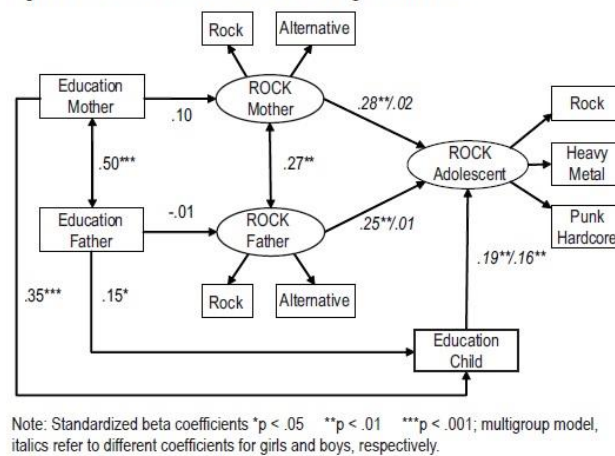
²⁵ REYES, Ian. *Blacker than Death: Recollecting the “Black Turn” in Metal Aesthetics*. *Journal of Popular Music Studies*. 25(2), 18.

²⁶ MULDER, Juul, Tom BOGT, Quinten RAAIJMAKERS a Wilma VOLLEBERGH. *Music Taste Groups and Problem Behavior*. *J Youth Adolescence*. 2007, 12.

²⁷ FELLESEZ, Kevin. *Black metal soul music: Stone Vengeance and the Aesthetics of Race in Heavy Metal*. *Popular Music History*. 2011, 18.

kontinuální a vkus se dědí. Na tomto článku jsou velmi zajímavé grafy, konkrétně schéma popisující, kam až se může vyvinout vkus dítěte rockových fanoušků.²⁸

Figure 3. SEM Rock Taste Parents and Their Daughters and Sons



Na tomto grafu můžeme zpozorovat vývoj adolescenta ovlivněného rockovou hudbou. Ze schématu lze vidět, že jeho hudební vkus se podle této studie může ubírat nejen směrem rockové hudby, ale také punku, harcoru nebo heavy metalu.

Studie *Musical Taste, Employment, Education, and Global Region* (2013) od Adriana Northa a Jane Davidson zase pohlíží na problematiku vkusu z hlediska sociálních skupin. Byly zde stanoveny hypotézy týkající se sociálních tříd a chování v nich. Součástí jsou také tabulky důvodů, proč respondenti poslouchají hudbu.²⁹

Table 2. Reasons for listening to music (principal components analysis)

	Component			
	1	2	3	4
Difficulties	0.793			
Tension	0.717			
Loneliness	0.694			
Boredom	0.683			
Emotions	0.516			0.447
Teachers		0.884		
Parents		0.878		
Friends		0.505	0.547	
Trendy			0.794	
Image			0.779	
Creative				0.767
Enjoy				0.659
Percentage of variance	20.22	15.41	14.35	12.00
Eigenvalue	2.43	1.85	1.72	1.44

²⁸ BOGT, Tom, Marc DELSING, Maarten VAN ZALG, Petee CHRISTENSON a Wim MEEUS. Intergenerational Continuity of Taste: Parental and Adolescent Music Preferences. *Social Forces*. 2011, 23.

²⁹ NORTH, Adrian a Jane DAVIDSON. *Musical Taste, Employment, Education, and Global Region*. *Scandinavian Journal of Psychology*, 2013, 10.

Genderové hledisko

V první studii *Young People's Musical Taste: Relationship With Gender and Gender-Related Traits* (2008) se autorka Ann Colley zabývá problematikou genderu v kontextu dospívajících lidí a jejich rozdíly mezi oběma pohlavími a jednotlivým vkusem ve vztahu k populární hudbě. K náhledu je přiložena tabulka z této studie mapující preference dospívajících žen vzhledem k jejich povahovým dominantním rysům.³⁰

Structure of Women's Style Ratings: Factor Loadings

	Sophisticated	Heavy	Mainstream	Rebellious
Folk			.631	
Chart pop	-.306	-.496	.555	
Heavy metal		.860		
Rock		.815		
Blues	.609		.500	
Jazz	.728		.399	
Classical	.819			
Reggae				.825
Opera	.803			
Country			.707	
Rap				.779
Proportion of variance	22.27	16.75	15.60	13.09

Note. Loadings > .30 shown, with highest loadings in bold.

V dalším ze čtyř vybraných článků - *Female Authority and Dominion: Discourse and Distinctions of Heavy Metal Scholarship* (2011) - je zdůrazněna myšlenka, že metal je podáván obvykle jako ryze mužská záležitost. Přesto bylo zjištěno, že značná část lidí, která analyzovala, dokumentovala nebo jinak písemně popularizovala metalovou hudbu, byly ženy. Tato studie se snaží naznačit, že nejen muži se mohou aktivně zajímat o metal, přičemž tato maskulinita je již dávno nutným přežitkem a něčím, co nevypovídá o skutečné tváři metalu a bádání kolem něj. Postupně jsou zde zmíněny publikace, na nichž z velké části spolupracovaly ženy, nebo je zde graf ukazující témata, kterým se autorky nejvíce věnují.³¹

³⁰ COLLEY, Ann. *Young People's Musical Taste: Relationship With Gender and Gender-Related Traits*. *Journal of Applied Social Psychology*. 2008, 17.

³¹ HICKAM, Brian a Jeremy WALLACH. *Female Authority and Dominion: Discourse and Distinctions of Heavy Metal Scholarship*. *Journal For Cultural Research*. 2011, 15(3), 23.

Studie *Hair Metal Redux: Gendering Nostalgia and Revising History on VH1* (2014) od Hollise Griffina se snaží zachytit použití populární hudby v rámci kabelové televize VH1 v průběhu osmdesátých let minulého století. Hned na začátku je zmíněna popularita heavy metalové hudby v tomto období a síle sexuálních podtextů, které ji obestíraly. Také je rozebírána mužská entita v tomto fenoménu jako prvořadá, zatímco ženská až jako druhořadá. Ve studii je notně zmiňován program *Rock of Love*, který byl vysílán ve třech sezónách v letech 2007 – 2009 a který zachycoval tuto atmosféru. Právě ta zachycuje také množství videoklipů, obsahujících hypersexuální maskulinní performance a agresivní instrumentace, které pojmají ženskou entitu jako tu submisivní a poddajnou, případně i podřízenou entitě mužské. Studie je spíše popisného charakteru a snaží se o hlubší vhled do zákulisí problematiky, která byla před třemi dekádami fenoménem.³²

In many ways, *Rock of Love* recapitulates the male domination and female subordination endemic to 1980s heavy metal.³³

Čtvrtým článkem zaměřeným na gender hledisko je studie *Reconceptualizing Hard Rock and Metal Fans as a Group: Imaginary Community* (2014) od Rosemary Lucy Hill z University of Leeds, která podle autorčiných slov nenahlíží na metalovou problematiku z hlediska klasického rámce, kterým je subkulturální teorie a koncept scény, ale snaží se v praxi porozumět ženským fanynkám metalové hudby. Autorka prostřednictvím magazínu *Kerrang!* pečlivě studovala a analyzovala skupinu žen, které se řadí mezi aktivní fanoušky metalové scény a pomocí subkulturální teorie a epistemologie pak tyto jednotlivé ženy třídila. Ve studii odkazuje na nejrůznější autory, včetně Deeny Weinstein, která je profesorkou sociologie na DePaul University a dlouhodobě se zajímá o metal a sociologickou problematiku kolem něj. Pomocí případové studie autorka zjistila, že faktory jako pohlaví, rasa nebo věk jsou kategorie, které ovlivňují postoj k metalové komunitě a její zpětnou vazbu.³⁴

³² GRIFFIN, Hollis. *Hair Metal Redux: Gendering Nostalgia and Revising History on VH1*. JPF&T—Journal of Popular Film and Television. 2014, 10.

³³ Tamtéž, str. 19, citace 32

³⁴ HILL, Rosemary Lucy. *Reconceptualizing Hard Rock and Metal Fans as a Group: Imaginary Community*. International Journal of Community Music. 2014, 7(2), 15.

Teologické hledisko

Studií, zabývající se problematikou náboženství ve spojení s fenoménem black metalu, je *“Sons of Northern Darkness”*: *Heathen Influences in Black Metal and Neofolk Music* (2011) od Kenneta Granholma ze Stockholm University. Kromě toho, že autor vidí zásadní roli ezoteriky v black metalu, zmiňuje ještě jeden žánr – neofolk. Za klíčový element v těchto dvou stylech autor považuje přítomnost pohanské tematiky. Ve studii autor představuje pro lepší pochopení krátkou historii fenoménu germánského neopohantsví a také nastiňuje problematiku heavy metalu a okultních spojitostí. Nechybí zde zmínky o kapelách jako Deep Purple, Led Zeppelin a Black Sabbath, které stály u zrodu spojování metalu a negativních entit v image i v hudbě interpretů. Později autor přechází až ke zmíněnému black metalu a zde rozebírá i události kolem druhé norské vlny. Ve studii je kladena otázka, proč je pohanství a témata s ním spojená tak častým námětem pro hudbu a image kapel. V závěru dochází autor k rozlišení mezi tím, co je pohanská tematika a co je satanismus. Black metal je podle něj nejen hudba, ale i kulturní systém ideologií a specifického myšlení.³⁵

Studie *Religion in Popular Music or Popular Music as Religion? A Critical Review of Scholarly Writing on the Place of Religion in Metal Music and Culture* (2012) od Marcuse Moberga je kritickým komentářem k tomu, jak metalová produkce vyobrazuje náboženství a témata s ním spojená. Autor označuje metalovou historii za kontroverzní, s častou tendencí čerpat z „temných“ náboženských a spirituálních zážitků, z mytologií a apokalyptických vizí z Bible. Kromě toho všeho je zmíněno také pohanství, okultismus nebo satanismus. Moberg opět navazuje na Deenu Weinstein a další autory, dále pak zkoumá analogie mezi metalem a náboženstvím ze sociologické perspektivy. Problematiku rozděluje do dvou částí - “metal music and culture as religion” a “religion in metal music and culture”.³⁶

Studie *Christian Themes in the Heavy Metal Music of Black Sabbath?* (2014) od Johna J. Johnsona z Virginia Union University pojednává o hudbě a textech kapely *Black Sabbath*, která byla často označována jako satanistická, především kvůli zvuku a jejich temným textům. Málokdo však ví, že Black Sabbath byli první větší kapelou svého druhu,

³⁵ GRANHOLM, Kennet. „Sons of Northern Darkness”: Heathen Influences in Black Metal and Neofolk Music. *Numen*. 2011, 31.

³⁶ MOBERG, Marcus. Religion in Popular Music or Popular Music as Religion?: A Critical Review of Scholarly Writing on the Place of Religion in Metal Music and Culture. *Popular Music and Society*. 2012, 35(1), 18.

kteřá ve svých textech začala používat křesťanské motivy. Toto, společně s faktem, že Geezer Butler (baskytarista skupiny, který byl navíc častým textařem) byl římským katolíkem, byl důvod, proč se autor začal touto tematikou více zabývat. Článek pojednává o klasických klišé, kterými je heavy metal obestírán, dále se pak autor dostává k tématu fluida kolem Black Sabbath a toho, proč své doby oslovili tolik lidí a také proč další spoustu lidí odradili.

But why did the music itself sound threatening, apart from the lyrics? There are two reasons for this. One, Black Sabbath guitarist Tony Iommi sometimes used what is known in music theory as a tritone, “a musical interval that spans three whole tones, like the diminished fifth or augmented fourth. This interval, the gap between two notes played in succession or simultaneously, was branded diabolus in musicà or the ‘Devil’s Interval’ by medieval musicians.³⁷

Později jsou také rozebírány a analyzovány texty Black Sabbath a jejich skrytá tematika, např. u skladby *War Pigs* autor polemizuje nad protiválečnou tematikou a srovnává s dalšími texty. Za prokřesťanskou skladbu autor považuje *Master of Reality* a stejně tak rozebírá i skladbu *NIB*, která je z eponymního alba Black Sabbath z roku 1970. Dále také odkazuje na poslední album *Black Sabbath* s názvem *13*, jehož první singl se jmenuje *God Is Dead?*. Dochází k závěru, že je třeba na tuto problematiku nejasnosti významu textů nahlížet s nezávislým a otevřeným myšlením.³⁸

³⁷ Tamtéž str 21, citace 38

³⁸ JOHNSON, John. Christian Themes in the Heavy Metal Music of Black Sabbath? Implicit Religion. 2014, 15.

Historizující hledisko

Příkladem studie, která nahlíží na metal historizujícím způsobem, je *Factory Music: How The Industrial Geography And Working-Class Environment Of Post-War Birmingham Fostered The Birth Of Heavy Metal* (2010) od Leigha Michaela Harrisona z University of Western Ontario. Zabývá se v ní vznikem raného heavy metalu na Birminghamské scéně v pozdních šedesátých letech minulého století, která byla silně ovlivněna tamním průmyslem. Za kapely, které tento styl formovaly, označuje Black Sabbath a Judas Priest. Jako jeden z faktorů pro vznik jejich hudby považuje danou oblast a její tehdejší rozvoj těžkého průmyslu zde. V rámci geomuzikologie poté zmiňuje spádová centra a styly hudby, které se v nich centralizují. Projevy industrializace vidí i ve zvuku prvních dvou desek Black Sabbath, které vznikly dvacet pět let po konci druhé světové války. V rámci studie je popisována poválečná historie a industrializace Birminghamu a dopad na tamní společnost a také kulturu i hudbu. Stejně jako v předchozí popisované studii, i zde se autor zabývá skladbami s válečnou tematikou, přičemž cituje přímo úryvky ze skladby *War Pigs*, které se týkají tématu války, propagandy a tehdejší politické situace:

In the fields the bodies burning/as the war machine keeps turning
Death and hatred to mankind/poisoning their brain-washed minds
Politicians hide themselves away/they only started the war
Why should they go out to fight/they leave that role to the poor

Takovýchto výňatků je ve studii více, obvykle jsou analyzovány právě v rámci jednotlivých témat a poselství, které plynou z textů. Jako příklad výňatku z textů kapely Judas Priest autor použil např. úryvek textu ze skladby *Metal Meltdown*, který pojednává o průmyslu v Birminghamu:

Heat is rising blazing fast/Hot and evil feel the blast
Out of control about to explode/it's coming at ya
Here comes the metal meltdown/run for your lives
Can't stop the metal meltdown/no-one survives
Temperature is boiling/magnifying might
Feeding like a virus/flashing a light

Pomocí této studie chtěl autor demonstrovat skutečnost faktorů ovlivňujících hudbu, které nemusí být na první pohled viditelné, ale přesto jsou charakteristické.³⁹

Ve studii *A Conceptual Connection Between Classic Heavy Metal And World War I: The Case Of Iron Maiden's Paschendale And Motörhead's 1916* (2014) se autor Paolo Ribaldini z University of Helsinki snaží najít analogie mezi tématy pojednávajícími o první světové válce a raným heavy metalem. Některé hudební skupiny téma první světové války značně zpopularizovaly. Pro příklad byly vybrány skupiny Iron Maiden a Motörhead. Autorův úmysl je snažit se nalézt paralelní vztahy mezi těmito dvěma tématy studie, které souvisejí s krizí morální hodnoty a ztrátou víry v optimistické (světové) vyhlídky. Ribaldini určil za základní milníky heavy metalu alba *Led Zeppelin II*, *Deep Purple In Rock* a *Black Sabbath*, přičemž stanovil hlavní hudební charakteristiky zahrnující hlasité zkreslení zvuku, silné riffy užívané povětšinou u elektrické kytary, někdy u kláves, zpěvákův ostrý zvuk a styl zpěvu, notnou virtuositu převzatou z estetiky západní hudby, přesilu módů jiných než dur a moll a preference modální harmonie spíše než tónických – dominantních struktur. Autor jako klasické skladby s válečnou tematikou uvádí *War Pigs* od Black Sabbath, *Child In Time* od Deep Purple a *Genocide* od Judas Priest. Dále autor uvádí nejružnější důvody inspirace metalových interpretů první a druhou světovou válkou. V poslední části studie jsou rozebírány konceptuální souvislosti mezi již výše zmíněnými skladbami *Paschendale* a *1916*. Prvním spojujícím tématem jsou určité morální standardy a hodnoty, které vyplývají z podtextů. Druhým tématem je neobvyklý náznak zájmu o mysticismus a třetím tématem jsou technologie. Autor obě skladby srovnává tímto způsobem a analyzuje je i v ohledu na jejich formu a žánrové zařazení.⁴⁰

Studii, která také zapadá do hlediska historizujícího, ale také zároveň do hlediska genderového, je *Hair Metal Redux: Gendering Nostalgia and Revising History on VH1* (2014) od Hollise Griffina. Tato studie je již popsána výše právě v rámci hlediska genderového, proto na tomto místě nebude dále více rozebírána.⁴¹

³⁹ HARRISON, Leigh Michael. Factory Music: How The Industrial Geography And Working-Class Environment Of Post-War Birmingham Fostered The Birth Of Heavy Metal. *Journal Of Social History*. 2010, 14.

⁴⁰ RIBALDINI, Paolo. A Conceptual Connection Between Classic Heavy Metal And World War I: The Case Of Iron Maiden's Paschendale And Motörhead's 1916. *New Sound*. 2014, 44(2), 13.

⁴¹ GRIFFIN, Hollis. Hair Metal Redux: Gendering Nostalgia and Revising History on VH1. *JPF&T—Journal of Popular Film and Television*. 2014, 10.

Etnomuzikologické hledisko

Jeremy Wallach a Alexandra Levine z Bowling Green State University v USA sestavili studii s názvem *'I Want You To Support Local Metal': A Theory of Metal Scene Formation* (2012). Ta pojednává o etnografickém výzkumu metalové hudby a související scény v netypických oblastech jako Jakarta, Indonésie a Toledo. Velká část studií na téma metal zahrnuje formování hlavního proudu této scény. Pomocí metody etnografického výzkumu autoři popisují formování scény ve výše zmíněných oblastech. Autoři také demonstrují čtyři hlavní funkce metalové scény, které řadí dle jejich chronologie a priority. Dále vymezili šest obecných vlastností metalové scény. Zaprvé, že společným jmenovatelem všech metalových scén je počátek užívající kolektivní spotřebu lokálních artefaktů. Zadruhé, že metalové scény jsou závislé na institucích, díky kterým přežívají. Zatřetí, že metalové scény jsou z velké části tvořeny z hudebních „amatérů“. Začtvrté, že metalové scény často vytvářejí určité hranice vyhrazující se proti ostatním scénám. Zapáté, že v každé metalové scéně musí existovat starší generace, která zasvětila do funkce scény její nové mladé členy. Zašesté, že všechny metalové scény bývají vymezovány nejen ve vztahu ke globální metalové scéně obecně, ale i ve vztahu k jiným příbuzným scénám.⁴²

Etnomuzikologickým způsobem na problematiku metalové hudby nahlíží také studie *'The Black Sheep of the Family': Bogans, borders and New Zealand society* (2014) od Davea Snella z Waikato Institute of Technology. Tato stať je taktéž zaměřena i lehce etnograficky a zpracovává charakteristiku fanoušků thrash metalu a klasického metalu z dělnické třídy na Novém Zélandě. Autor operuje s termínem *Bogan*, který označuje fanouška heavy metalu, jenž spadá do dělnické třídy, je nevzdělaný, jeho chování je nekultivované. Tito jedinci pak mají typický specifický styl oblékání a svou vlastní kulturu chování a projevu. Kromě metody etnografické použil autor kvalitativní metody jako rozhovory, metody vizuální (dokumentace pomocí fotografií) a také přímé pozorování. Pomocí tohoto výzkumu se mu podařilo vytvořit rozsáhlou studii komunity *Bogans* a jejich (nejen) hudebních priorit.⁴³

⁴² WALLACH, Jeremy a ALEXANDRA LEVINE. *'I Want You To Support Local Metal': A Theory of Metal Scene Formation*. *Popular Music History*. 2011.

⁴³ SNELL, Dave. *'The Black Sheep of the Family': Bogans, borders and New Zealand society*. *International Journal of Community Music*. 2014, 7(2), 19.

Systematické hledisko

Poslední studií posledního hlediska, která zde bude zmíněna, je studie, která pojímá systematicky výběr diskografie skandinávské metalové hudby, o čemž svědčí už název *A Selective Discography Of Scandinavian Heavy Metal Music* (2010). Autor Robert Freeborn uvádí skandinávské země jako ty, které metalovou hudbu přijaly za svou nejvíce. Poté, co krátce nastíní historii metalu, popisuje zkráceně vybrané subžánry – Avant-garde Metal, Black Metal, Death Metal, Doom Metal, Gothic Metal, Power Metal, Progressive Metal, Speed Metal, Symphonic Metal, Thrash Metal a Viking Metal. Následně jednotlivě představuje scénu v jednotlivých oblastech – v Dánsku, Švédsku, Norsku a Finsku. Studie je čistě popisného charakteru, stejně jako budou popisného a informačního charakteru následující řádky další kapitoly o terminologicko-pojmovém vymezení.⁴⁴

⁴⁴ FREEBORN, Robert. *A Selective Discography Of Scandinavian Heavy Metal Music*. Notes. 2010, 11.

2. Terminologicko-pojmové vymezení

V této kapitole bude nastíněna problematika a definice vkusu subkultury, která je nedílnou součástí metalové hudby a se kterou zároveň souvisí i vizuální styl a také vymezení metalu jak v odborných, tak i v popularizačních publikacích i v tematicky zaměřeném tisku.

2.1 Vkus jako termín na mezioborové hranici

V rámci terminologického vymezení je třeba zmínit vkus, který je jedním z hlavních indikátorů poslechu metalu. Ač se slovo vkus objevuje v běžné konverzaci velmi často, jeho definice je značně problematická.

Vkus znamená původně smyslové vnímání jazykem a patrem, pocitování sladké, kyselé, slané či hořké chuti. Od Graciana získává tento pojem metaforický význam obecně duševní a morální schopnosti souzení. Jako takt, jako smysl pro pravou míru se vkus stává ideálem aristokracie.⁴⁵

Dubos, Burke, Hume pojednávají o vkusu jako o pocitovém soudu nezávislém na rozumu. Shaftesbury vychází z myšlenky existence svébytného, pro určení krásna a dobra příslušného moral sense. Racionalisticky na vkus pohlíží Addison, Muratori a Gottsched. A jako receptivní schopnost, schopnost požitku nebo kritiky chápou vkus Montesquieu nebo Voltaire.

Podle Ericha Mistríka je estetický vkus schopnost vnímat a hodnotit umělecká díla a předměty s estetickou funkcí. Je to soubor estetických norem, které člověku umožňují hodnotit předměty jistého druhu či jistých kvalit, a tak je neoddělitelnou součástí procesů estetického vnímání.

Ivan Poledňák problém definuje jako: „Více či méně uvědomělý soubor kritérií, který se uplatňuje při výběru a hodnocení estetických podnětů (nebo jinak: v zálibách a soudech ve věcech estetická, tedy při upřednostňování něčeho a naopak při odmítání něčeho jiného).“⁴⁶

Běžně se setkáváme s výroky typu, že daný člověk má nebo nemá dobrý či špatný vkus. To je spojeno i s věcnými předměty, o kterých zase tvrdíme, že jsou vkusné či

⁴⁵ HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. Estetický slovník. Praha: Svoboda, 1995. Členská knihovna (Svoboda).

⁴⁶ POLEDŇÁK, Ivan. Hudba jako problém estetiky. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2006, 287 s. str. 111

nevkusné (v tomto případě platí např. synonymum „kýč“). Termín „vkus“, ať už se jedná o hodnocení čehokoliv, má povahu axiologickou. Souvisí s hodnotami, ale také soudy, které přesahují samotnou oblast umění. Realitu vkusu si v podstatě vytváří sám člověk a jen ten dokáže soudit vkus odlišný, jemu blízký, nebo cizí.⁴⁷

Hudba je odjakživa řazena do sféry umění. A to i přesto, že disciplíny jako hudební akustika, hudební fyziologie nebo hudební psychologie nezkoumají hudbu jako výtvar člověka, ale osvětlují hudební aspekt pouze z určitého hlediska a nemohou proto kompetentně rozhodnout, který hudební projev je uměním a který ne. Hudba je tedy chápána různě, ať už jako umění nebo jako kulturní fenomén.⁴⁸

Taktéž vkus souvisí i s průběhem času a doby a v podstatě se v minulosti o vkusu nediskutovalo tak jako v dnešní době, kdy jsou na veškeré jeho kategorie odborné termíny a vkus je i záležitostí vědy a výzkumu. Byl ovlivňován mnohými faktory a dokonce byl brán i jako samozřejmost. Podle filozofa a hermeneutika Gadamera je každý vzdělanec schopen svobody odstupu od věcí, která mu dovoluje uvědoměle a uváženě volit si mezi tím, co se mu líbí.

Vkus na mezioborové hranici se prolíná se spoustou teorií, z nichž nastíním některé jejich myšlenky. Jedna z nich tvrdí, že „autentický vkus vyrůstá z potřeb individua, vyjadřuje individuum, vkus aspirační je motivován rozmanitě motivovanou snahou přizpůsobit se panující normě“.⁴⁹

Na tomto místě lze vnést otázku, která se bude určitě řešit později. Vyrůstá také vkus metalového fanouška z potřeb individua? Pokud ano, proč je tomu tak? A to i přesto, že metalová hudba a především texty nebo vizuální stránka (videoklipy, obaly desek atp.) se často týká explicitního násilí a věcí, které jsou jinde považovány za naprosté tabu. Je tedy toto individuum poslouchající metalovou hudbu latentním násilníkem s deviantními sklony? I tato otázka bude v průběhu práce řešena nejen v rámci teorie, ale i v rámci kvantitativního a kvalitativního výzkumu.

Pokud jde o hudební vkus, lze patrně stanovit tři hlavní zdroje, jež se podílejí na vytváření hudebního vkusu a vstupují do něj. Prvním zdrojem jsou hudební zkušenosti jedince, kde systém hudebních schopností představuje spíše jenom (limitující) předpoklady a kde patrně nejdůležitější úlohu (pozitivně i negativně) mají emocionálně akcentované hudební zážitky z formativního

⁴⁷ Tamtéž, str. 27, citace 48

⁴⁸ FUKAČ, Jiří a Ivan POLEDŇÁK. Hudba a její pojmoslovný systém: otázky stratifikace a taxonomie hudby. 1. vyd. Praha: Academia, 1981, 114 s. str. 54

⁴⁹ Tamtéž, str. 27, citace 48

údobí vývoje. Druhým zdrojem je individuální psychologie. Do složité souhry zde vstupují takoví činitelé, jako jsou vlastnosti osobnosti (tj. vůle, temperament, struktura schopností apod.), vývojové vrstvy osobnosti, podoba motivačních struktur (vrozené motivační dispozice, aktuální potřeby a jejich uspokojování, reakce na množství a kvalitu podnětů). Třetím zdrojem je kulturní determinace v nejširším slova smyslu. Její velmi podstatnou složku tvoří kultura jakožto výchova a vzdělání, jakožto racionální převzetí historické zkušenosti lidstva.⁵⁰

Vkusové soudy se nejvíce uplatňují v oblasti estetická. Častým fenoménem (a to se bude později týkat i vkusu u metalových fanoušků) je vyjevení sympatií nebo naopak až neurvalého nepřátelství k lidem, jež sdílejí stejný nebo odlišný vkus. Tohoto fenoménu si můžeme povšimnout již v historii v hudební kritice o Wagnerovi nebo např. Straussovi, kterou vyřkl Spohr nebo Rossini. Vkusové soudy jsou uplatňovány zejména v oblasti módy, to je však už kapitola týkající se zase jiných kulturních fenoménů.⁵¹

Na vkus také odkazují některé akademické studie, které jsou rozebrány v první kapitole. Nejvíce na danou problematiku vkusu navazuje studie *Intergenerational Continuity of Taste: Parental and Adolescent Music Preferences*, která se zabývá hudebními preferencemi zděděnými po rodičích a ovlivněnými právě rodinnými předky (více na str. 16 a 17).

⁵⁰ Tamtéž, str. 27, citace 48

⁵¹ Tamtéž, str. 27, citace 48

2.2 Metal jako kultura a subkultura

Jak můžeme vůbec vymezit metalovou subkulturu a subkulturu vůbec? Definiční nabízí Josef Smolík v knize *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*, ve které mimo jiné popisuje také subkultury metalové hudby.

Subkultura jako taková vychází z širšího pojmu kultura, která je složitým společenským jevem a procesem. Je to termín, který je vymezen v různých rovinách a aspektech. V této práci budeme nahlížet na kulturu nejvíce jako na znak pro rozdílně velké sociální skupiny, jež se vzájemně jedna odlišují od druhé. Toto vymezení je i nejbližší právě pro subkultury, které mají za cíl se nějak odlišit, být rozdílní.⁵²

Popsat metalovou hudbu ve všech formách lze jen velice obtížně. Důvodů může být mnoho. Jedním faktem je, že metalová hudba je z hlediska jednotlivých stylů a proudů nesmírně komplikovaná, stejně jako další obtíží může být skutečnost, že metalová hudba se propojuje s dalšími subkulturami a styly (punkem, hip-hopem, hardcorem).⁵³

Smolík ve své knize považuje za jeden z úhlových bodů vzniku metalové subkultury album *Paranoid* od kapely Black Sabbath. Existuje však více názorů, které naopak toto tvrzení vyvrací a obrací se ke kořenům, které jsou pro metal údajně daleko hlubší.

Nejen Smolík však vznik metalu směřuje ke tvorbě Black Sabbath. Stejně tak zahraniční autor Ian Christe ve své podrobné knize *Heavy Metal: Kompletní historie pro znalce* zahrnul jako první bod schématu historie Black Sabbath a jejich první album, které vyšlo 13. února 1970.

Ještě v dnešní době lze dohledat tzv. ziny, tedy fanouškovské časopisy o určitém tématu, z devadesátých let na téma metalové hudby a témat jí blízkých a příbuzných. Tyto ziny měly nejrůznější názvy, od Morphibie, přes Malicious, Obscene, Suicidal World nebo např. Marten, až po Mortal Dimension nebo Indeed Hell. Tato kultura byla v devadesátých letech minulého století skutečně rozšířená a underground byl možná na mnohem větší úrovni stran popularity, než dnes, ačkoliv byl více zavrhován- Základna příznivců tu však byla, což lze doložit právě těmito materiály, které velmi široce a přitom podrobně a na úrovni experta pojednávají o extrémních formacích někdejší doby. Tyto ziny se transformovaly do dnešních webzinů, které fungují na internetu.

⁵² SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010.

⁵³ Tamtéž, str. 29, citace 50

Metalová subkultura si s sebou nese kromě poslechu charakteristické hudby, na které je vše založeno, také určitý životní styl, jehož vyznavači se větví na nejrůznější stylové a subkulturní skupiny, záleží na fenoménu, který tento jeho svět obklopuje. Deena Weinstein v knize *Heavy Metal: The Music And Its Culture* označuje metal jako subkulturu zcela identifikovanou s hudbou. Metalová subkultura je podle jejích slov ještě stále ve společenském postavení, které je marginalizováno od většinového mainstreamu. Metalová subkultura je často spojována s alkoholem a drogami, a to jak ohledně zástupců interpretů, tak i fanoušků. Zajímavostí je však, že i do metalové subkultury před časem pronikla módní vlna životního stylu straight edge nebo veganství a existují kapely, které tento životní styl propagují nejen z hlediska aktivismu, ale i v rámci svých textů a hudby (např. kapela Heaven Shall Burn nebo zpěvačka kapely Arch Enemy – Alissa White-Gluz).

Devětadvacetiletá Kanadanka pochází z Montrealu. Aktivně bojuje za práva zvířat a stejně jako Angela je ortodoxní vegankou. Pro tento životní styl se rozhodla před šestnácti lety. Je držitelkou ceny PETA, které si vysloužila za boj proti lovu kanadských tuleňů.⁵⁴

Jak už bylo zmíněno, mnoho metalových kapel, ať už jsou více či méně extrémního charakteru, propadlo dojmu, že k hudbě patří i určitá filozofie nebo myšlenkový proud, které taktéž tvoří subkulturu kolem metalu.

V případě švédské kultovní symphonic metalové kapely Therion můžeme mluvit samozřejmě nejen o hudbě. Její zakladatel Christofer Johnsson je členem magického řádu Dragon Rouge, jehož zakladatelem je zase hlavní textař kapely Thomas Karlsson, který veškeré texty kapely Therion směřuje k okultismu, magii a severským mytologiím. Právě severskými mytologiemi je dokonce inspirováno jedno celé dlouhohrající album s názvem *Secret of the Runes*, jehož jednotlivé skladby se jmenují podle jednotlivých říší (*Ginnungagap, Nifelheim, Midgard...*). Nejen tato jejich deska je natočena ve spolupráci s Pražským filharmonickým orchestrem, s nímž spolupracovalo již mnoho zahraničních metalových kapel.

Therion ale nejsou jediní, kteří pojali hudbu i jako platformu pro myšlenkový proud a filozofii. Náznaky filozofií zase z trochu jiného úhlu můžeme zpozorovat u americké kultovní kapely Type O Negative, která však již spolu se smrtí zpěváka a baskytaristy Petera Steelea (1962-2010) zanikla. Právě Steeleovy texty jsou poetické, ale přesto velice provokativní. Ve skladbě *Kill All The White People* i přes jednoduché

⁵⁴ Spark. 2015, 24(1).

věty můžeme pocítit náznak jakéhosi antisemitismu, přičemž původní Steeleova kapela Carnivore se údajně netajila určitými extrémními politickými názory. V textech jiných skladeb jako *Christian Woman* nebo *My Girlfriend's Girlfriend* zase můžeme zpozorovat silný hédonismus, až šovinismus, což ovlivnilo také osoby na vyšších mediálních postech a *My Girlfriend's Girlfriend* byla na MTV i se silně sexistickým videoklipem zakázána. To stejné se stalo také u skladby *Love You To Death*, která je pro Type O Negative jednou z jejích neznámějších.

Till Lindemann, frontman a zpěvák populární německé industrial metalové kapely Rammstein, se před časem dal i na sólovou dráhu, přičemž jeho debutové album, které vytvořil ve spolupráci s uznávaným švédským hudebníkem Peterem Dinklerem, pokračovalo v jeho výstředním směřování, protože je neméně expresivní jako většina tvorby Rammstein. Především singl *Praise Abort* by mohl být vyzvednut jako provokace všeho druhu – k chytlavé a rytmické melodii je zakomponován text a přidán videoklip, který svým vizuálním zpracováním nezasvěceného posluchače přinejmenším překvapí.

Poté zde máme (většinou extrémní) metalové kapely, které provokují už svým názvem (Rotting Christ, Cannibal Corpse...), nebo kapely, které tak stejně jednají prostřednictvím obalů svých desek (Cannibal Corpse, My Dying Bride...).

Heavy metal a zvláště jeho fanoušci jsou ortodoxní. Buď je něco černé, anebo bílé. Jsou chvíle, kdy jim rozumím. I té nutnosti více pohledů, která by se měla v ideálním případě slít v jeden univerzální, léčivý proud, který omyje a povznese mysl, ducha i tělo.⁵⁵

Subkultura může být ale také vymezena právě v rámci toho, jak se chovají, oblékají a celkově ve společnosti působí fanoušci. Metalový fanoušek je jedním z nejspecifičtějších právě proto, že metal je hudba, která silně pracuje s vizuální stránkou (podrobněji bude popsáno později), tak i se stránkou emoční, protože hudba ve spojení s pódiovou show nebo videoklipy často má působit i na naše emocionální vnímání a prožívání. Tyto faktory se pak týkají fanouška samotného, zasahují do jeho vnímání světa i výběru zájmů.

2.2.1 Vývoj tuzemské metalové subkultury

Výzkumná část této práce se mimo jiné zabývá i otázkou, která se dotýká postavení metalu mezi ostatními žánry, ale i v této době. S tím souvisí i další výzkumné

⁵⁵ Spark. 2012, 21(2).

otázky, zabývající se problémem cenzury a určité kontroly nad obsahem a image metalové hudby. Při hlubším zapátrání do historie si lze všimnout více kontroverzních fenoménů v metalové hudbě, než by se mohlo zdát. Mimo oficiální proudy vznikaly proudy neoficiální a ty byly těmi nejvíce extrémními mezi metalovými formami vůbec. Když opomeneme zahraniční vlnu tvrdé a extrémní hudby, která započala mnohem dříve, i na tuzemské scéně se začaly objevovat kapely black metalového či death metalového ražení, které si následně kolem sebe vytvořily určitý kult.

Citron se svým pojetím heavy metalu by se neztratil ani v konkurenci za železnou oponou, Vítací a Titanic mu zdatně sekundovali, zatímco Root společně s Törr přímočaře navazovali na původní britskou vlnu black metalu a společně s Debustrolem, Kryptorem či Krabathorem se pouštěli do extrémnějších vod. A Master's Hammer na konci osmdesátých let spontánně vytvářeli první okultní invokace, které se měly záhy stát mezinárodním kultem.⁵⁶

V osmdesátých letech obecně vzniklo mnoho metalových kapel, z nichž některé tvoří dodnes. Tato pulzující subkultura si do porevolučních let, kdy měla ještě více možností se rozvíjet, přenesla nejen nadšení, ale také imponující zájem.

Krátce po normalizaci mohli tuzemští posluchači zpozorovat několik věcí, které by se daly považovat za kontroverzní. Jednou z nich bylo např. vysílání videoklipu *Géniové* kapely Master's Hammer ve veřejnoprávní televizi v odpoledních hodinách. Další zajímavostí byl prodej nahrávek Debustrol, které se v danou dobu drželi v tomto žebříčku na druhém místě. První desku Krabathoru si zase pořídilo přibližně šestnáct tisíc posluchačů.⁵⁷

Pak už se však situace začala zase „normalizovat“ a metal, především ten nejdrsnější velmi rychle a z obchodního hlediska naprosto přirozeně začal mizet z oblasti zájmu jak velkých vydavatelů, tak nejdůležitějších médií. To však neznamenalo, že by metal přestal část posluchačů a mladých začínajících muzikantů interesovat.⁵⁸

Právě jen velké kapely, svým způsobem téměř mainstreamové a přijatelné pro široké publikum, se vydělily od zbylého undergroundu, který ustoupil do pozadí a spíše souvisel s jednotlivými metalovými subžánry.

Dělení metalové hudby na subžánry nebo na mainstream a underground je jedním z nejdiskutovanějších problémů v metalu vůbec. Subkultury zmiňované v předchozích citacích by se daly také k jednotlivým metalovým subžánrům přiřadit a v nich pak najít právě jak zapadlé undergroundové a téměř neviditelné interprety a kapely, které si

⁵⁶ 518, Vladimír. Kmeny 0: městské subkultury a nezávislé společenské proudy před rokem 1989. V Praze: Bigg Boss & Yinachi, 2013.

⁵⁷ Vladimír 518. Kmeny 90. Praha: BiggBoss & Yinachi, 2016.

⁵⁸ Tamtéž, str. 29, citace 54

vytvořily kult nedotknutelnosti, tak i mainstreamové hvězdy, které v podstatě udávají směr hudby, co budou hrát tematicky zaměřené televizní kanály nebo rádiové stanice.

2.2.2 Vizuální styl

Jak už bylo nastíněno v kapitole o metalu jako hudebním žánru, v určitých subžánrech je kladen velký důraz na vizuální stránku image fanoušků a především kapel. Jedná se, jak už bylo výše psáno, především o extrémní odnože typu black metal, ale klasicky existuje při představě pojmu metalista určitý stylový prototyp, který si většina lidí představí. Nejen v zahraničí, ale i v Česku je k dostání množství oblečení a doplňků spojených s metalovou subkulturou, především prostřednictvím internetových obchodů jako jsou nosferatu.cz či metalshop.cz, v zahraničí pak např. známé killstar.com nebo jiné podobné obchody, manipulující často v rámci módy s okultní a podobně výstřední tematikou. Obecně je za zakladatele kožené metalové módy plné připínacích cvočků považován Rob Halford z kapely Judas Priest.



Před časem se na internetu začaly objevovat články narážející na velké obchodní koncerny, které ve velkém začaly prodávat oblečení s logy rockových a metalových kapel. Problém byl v tom, že podle příznivců metalové subkultury tyto koncerny jejich kulturu dehonestovaly na obyčejný předmět mainstreamového zájmu, který může mít na triku kdokoliv, i ten, kdo neví, co dané logo znamená a zobrazuje. Tím se potvrzuje, že v metalové subkultuře existuje určitá nedotknutelnost a metalisté udržují názorovou jednotnost, která vychází z jejich pomyslného undergroundového statutu.

Netrvalo dlouho a metalová trička začaly nosit i popové celebrity jako Megan Fox, Miley Cyrus nebo Lindsay Lohan. To všechno samozřejmě k malé radosti členů skutečné metalové subkultury, která celé dekády žila na okraji pozornosti, a vlna pozérů bylo to poslední, o co stála.⁵⁹

Vizuální styl a image metalového fanouška souvisí, jak je v této práci nastíněno i v jiných kapitolách, s jeho celkovou identifikací s hudbou a subkulturou, což lehce souvisí opět také s psychologickým stavem jedince a skutečností, jak moc se nechá okolnostmi ovlivnit, ale také samozřejmě s dostupností a prostředky, díky kterým může skutečně jako prototyp metalového fanouška vypadat. Za sociologický fenomén by se dalo považovat také to, že často metaloví posluchači berou vizuální styl a image především jako určitou metodu socializace, kdy se touží socializovat právě mezi další posluchače, chtějí vypadat jako oni, a tudíž mezi ně zapadnout.



⁵⁹ Smrt falešnému metalu. A2larm [online]. Praha: Liberation.cz, 2015 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://a2larm.cz/2015/04/smrt-falesnemu-metalu/>

2.3 Odborné a popularizační publikace a jejich vymezení metalové hudby

V mnoha odborných textech, učebnicích a jiných pracích se objevuje teze, že metalová hudba je hudbou menšinovou, tedy mezi posluchači málo zastoupenou. V mnoha těchto textech je metal mylně přiřazen k žánru rock jako jeho subžánr a v některých textech dokonce metal ani není zastoupen, proto, že autor jej považoval za zbytečný nebo jej absolutně špatně vymezil, a tak se zde objevuje třeba jen jako nepodstatná zmínka. Za posledních několik let se ale objevilo několik autorů, kteří jsou nejen dobrými spisovateli nebo redaktory, ale také znaleckými posluchači, a tudíž jsou jejich publikace nejen čtivé, ale také relevantní stran podaných informací. Za zmínku určitě stojí Dayal Patterson a jeho několik publikací zaměřených na black metal a jeho vývoj i subkulturu.

V knize Mikuláše Beka *Konzervatoř Evropy? K sociologii české hudebnosti*⁶⁰ můžeme zpozorovat jednu důležitou věc, a to tu, že mezi jednotlivými žánrovými kapitolami není metal vůbec, za to jeho subžánru hardcoru je zde věnována celá jedna podkapitola. Heavy metal je však poté zahrnut alespoň ve výsledných tabulkách poslechovosti a oblíbenosti jednotlivých hudebních žánrů.

Ve dvoudílné encyklopedii rocku a popu autora Františka Wicha sice nenacházíme definici metalu jako takového, ale můžeme zde nalézt současná zvukná jména rockové i metalové scény. V knize *Rock & Pop: Encyklopedie I a II*⁶¹ tak můžeme najít např. i velice tvrdě metalové kapely jako Machinehead nebo Moonspell. Mezi metalové encyklopedie se dá také zařadit publikace *Encyclopedia of Heavy Metal*⁶² od Daniela Buzszpana, která popisuje historii heavy metalu od jeho zcela raných kořenů v šedesátých letech minulého století.

Zajímavou publikací, která byla již zmíněna, je kniha Iana Christeho *Ďáblův hlas – Heavy Metal: Kompletní historie pro znalce*⁶³, která popisuje snad všechny známé fenomény v historii heavy metalu včetně fotografické a obrázkové legendy, schématu

⁶⁰ BEK, Mikuláš. *Konzervatoř Evropy?: k sociologii české hudebnosti*. Praha: KLP, 2003. Musicologica.cz.

⁶¹ WICH, František. *Rock & Pop encyklopedie*. Praha: Volvox Globator, 1999.

⁶² BUKSZPAN, Daniel. *Heavy metal: encyklopedie*. Přeložil Roman LIPČÍK. Praha: BB art, 2004.

⁶³ CHRISTE, Ian. *Ďáblův hlas - heavy metal: kompletní historie pro znalce*. 2. vyd. v českém jazyce. Přeložil Lenka FENCLOVÁ. Praha: BB/art, 2010.

metalové historie v úhlavních bodech a nejrůznějších zajímavostí ze světa metalu v krátkých doplňkových sloupcích.

Notnou zmínku o metalu a především metalové subkultuře lze najít v třídílné české publikaci *Kmeny* (konkrétně *Kmeny*⁶⁴, *Kmeny 0*⁶⁵ a *Kmeny 90*⁶⁶), kde se autoři zabývají právě pojetím subkultury a pohledu na ni. První díl je zaměřen konkrétněji a kapitola o metalu se zabývá specificky přímo jeho odnoží – black metalem. Druhý díl mapuje vývoj metalové subkultury v Česku před normalizací a třetí díl se orientuje taktéž na její vývoj, ale v devadesátých letech minulého století. Přestože jsou *Kmeny* zaměřeny spíše popularizačně, fakta zde jsou relevantní a vizuálně doplněná spoustou historických fotografií, které přidávají na autenticitě materiálu.

O black metalu pojednává také známá kniha autora Michaela Moynihana *Lords of Chaos*⁶⁷, která je pojednáním o událostech a okolnostech kolem nich v Norsku na počátku devadesátých let minulého století. Kniha reflektuje tato důležitá data kolem black metalové subkultury očima autora, který je také reportérem.

Publikací, která je zaměřena spíše vizuálně a fotograficky je kniha *True Norwegian Black Metal*⁶⁸ od Johana Kugelberga. Jak je v této práci mnohokrát zmiňováno, vizuální stránka je především u extrémnějších poloh metalové hudby nepostradatelnou součástí, díky které je subžánr snadno rozlišitelný, ale také celistvý. Tato kniha obsahuje ničím nezkraslené fotografie, které se pohybují na pomezí dokumentu, umělecké fotografie a reportáže.

Existuje také četné množství knih, publikací a biografií popisujících osobní i umělecké životy nejslavnějších metalových hudebníků, za zmínku stojí kniha *Confessions of a Heretic: The Sacred and the Profane: Behemoth and Beyond*⁶⁹ od Adama Nergala Darskiho z black metalových Behemoth (příklad autobiografie) nebo

⁶⁴ 518, Vladimír a Karel VESELÝ. *Kmeny: současné městské subkultury*. V Praze: Bigg Boss & Yinachi, 2011.

⁶⁵ 518, Vladimír. *Kmeny 0: městské subkultury a nezávislé společenské proudy před rokem 1989*. V Praze: Bigg Boss & Yinachi, 2013.

⁶⁶ Vladimír 518. *Kmeny 90*. Praha: BiggBoss & Yinachi, 2016.

⁶⁷ MOYNIHAN, Michael a Didrik SODERLIND. *Lords of Chaos: satanischer Metal: der blutige Aufstieg aus dem Untergrund*. 3. Aufl. Zeltlingen-Rachtig: Prophecy Productions, 2002.

⁶⁸ KUGELBERG, Johan. *True Norwegian Black Metal*. 1. UK: VICE Books, 2008.

⁶⁹ DARSKI, Adam Nergal. *Confessions of a Heretic: The Sacred and the Profane: Behemoth and Beyond*. 1. Jawbone Press, 2015.

*Soul On Fire - The Life and Music Of Peter Steele*⁷⁰ od Jeffa Wagnera o zpěvákovi a basistovi kapely Type O Negative Peteru Steeleovi (příklad biografie).

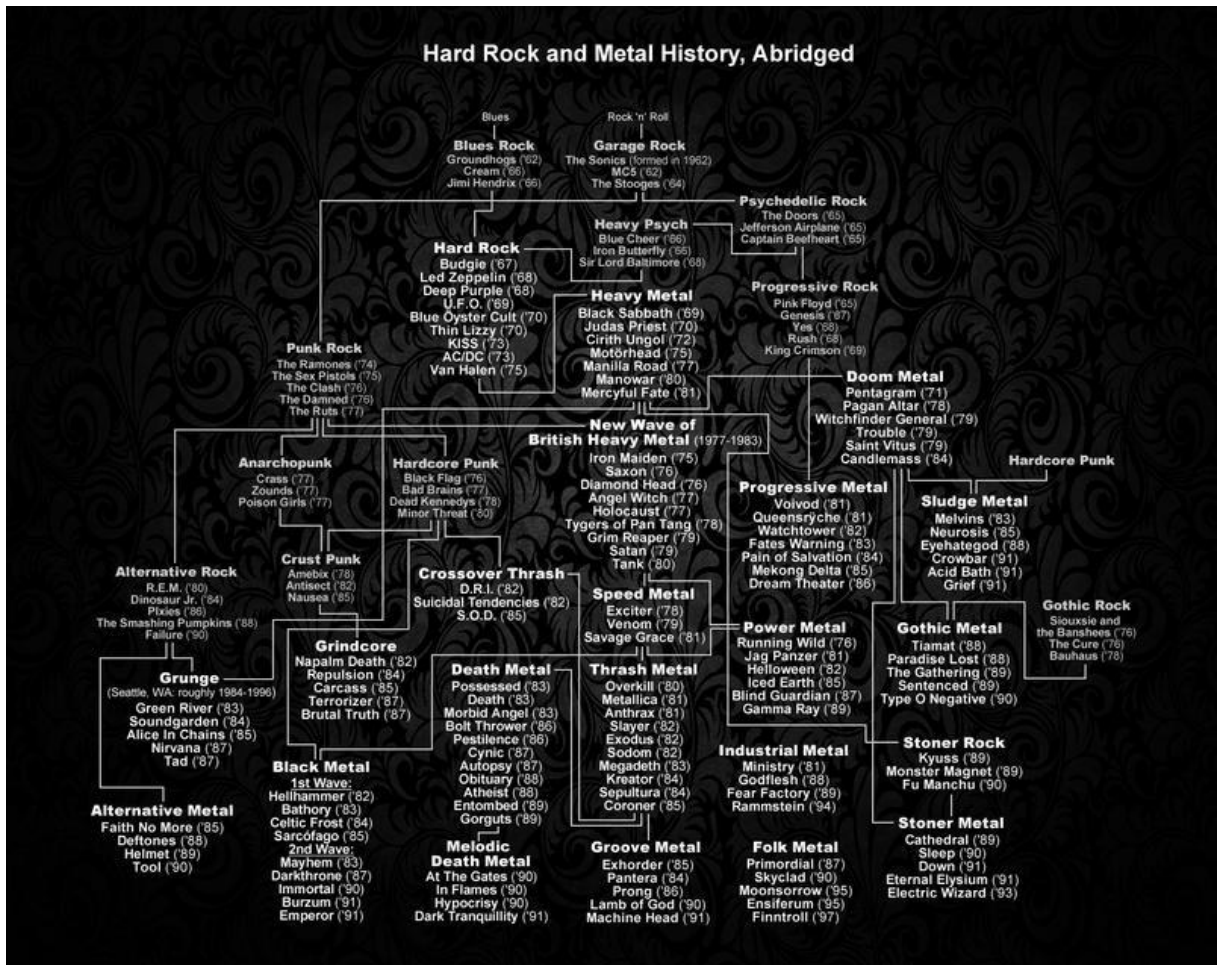
Nakonec také nelze opomenout tematicky zaměřená periodika, která u nás vychází a tématu metalové hudby se věnují. Především se jedná o rockový magazín Spark, který u nás ze všech druhů těchto časopisů vychází nejdéle (od r. 1992), podobně laděný časopis RockHard (ve slovenském jazyce) a časopis zaměřený na extrémnější formu metalu – Pařát.

⁷⁰ WAGNER, Jeff. *Soul On Fire: The Life and Music Of Peter Steele*. 1. FYI Press, 2014.

3. Metal jako předmět zkoumání

V rámci této kapitoly bude na začátku metal představen jako hudební žánr, který může mít mnoho forem a podob, protože vybrané subžánry jsou proti sobě velice kontrastní a rozlišné. Se subžánry se dále pracuje i prostřednictvím výzkumu, kde byly pokládány otázky stran preferencí. Pro čtenáře, který metal neposlouchá, bude navíc popis jednotlivých subžánrů snad prostředkem, pomocí kterého si více a lépe představí, jak daná hudba zní a jak umělci, kteří jí interpretují, vypadají. Dále bude představen soubor pověr, který byl vytvořen na základě pohledu nezasvěcené společnosti a také publicistiky, kde se o metalu píše. Tyto pověry budou na konci práce vyhodnoceny v ohledu na výsledky obou výzkumů. Výrazným fenoménem v metalu je také jeho psychologická rovina, která je často spojována s negativními jevy, které tuto hudbu i subkulturu obestírají. Tato podkapitola je zde zařazena také proto, že se s ní také pracuje i v rámci otázek kvantitativního i kvalitativního výzkumu. V neposlední řadě je zde uvedena i kapitola o analogiích mezi metalem a církví, která odjakživa metalovou hudbu odsuzuje za její hudební i vizuální projev.

3.1 Metal jako hudební žánr



Metal je jako hudební žánr jeden z těch nejvíce variabilních ve smyslu rozdílnosti na mnoho subžánrů a podob. Metal si s sebou nese mnoho pověr, které se týkají každého subžánru (každý je v něčem specifický a charakteristický) a snad každý posluchač metalu se někdy setkal s extrémními reakcemi na poslech jeho oblíbené hudby.

Ne náhodou používá angličtina pro „rodokmen“ výraz family tree – každá součást tohoto rodopisného stromu je pro celkovou ilustraci důležitá, zároveň ale jedna vývojově navazuje na druhou. Z organického podloží vyrůstají kořeny, které dají vzniknout kmenu. Ten se následně rozvětjuje podobně jako kořeny, utěšeně roste. Poté se navíc dělí na jednotlivé větve, jež v horní části formují korunu.⁷¹

Na začátku této podkapitoly můžeme vidět jedno ze schémat, kterých můžeme najít na internetu i v literatuře mnoho, avšak za cíl mají společné – zobrazit a popsat rozdělení a vývoj metalových subžánrů. V jednotlivých schématech se vždy obsah i vývoj

⁷¹ Spark. 2012, 21(2).

trochu liší, tudíž nelze stanovit žádnou oficiální verzi. V této práci je později v dotazníku zpracovááno patnáct neznámějších subžánrů, které se objevují téměř všude a které zde budou postupně rozvedeny. Jsou vybrány také podle jejich četnosti zmínek v publicistice a tedy celkové poslechoivosti. V grafu výše můžeme vidět znázorněný vývoj metalu už z kořenů blues rocku a garage rocku, které byly populární už v šedesátých letech minulého století. Až poté se dostáváme k hard rocku, který obsahuje jména kapel, které mnoho teoretiků označuje právě za ty, jež figurovaly při vzniku metalové hudby. Z hard rocku poté vychází heavy metal, který je povětšinou zmiňován jako základ všeho a kapely tohoto žánru jsou označovány za tzv. zakládající.

Heavy metal

Heavy metal je podle mnohých nejstarší subžánr, ze kterého se později vyvinuly subžánry ostatní. Mnoho lidí jej označuje jako metalový základ, na kterém se poté staví další stupně posluchačovy znalosti. Jako heavy metal můžeme chápat i metalovou hudbu obecně, protože tento název často zaštiťuje všechn metal, což ovšem někdy může působit dezorientačně. V dnešní době lze už jen těžko tvrdit, který subžánr nebo dokonce interpret je nejpoblárnější, protože formy metalu jsou natolik roztrřštěné, že lze shledávat značnou variabilitu a každý člověk si tedy najde to své.

Za průkopníky bychom mohli označit kapely jako Led Zeppelin (ačkoliv se jejich tvorba přibližuje často spíše k hard rocku nebo blues rocku), Black Sabbath nebo Deep Purple. Pozdější vliv měly kapely jako Iron Maiden, Judas Priest nebo Motörhead. Heavy metal je založen na výrazných kytarových riffech, které ve struktuře skladby obvykle výrazně doprovázejí melodii a mezi refrény tvoří sóla. Dále je pro heavy metal charakteristický syrovější zvuk založený na klasické sestavě kytara, basová kytara a bicí. Baskytara je zde těžištěm tzv. těžkého zvuku, kytara naopak obstarává zkreslený zvuk, který je způsoben tzv. overdrive pedálem. Není ovšem výjimkou, že se v některých kapelách občas vyskytují kytaristi dva, přičemž toto rozdělení je na kytaru rytmickou a na kytaru sólovou. Bicí mají v metalové hudbě vyzařovat energičnost a také určitou agresivitu, pro hráče samotné je fungování v metalové kapele velmi náročným úkonem a technicky jsou metaloví bubeníci jedni z nejschopnějších (především v progresivním metalu se klade i na bubeníka vysoký nárok zdatnosti a schopnosti).

Symphonic metal

Na rozdíl od klasického heavy metalu jsou tady subžánry, které používají mnohem více hudebních nástrojů a efektů. Např. symphonic metal a jeho škála všech užitých hudebních prostředků vysoce překračuje schéma klasického heavy metalu a dostává se do nástrojového obsazení leckdy čítajícího i doplňující orchestr a sbor, to především na symphonicko-metalových nahrávkách. Jako příklad lze uvést desetiminutovou skladbu *Ghost Love Score* od skupiny Nightwish z alba *Once* z roku 2004. Tato skladba obsahuje všechny reprezentativní prvky symphonického metalu a také svou stopáží je typická. Je zde uplatněn orchestr, smíšený sbor i klasické nástrojové obsazení metalové kapely, ale také operní vokál a silná melodie, která je rozdělena na několik na sebe navazujících částí celé této kompozice. Dalšími kapelami silně uplatňujícími tyto prvky jsou např. Therion (kteří svůj směr vyvinuli postupně od death metalu až po operní symphonický metal), Epica nebo Within Temptation.

Progressive metal

Dalším z velmi propracovaných metalových subžánrů je progressive metal, který klade důraz na dlouhé, často různě melodicky roztržité kompozice, přičemž obvyklým prvkem jsou sólové pasáže všech nebo téměř všech nástrojů v průběhu skladeb a inspirace jazzem nebo klasickou hudbou. Typickými příklady progresivních kapel jsou Dream Theater nebo Pain Of Salvation. Progressive metal je považován za technicky nejdokonalejší a zároveň nejsložitější metalový subžánr, který často hrají hudebníci na vysoké hráčské úrovni. Za průkopnické dílo v oblasti progressive metalu je považováno album *Images and Words* z roku 1992 od zmíněné kapely Dream Theater, která touto deskou údajně postavila základ pro další následovatele progressive metalu.

Black metal

Naopak subžánrem, který se vůbec nedá považovat za propracovaný, je black metal, který za historii své existence prošel několika stylovými vlnami, avšak stále si zachovává povětšinou chrastivý, nekvalitní a syrový zvuk. Výjimkou jsou novodobé kapely, které black metal pojaly jako mainstream a kombinují jej s orchestrálními a melodickými prvky. Základem a podnětem pro tvorbu black metalu však bylo dělat nevyumělkovanou a mrazivou hudbu, založenou na filozofii a textech. K black metalu neodmyslitelně patří vizuální image, která je u black metalu ze všech subžánrů asi nejvýraznější a nejkontroverznější. Např. tzv. černobílý corpsepaint, který si dodnes

některé kapely malují na tvář, se stal symbolem a význačným kulturním prvkem celého tohoto fenoménu. Typickými kapelami první vlny black metalu jsou Bathory nebo např. Celtic Frost, typickými příklady druhé vlny Mayhem nebo Burzum.

Thrash metal

Thrash metal by se dal považovat za rychlejší, technicky propracovanější a tvrdší odnož heavy metalu. Charakteristický je agresivní zvuk kytar a časté prvky jako např. tremolo (hraní jednoho tónu nebo akordu rychle za sebou), které dodávají zvuku na celkovém zkreslení a rychlosti. Za průkopníky thrash metalu lze považovat několik kapel z osmdesátých let jako Anthrax, Slayer, Exodus, Testament, Megadeth a z nich nejznámější Metalicu. Instrumentačně je u thrash metalu typické používání dvojpedálu u bicí soupravy. Thrash metal je známějším žánrem i v Česku a hlásí se k němu kapely jako Arakain nebo Debustrol.

Death metal

Death metal je značně hudebně rozříštěný žánr, který často vychází ze žánrů jiných a kombinuje zde užívané hudební prvky. Celkově je ale death metal založen spíše na atmosféře, která z hudby plyne, případně na textech, vycházejících často z témat nihilismu nebo brutality, které se projevují i na vizuální stránce death metalu. Pozdější death metal se začal dělit na další jednotlivé subžánry, které spadají pod tento styl a které zahrnují např. melodický death metal, technický death metal, progresivní death metal, brutální death metal i extrémní vlna zvaná grindcore.

Gothic metal

Jedním ze subžánrů, které mají kolem sebe také silnou subkulturu, je gothic metal. Hudebně se tento subžánr pohybuje mezi doom metalem až death metalem, často se symfonickými prvky a melancholickými texty. Nezřídka zde figurují ženské vokály (mnohdy i operní) v kombinaci s mužským growlingem či screamem a texty jsou zaměřeny na fantaskní, temná a poeticky laděná témata. Gothic metal je zároveň i častým životním stylem, tzv. gotici našli zálibu v tematickém oblékání, mluvě nebo i stravování a dalších fenoménech. Sama gotická subkultura, včetně její hudební stránky, se opět dělí na další podstyly a subžánry, kterých je opravdu mnoho, za zmínku stojí alespoň cyber gothic nebo victorian gothic. Klasickými kapelami jsou Type O Negative nebo Paradise

Lost, k pozdější modifikaci gothic metalu patří i kapely, které by se daly zařadit také do žánru symphonic metal, např. Within Temptation.

Doom metal

Doom metal je odnoží, která se vyznačuje pomalými rytmy, podladěnými kytarami a texty se zádumčivou tematikou. Původ spadá jako u většiny subžánrů do osmdesátých let minulého století, stejně tak se dá ještě sám doom metal rozvětvit. Velmi typickou kapelou jsou např. My Dying Bride, kteří kombinují doom metal s death nebo gothic metalem. Mezi charakteristické zástupce patří Katatonia nebo Saturnus.

Pagan metal

Subžánr, který je více založen na textech, image, filozofii a názorech než na samotné hudbě, která je spíše stylově rozlišitelná. Jedná se zde často o hudbu s texty s pohanskou tematikou a konceptem kultur, které zde byly ještě před nástupem křesťanství. Pagan metal je často hudebně propojen s folk metalem, který bude zmíněn později, nebo viking metalem, stejně tak stran image a textů jsou si tyto subžánry velice podobné.

Folk metal

Folk metal je subžánrem, který vychází z propojení metalu a folku, konkrétněji pak folku vycházejícího z různých národních hudebních kultur. Časté tvrzení je také, že tento styl kombinuje metal a lidovou hudbu. Podle jejích druhů jsou pak nazvány další subžánry vycházející z folk metalu, např. celtic metal nebo oriental metal. Právě ona rozlišnost hudebních inspirací dělá z folk metalu velmi pestrý a hudebně různorodý subžánr, který má své kořeny především v severských kulturách (kapely jako Korpiklaani nebo Eluveitie), ale jeho odnože se objevují např. i na blízkém východě (Orphaned Land, Myrath). Melodika a harmonie zde často vychází právě z lidové hudby dané kultury, některé kapely dokonce komponují právě ve specifických stupnicích charakteristických pro danou oblast (Myrath).

Nu-metal

Nejpestřejším subžánrem stran kombinací jiných stylů a žánrů (i mimo metalovou hudbu) je nu-metal, který zažíval popularitu především v devadesátých letech minulého století. Obsahuje prvky metalu, hip-hopu (častý je rap), funku, elektroniky nebo třeba hardcoru. Klade se důraz na zkrácení zvuku nejen pomocí kytar, ale i nejrůznějších

efektů, také na rytmus a melodičnost. Nejznámějšími formacemi jsou Korn, Limp Bizkit nebo Linkin Park.

Glam metal

Styl populární především v osmdesátých letech a začátkem devadesátých let minulého století, známý také pod pojmem hair metal. Charakteristickými znaky je především image kapel, které byly obvykle oblečeny do výrazně barevného, lesklého a výstředního oblečení, častá pak byla mužská identifikace s ženskou image a stylem. Za kapely, které nejvíce prorazily v oblasti glam metalu, jsou považovány Kiss, W.A.S.P., Mötley Crue nebo Skid Row. Po hudební stránce má glam metal čistě mainstreamovou strukturu skladeb, kdy refrén střídá sloka, bridge, sólo a vše je navíc zaobaleno do prvoplánově chytlavých melodií. I v dnešní době ještě vznikají kapely, které navazují na kult glamových kapel z osmdesátých let. Jde však spíše o záležitost vyhraněných hudebníků i fanoušků.

Industrial metal

Industrial metal je subžánrem, co využívá doslova plochy hluku a slévání zvuku k tomu, aby podpořil určitou náladu a zážitek z poslechu. Často jsou také využívány prvky elektroniky za účelem podpořit industriální zvuk. Přestože je industrial metal spíše menšinovým subžánrem, i zde se dají najít světově uznávané a úspěšné kapely jako Pain, Nine Inch Nails nebo Rammstein.

Post metal

Post metal je taktéž menšinovým subžánrem, který je však rovněž zastoupen několika zvuknými jmény a silnou základnou fanoušků. Jedná se o spojení post rocku a heavy metalu, přičemž někdy je kladen důraz na syrovost, avšak objevují se i kapely používající efekty syntezátorů. Známymi kapelami jsou Isis nebo Neurosis (často řazeny také pod progressive metal), méně známými u nás pak např. Toundra.

Power metal

Power metal je charakteristický epickým zvukem a heroickými melodiemi, fantastickými texty a často také fantaskně laděnou image interpretů. Právě texty jsou často těžištěm hudby power metalu a bývají zaměřeny na sci-fi nebo fantasy, můžeme

však objevit např. i válečnou (historickou) tematiku u skupiny Sabaton. Význačná je také melodičnost a čistý mužský vokál. Charakteristickými kapelami jsou Blind Guardian nebo Rhapsody Of Fire.

3.2 Metal a jeho veřejné i publicistické vyobrazení

Je zajímavé sledovat metalovou hudbu jako předmět publicistických periodik, ať už ve zmínkách magazínů, které zachycují kulturu všeobecně a široce, tak v rámci časopisů, které jsou přímo a konkrétně zaměřeny na metal, a tak i v rámci jakéhosi veřejného mínění nezasvěcené společnosti. Na to navážu problematikou veřejného obrazu metalové hudby, která se týká jak všeobecných, tak právě konkrétních periodik, protože právě publicistika dělá o většině fenoménů určitý mediální obraz a tudíž i metalová hudba má svou specifickou pověst. V rámci vhledu do hudební publicistiky mapující metalovou hudbu i do vhledu obrazu vytvořeného většinovou společností si lze povšimnout určitých zažitých vzorců, které o metalové hudbě panují. Jsou jimi tyto všeobecně známé pověry:

- Metal je podceňovaný žánr, oproti ostatním žánrům má ve světě hudby postavení outsidera.
- Fanoušci metalové hudby jsou zemité, rázné, průbojné povahy.
- Metalový fanoušek má typický specifický vzhled a chování.
- Metalový fanoušek má kladný vztah k určitým filozofiím a mytologiím jako jsou nihilismus, satanismus nebo pak inspirace v severských mytologiích.
- Mnoho metalových fanoušků má určitý psychický deficit, např. patologické chování nebo myšlení.
- Metal nepatří na akademickou půdu, tzn., že metalová hudba je záležitostí méně vzdělaných osob.
- Metalisté našli svou image v temnotě, psychických problémech a negativních společenských jevech.
- Mnozí metalisté jsou vysoce inteligentní a klasicky vzdělaní. (Tento výrok je protipólem výroku o méně vzdělaných fanoušcích metalu, v praxi se lze setkat s oběma tvrzeními.)
- Metal je rebelie, má základ ve sklonech k antisociálním postojům a nerespektování většinové společnosti.
- Extrémní metal je negativní ve všech ohledech, ať už se jedná o jakoukoliv jeho formu.
- Metalisté bagatelizují zlo, mají z něj spíše legraci.

Právě tyto pověry budou předmětem dalších podkapitol, které se týkají jednotlivých faktorů, co zde byly zmíněny. Největším problémem těchto zaběhlých konvencí o metalu je skutečnost, že nejen nezasvěcení posluchači jiné hudby, ale i samotní metaloví posluchači někdy propadají dojmům, že tato hudba je více škodlivá než dobrá. Otázkou je, zda právě její pomyslná škodlivost nepřitahuje některé z posluchačů, protože je pro ně určitým vzdorem a rebelií. Metalová subkultura má mnoho indicií, které z ní dělají outsidera mezi ostatními hudebními žánry. V rámci kvantitativního i kvalitativního výzkumu jsou pokládány i otázky týkající se právě tohoto problému.

Často se stává, že metalová hudba je jakýmsi pomyslným „trnem v oku“ nejen jejím zarytým odpůrcům, ale mnohdy také nezasvěceným posluchačům, kteří dají často na prvoplánové zvěsti a charakteristiky o metalu. Dá se však o nějakém hudebním žánru vůbec říct, že je špatný nebo dobrý, popř. přijatelný nebo neposlouchatelný?

Máme-li na mysli metalovou hudbu jako předmět krásna, lze to o ní skutečně říct? Právě metal totiž v mnoha lidech vzbuzuje nejen naprosté nezaujetí, ale někdy také dokonce odpor. O metalu můžeme říci, že je to hudba obsahující díky např. zkresleným kytarám a zvuku časté disonance a tóny nebo harmonie na první poslech pro mnoho osob nepříjemné. Jedním z dalších důvodů, kterým si metalová hudba nedělá příliš kladnou pověst, je také zmiňovaná subkultura, která ji obestírá, a taktéž zmíněná image kapel i fanoušků.

Těžko usuzovat, zda odpůrci metalové hudby nepřemýšlejí někdy oprávněně o tom, že metal je mnohem více než hudba, tedy i filozofie, která se pak může často obrátit v nečekané a převrátit v nežádoucí dopad na posluchače i na společnost. Existuje mnoho kapel, které se rozhodly svou hudbu a koncerty pojmout zdaleka nejen jako hudbu a koncerty, ale jako vzkaz obsahující filozofii, kterou daná kapela uctívá, v případě koncertů jako teatrální show, kde se podpalují obrácené kříže, nebo se inscenuje černá mše. Do jaké míry je toto žádoucí jak pro zasvěcené publikum, tak pro okolní společnost, se příliš mnoho lidí ani médií nepokouší tvrdit, avšak každý z nás si může udělat názor na to, jak moc je tato hudba žádoucí pro něj samotného.

3.3 Metal jako indikátor psychologického stavu

Je velmi reálné, že každý posluchač metalu se občas setká s nepřiměřenými reakcemi právě na poslech jeho oblíbené hudby, ačkoliv tím nijak nenarušuje chod společnosti a lidí ve svém okolí. Je všeobecně známým fenoménem, že právě metal je spojován s negativními psychologickými stavy, což ostatně plyne i z výzkumů, které popisují níže. Ať už se jedná o fanoušky nebo interprety, je obecně známo, že nezasvěcený člověk má tendenci držet se od nich dál. Vše je ještě umocněno, pokud daný posluchač nebo hudebník vyznává metalovou subkulturu se vším všudy, tudíž i po vizuální stránce. Mezi metalisty panuje všeobecné opovrhování nad neznalostí metalu a kultury kolem ze strany nezasvěcených lidí. Obrácenou stranou této teze je však názor, který by většina metalistů zavrhla, a to ten, že metalová hudba se skutečně může negativně podepsat na stavu posluchače, který si může myslet naopak, že mu metal pomůže pozvednout náladu nebo zlepšit a zvýšit aktivitu. Český muzikoterapeut Lubomír Holzer ve svých článcích naráží na problematiku extrémní muziky v souvislosti s psychologií člověka. Ačkoliv sám přiznává, že dodnes občas sáhne po CD s extrémními kapelami (které mu přinesou stejný zážitek jako např. filmový horor), zároveň odsuzuje scény, které se dějí na festivalech typu Obscene Extreme apod.

Extrémní metal nepůsobí na posluchače pouze hudebně. Jde současně o emočně vypjatou a vybičovanou atmosféru koncertů i videí. Prohlédl jsem si ukázkou Cannibal Corpse a záznam z festivalu Obscene Extreme. Stejně věci vidíme i ve filmové tvorbě. Brutalita, násilí, zombie, veřejná nahota, mezní bezvýhodné situace. Analogickou zábavu pěstovali již v antice Řekové a Římané. Tedy nic nového. V antice se vše dělo naživo. Tehdejší lidé měli „fascinující zábavu“. Což nám ukazuje, že v člověku je cosi zvráceného a bohužel stále přítomného. Reflektovaná extrémní poloha může v lidech vyvolávat naprosto odlišné reakce. Jejich rozptyl bude maximální i hraniční. V někom vzbudí zájem, vedoucí k nadšení a transu, v někom identifikaci s patologickými náladami a vědomými i podvědomými průběhy, v jiném vzbudí opovržení, u někoho to může být pocit hnusu.⁷²

Zároveň Holzer podotýká, že u poslechu extrémní hudby nemusí jít nutně o uvolnění agrese, ale tzv. psychoemočního napětí, které je spojeno s identifikací s žánrem nebo kapelou, ke kterým tíhneme. Je zajímavé také sledovat nejrůznější zmínky ze zahraničních výzkumů a studií, které zkoumají tuto problematiku a výsledky vědců, co např. došli k tomu, že extrémní metalová hudba skutečně pomáhá zbavit se stresu a podobných negativních jevů.

⁷² Hudební psychologie 10 – Extrémní metal – část druhá. Muzikoterapie: PaedDr. Lubomír Holzer [online]. Olomouc: Muzikoterapie - Lubomír Holzer, 2013 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://muzikoterapie.net/hudebni-psychologie-10-extremni-metal-cast-druha/>

3.3.1 Extrémní metal a negativní tendence

Pokud máme mluvit o metalu s přívlastkem extrémní, je zřejmé, že se bude jednat specificky o death metal a black metal, které jsou mezi subžánry těmi nejvíce pobuřujícími. Každý z těchto stylů má pod sebou ještě mnoho dalších odnoží, na které se různě větví, každý z nich je však založen na jiných subkulturních i hudebních prvcích. Zatímco death metal, ačkoliv se často hudebně jedná jen o shluk rychlých tónů a agresivitu kytar (můžeme však najít i technicky velmi propracovanou hudbu některých kapel), jedná se zde vždy spíše o hudbu, případně o vizuální stránku, která je neméně brutální a agresivní. U black metalu však platí pravidla jistých filozofií, které jej už od počátku jeho vzniku doprovázejí.

Jestliže je pro subkultury styl oblečení, tematika přebalů alb, zobrazování a ikonografie všeobecně důležitým momentem, u black metalu se jedná o základ veškeré jeho existence. Od šedých a primitivních začátků přes oheň a krev až po moderní minimalisticky symbolistické projevy, black metal vyjadřoval svou syrovou extremitu a agresi velmi specifickým estetickým.⁷³

Ačkoliv se může zdát, že estetika black metalu je ryzím pozérstvím, v minulosti jsme se mnohokrát mohli přesvědčit o opaku. Negativní tendence nebyly příliš znát u tzv. první vlny black metalu, ale naopak až u druhé vlny black metalu, jejíž těžištěm bylo Norsko na počátku devadesátých let minulého století. Základní myšlenkou pro vypálení několika norských dřevěných kostelů bylo očištění Norska od vlivu křesťanství a zničení křesťanské kultury i přemýšlení. Události kolem kapel jako *Burzum* nebo *Mayhem* jsou dodnes proslulé také tím, že každý na ně nahlíží jinak a existuje spousta verzí a vysvětlení chování jejich účastníků. Rozebrat norský black metal podrobně a s jistou relevancí by zabralo jednu samostatnou studii, tato práce je však zaměřena spíše na sociologii a subkulturu kolem, než na historii určitého subžánru. Je však jisté, že tyto historické události prohloubily obavy z black metalu, které trvají dodnes.

O black metalu z různých úhlů pohledů pojednává norský dokument *Until The Light Takes Us* z roku 2008, ve kterém byly realizovány autentické rozhovory přímo s hudebníky, kteří se tomuto žánru věnují a kteří jednotlivě popisují svou fascinaci touto hudbou, ale také důvody jejich konání, jejich výstřednosti a přemýšlení.

Mentalita lidí, kteří jsou jako zaslepení určitou filozofií schopni spáchat ve jménu čehokoliv přestupky týkající se žhářství nebo dokonce závažné činy ve formě vraždy, je

⁷³ Spark. 2015, 24(5).

častým předmětem bádání vědců, nejčastěji psychologů. Právě na tento problém navazují některé z výzkumů, které byly výše popsány.

Některé otázky kvantitativního i kvalitativního výzkumu se týkaly explicitního zobrazování brutality a násilí na obalech desek death metalových kapel, za příklad byli často uváděni Cannibal Corpse, kteří tímto fenoménem prosluli nejvíce. Zajímavostí je, že výsledky, které zde později budou, prokázaly, že se jednak u obou typů výzkumů liší, ale také že se liší i jednotlivé výsledky v rámci kvalitativního výzkumu. Kvantitativní výzkum vyhodnotil jako nejčastější odpověď stran této problematiky neutrální názor, přičemž respondenti nejčastěji zatrhli odpověď, že je jim jedno, co je na obalu a jde jim o hudbu. V rámci kvalitativního výzkumu se však nestalo, že by nějaký z respondentů projevil názor, že je mu jedno, co je na obalu, naopak se vždy vyjádřil přímo k tomu, jestli se mu tento typ zobrazování líbí či nelíbí. Mezi respondenty pak panují značně protichůdné odpovědi – někteří z nich se vyjádřili k problému negativně a někteří přiznali, že se jim tyto obaly líbí.

To, zda může takovýto obal desky někoho přimět k agresi, je spíše záležitostí psychologického výzkumu, který není předmětem této práce. I přesto je ale nutné podotknout, že takováto vizuální prezentace neexistuje pouze v metalové hudbě a subkultuře, ale prolíná se všemi druhy hudby, ačkoliv v každém žánru trochu jinak. Bylo by dobré zamyslet se i nad tím, jestli je v případě deviantního jedince na vině pouze jeden faktor (za který můžeme považovat třeba hudbu, kterou poslouchá), nebo je to souhrn mnoha faktorů a hudba může být už jen spouštěčem jeho určitého jednání a chování.

3.4 Metal a církev

Lze opravdu těžce najít studie a zdroje, které nejsou tendenčně zaujaté a pouze jednostranné. V první kapitole o možných hlediscích nahlížení na metal je zmíněna teologická rovina, jejíž studie byly pojaty opravdu velice objektivně a odborně. Zajisté je ale spojování metalu a jakýchkoliv náboženských ideologií také sociologickým fenoménem, který i v dnešní době ještě stále má své místo a také osoby, které se jím do hloubky zabývají.

Stejně jako najdeme ortodoxně věřící osoby, které považují metalovou hudbu za něco naprosto nepřipustného jak v rámci jejich filozofie, tak v rámci morálky a dalších faktorů, najdeme ortodoxně přemýšlející fanoušky metalu, kteří si často vzali za inspiraci anti-křesťansky laděné texty některých výstředních kapel. Identifikace těchto fanoušků je často maximální a subkultura v tomto případě přebila fanouškovu vlastní identitu a ovládla jeho přemýšlení a nahlížení na svět.

Zajímavostí je také to, že nejen metal, ale celá nonartificiální hudba je již od jejího vzniku napadána církví a podobnými institucemi a obviňována z propojování hudby s temnými silami, ďáblem apod. Ať už se v minulosti jednalo o jazz, o rock'n'roll a nakonec o metal, vždy jsou argumenty silně (ortodoxně) věřících lidí stejné a bohužel také nikdy nemají adekvátní a relevantní opodstatnění. Agresivita a dravost plynoucí často z této hudby je pouze jedním důvodem, proč je označována za „temnou“, „zlou“ a „škodlivou“. Dalším faktem však je, že v případě tzv. white metalu, což je subžánr, který využívá stejných hudebních prvků, pouze s jinými – křesťansky laděnými texty, agresivita kytar ani dravý zvuk a hlasitost nevadí.

Bohužel se dá označit za fenomén také to, že i špatná reklama je reklama a (nejen) metaloví interpreti často těží z provokace a výstředností, které často narážejí právě na církev, což vyvolává rozporuplné reakce nejen u ní, ale také u fanoušků. O to ale právě jde a velké množství kapel a interpretů z této skutečnosti těží.

Za problém by se dalo označit také to, že texty metalových kapel často využívají metafor, které si každý může vyložit jinak a každý v nich často slyší to, co v nich chce slyšet. I tak vzniklo mnoho historických kauz, které vyvrcholily i přetáčením desek některých interpretů pozpátku a následné hledání skrytých významů.

Titulní skladba jmenovaného alba je podmalována zvoněním zvonů a zlověstnou zmenšenou kvintou, tzv. tritónem, již se ve starých ruských skladbách jen zřídka nezdaří vyvolat tísnivý účinek. Podobně jako v lepších filmech s Draculou, kde je hrůza vyvolána vlastně pouhou stínohrou, text také zde, místo aby ji přesně pojmenoval, hrůzu nadcházející noci jen působivě naznačuje. Souvislost s černou magií lze vyčíst z vnitřního obalu této desky z roku 1970, kde je zobrazen tajemný kříž. Obraz na titulní straně představuje zbořený dům, odumřelé větvičky a nepřírozeně vpředu stojí bleďá Draculova dcera.⁷⁴



Nejen tato citace je výpovědní hodnotou tendenčního zaujetí proti textům, hudbě i vizuální stránce kapely Black Sabbath, která své doby vzbudila nejen pozitivní zájem metalového publika a hudebních kritiků, ale také negativní zájem církve a osob, které měly potřebu moralizovat a obracet veškeré náznaky, které mohly právě v rámci zmíněných metafor působit dvojznačně a tudíž i anti-křesťansky či morálně špatně.

Skupina poskytuje, co její název slibuje: svou nově vytvořenou pódiovou show, při níž je rocková muzika dokreslována černou mší, zařikáváním ďábla a čarodějnickým obřadem, se stává prototypem a ztělesněním „okultního rocku“, oné zvláštní odrůdy rockové hudby, při níž se jak v textech písní, tak v tom, co se děje na jevišti, dostávají do popředí okultní prvky. Z této kombinace hardrocku s okultními a satanskými prvky vznikla celá nová škola. „Black Sabbath“ se tak stala průkopníkem a vzorem všech těch mladších heavy-metalových skupin, které v posledních letech naučily publikum bát se.⁷⁵

Není však skutečnost taková, že kapely nenaučily publikum bát se, ale pouze splňovaly určitý kult doby, který si žádal čím dál větší extrém? Fenomén inscenace černé mše je populární dodnes, notně jej využívá kapela Behemoth, která kvůli koncertu, který tak přímo nazvala, byla ve svém rodném Polsku zakázána. To stejné platí i o jiných

⁷⁴ Tibor Kneif (vyd.): "Rock in der 70ern", Rowohlt Taschenbuch Verlag, Reinbek bei Hamburg 1980, str. 114

⁷⁵ BÄUMER, Ulrich. Chceme jen tvoji duši: Rocková scéna a okultismus: Fakta a souvislosti. Praha: Logos, 1991.

kapelách, které svou vizuální stránkou nějakým způsobem pobuřují, a dalo by se diskutovat o tom, zda je cenzura na místě, či ne. To je však problém spíše psychologické roviny, který byl nastíněn v předchozí podkapitole. Také se tohoto problému týkaly některé otázky v obou částech výzkumu, přičemž se dá říct, že na problematiku expresivního explicitního vyjadřování má opravdu každý svůj vlastní názor.

Zde bylo vymezeno několik hlavních problémů, které se týkají hlavních předních fenoménů kolem metalové hudby a také výzkumu této práce. Následuje kvalitativní a kvantitativní výzkum, kde se pracovalo s metodami rozhovorů a dotazníků a kde se snad osvětlí alespoň některé z hlavních problémů. Přestože v rámci diplomové práce se nedá popsat metalový posluchač natolik, aby si výzkumník nepřiznal, že tato problematika by si rozhodně zasloužila rozsáhlejší studii.

4. Praktická část – kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum byl proveden prostřednictvím šesti hloubkových polostrukturovaných rozhovorů, které byly realizovány v únoru a březnu 2017. Vycházelo se z určité předepsané struktury rozhovoru, která čítala 21 předem daných oficiálních otázek, přičemž dle odpovědí na ně byl prováděn další postup a v danou chvíli na ně bylo navazováno dalšími dotazy, které byly příslušné danému tématu a problému. Respondenti byli muži i ženy různého věku do čtyřiceti let, splňovali ale věkové rozpětí nejčetnější skupiny respondentů v kvantitativním výzkumu (v rámci komparace bylo dobré zkoumat názory dvou skupin dvou jinak provedených výzkumů, které si jsou věkově podobné). Spolupráce se všemi respondenty byla bezproblémová a rozhovory byly tudíž velmi pestré a přínosné stran informací ze strany dotazovaných. Na respondentech bylo během rozhovorů znát, že důvěřují tématu výzkumu této práce, o kterém byli informováni, a tudíž nebyl znát téměř žádný ostych nebo nedůvěra ve spolupráci. Naopak respondenti projevíli velkou ochotu povídat si o jejich oblíbené hudbě a tématech s ní spojenými.

4.1 Metodologie kvalitativního výzkumu

V metodologii výzkumu se vychází z relevantní literatury, která popisuje možné metody⁷⁶ zkoumání nebo přímo popisuje jeho strukturu⁷⁷.

Ontologie výzkumu:

Vzhledem k charakteru tématu výzkumu lze tvrdit, že povaha problému závisí na nahlížení společnosti na objekt problému, což jsou posluchači metalové hudby. Realita zde není čistě subjektivní a nezávisí pouze na našem vnímání, ale na vnímání všech, kteří jsou s objektem problematiky konfrontováni. Samotní posluchači mají také svůj vlastní náhled na danou věc, avšak z bližší a osobní perspektivy.

Epistemologie výzkumu:

Poznání, které je získáno pomocí výzkumu, má verbální charakter a je dáno zkušenostmi tazajícího i respondenta, přičemž jsou uplatňovány individuální myšlenkové procesy, které souvisí s pružností při získávání požadovaných informací.

Axiologie výzkumu:

Strana výzkumníka je vůči problému neutrální, avšak má široký vhléd do zkoumaného problému. Sám výzkumník se snaží nezasahovat do názorů respondentů, pouze je doplňovat nebo provést sondáž kvůli kompletaci informací.

Rétorika výzkumu:

Uplatňuje se zde jazyk, který se přizpůsobuje mluvě, pojmům a terminologii, která je užitá respondenty. To vše kvůli jasné a srozumitelné komunikaci s nimi a lepšímu porozumění.

Metoda výzkumu:

Metodou kvalitativního výzkumu byly stanoveny rozhovory nebo také polostrukturované dotazování s určitou osnovou, přičemž dotazování má rysy neformálního rozhovoru.

⁷⁶ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

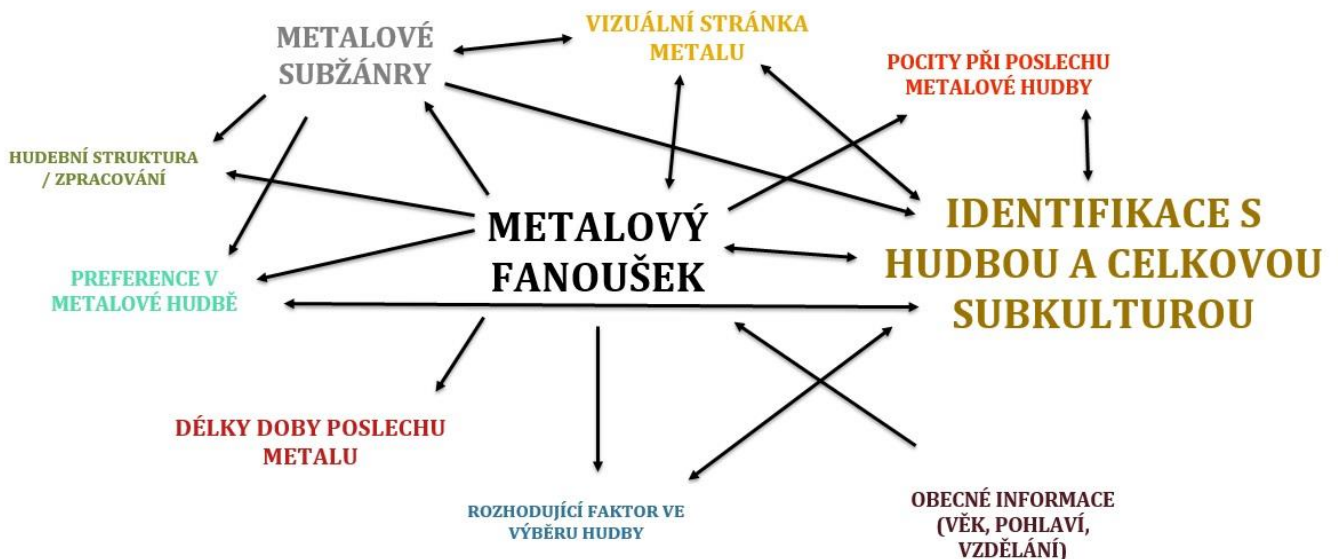
⁷⁷ KUBÁTOVÁ, Helena. Metodologie sociologie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1549-6.

V rozhovorech byla provedena sondáž. Po získání dat byla provedena komentovaná transkripce a rámcová analýza.

Formulace tématu výzkumu:

Téma výzkumu je zaměřeno na postoj posluchače metalové hudby k metalové hudbě a subkultuře, zároveň je zkoumáno jeho subjektivní vnímání těchto dvou věcí.

Analytické schéma výzkumného problému:



Základní výzkumná otázka:

Jak se vyvíjí a formuje postoj a vkus metalového fanouška s ohledem na vliv metalové subkultury?

Výzkumné cíle:

- Zjistit shody a rozdíly v názorech na problematiku metalové subkultury.
- Shrnout a popsat vývoj posluchače metalové hudby v rámci jeho posluchačských znalostí a zkušeností.
- Stanovit determinanty určující postoj posluchače metalové hudby k ostatním posluchačům a k hudbě samotné.

Technika sběru dat:

Polostrukturovaný hloubkový rozhovor s rysy neformálního rozhovoru.

4.2 Rozhovory

Respondent 1

Muž, 24 let, středoškolské vzdělání; rozhovor uskutečněn 8.2.2017

Kdy jsi začal poslouchat metalovou hudbu? (Téma 1)

Odmalička. Asi od nějakých pěti let, kdy mě taťka (..) Kdy jsem objevil kazety, nějaké věháesky koncertů, na co jsem se díval, fascinovalo mě to, bavilo mě to (..) a už od té doby jsem k tomu nějak tíhnul. Ale aktivně, co jsem si pak už sám hledal, vyhledával, tak od nějakého druhého stupně na základní škole, takže od nějakých, nevím (..) dvanácti, třinácti let.

Takže ses jakoby dostal hlavně přes rodinu? (Téma 2)

Přes rodinu, ano.

To už je vlastně ten druhý dotaz, co tě k metalu přivedlo? Hlavní faktor je rodina, říkáš, jo a potom, byli to i nějakí kamarádi, internet a tak dále... (Téma 2)

Hm, v tom prvotním počátku, v tom dětství to bylo to, že mě to nějak fascinovalo, jsem potajnu to spíš poslouchal jakoby, že to je rachot, je to něco jiného, kamarádi ještě v té době poslouchali nějaké šmouly a mně to přišlo takové, nevím, (..) bavilo mě to. Poslouchal jsem kapely jako Alice Cooper, (..) ehm, Kiss a takové.

Osmdesátkový metal?

Přesně tak, takové prostě (..) Bylo to takové o vizáži, takové to bylo tajemné, divné. Bavilo mě to a: přivedlo pak k... Jak to bylo?

Jak tě to k tomu metalu přivedlo vlastně... (Téma 2)

Ano, byla tam ta rodina a pak už jsem si vlastně nějak dál vyhledával a bavila mě vlastně nejvíc ta energie z té hudby, texty a: celkově. Spíš jako to bylo pro mě jako takové, že jsem neměl kamarády, co poslouchali metal a tak, spíš to bylo takové oddělení se od společností možná.

A takže říkáš, že tě v tom prvotním stadiu zaujala ta vizuální stránka. (Téma 2)

Jo.

To bylo na tom to přitažlivé? (Téma 2)

Přesně. To mě bavilo. Mně bylo pět, šest let, takže to bylo něco...

To je zajímavé, někdo by se toho bál třeba, že? (Sondáž)

No právě a teď ty koncerty Alice Coopera, kdy se tam řezaly hlavy a: tak dále...

A co bys označil na metalu jako hlavní faktor, co přitahuje nejvíce lidí? Podle tebe? (Téma 3)

Já si myslím, že to je ta energie, co z toho vychází, (.) nějaká živelnost a (...) těžko říct. Někomu se může líbit, že to je tvrdé takové.

Že někdo potřebuje tu agresi v tom? (Téma 3)

Ano, to pomáhá podle mě i trošku vybit tu negativní energii.

A o čem si naopak myslíš, že tomu metalu škodí? (Téma 4)

Co škodí metalu? Možná nějaká určitá uzavřenost jakoby těch metalistů vůči ostatním žánrům.

Jako, že jsou uzavřená společnost? (Téma 4)

= Přesně, no. Připadá mi.

Nic jiného? (Téma 4)

Přemýšlím. (...)

Tak já teď nadhodím – nemyslíš si například, že zrovna ta vizuální stránka může někoho odrazovat? (Téma 4)

Jojo, to je pravda, ta vizuální, prostě i ten (.) to malování, ten corpsepaint a tak dále, to může být. Nebo občas až moc té temnoty v těch tvrdších žánrech (..) a možná i ta tvrdost sama o sobě může odrazovat. Pro někoho to je hluk, že.

= Takže i ta hudební struktura. (Téma 4)

= Přesně tak. Ne každý to asi může zvládnout, kolikrát taky poslouchám kapelu a říkám si, že to už si v životě nepustím a pak mě k tomu něco táhne a pak se z toho stane oblíbená kapela. (..) Případ Dillinger Escape Plan, které jsem dneska našel a za týden jedu na jejich koncert. ((smích))

A (..) Ted' mě napadá v návaznosti na tohle – jak se stane, že kapelu nesnášíš a potom jí začneš poslouchat a stane se oblíbenou? Jak se to stane? (Sondáž)

Začneš tam objevovat ty věci, které na první poslech neslyšíš, které tě nenadchnou, slyšíš právě jen ten rámus. Ale pak postupně začneš se k tomu dostávat.

Jo. Obklopuješ se spíše lidmi, co poslouchají metal nebo těmi, co poslouchají cokoliv? (Téma 5)

Je mi to jedno. Nedostal jsem se do takové komunity lidí, co by poslouchali stejnou hudbu, co já, znám jen pár lidí, ale samozřejmě se snažím udržovat kontakt s lidma, co poslouchají stejnou hudbu, ať už to je kvůli koncertům nebo kvůli nějakým typům. Mám i silná přátelství (..) () co se týče, že kvůli hudby jsme se stali kamarády nebo co nás spojila ta hudba tak blíž.

Takže je to spíš jedno? (Téma 5)

Je to jedno, přesně.

Chodíš na metalové koncerty? Už jsi naznačil, že chodíš, ale jestli spíše hudbu posloucháš doma a pokud ano, jestli chodíš na koncerty, tak jak často na ně chodíš? Jestli by se to dalo nějak určit nebo jestli je to nahodilé? (Téma 6)

Ted' je to (.) hodně nahodilé, ale chodil jsem aspoň jednou měsíčně na koncert. Jednou, (.) někdy dvakrát, (.) jestli se jedná o metalový koncert, tak jednou měsíčně jsem chodil, ted' třeba jednou za dva měsíce. A vyloženě kapely, co (..) Nebo spíš (.) Musí to být zajímavé pro mě. Už nejdu na nějakou akci jen kvůli lidem, ale spíš kvůli té hudbě, když je to něco zajímavého nebo něco jiného nebo (...)

A když říkáš, že třeba něco zajímavého, tak co to musí být konkrétního, aby tě to zaujalo? V tvém pokročilém stadiu posluchačství? ((smích)) (Sondáž)

((smích)) <Musí to být možná> (.) nějaké (..) Hm (.) Nebaví mě už takové ty (...) Hm, jak to říct (..) Takové ty větší koncerty už mě nebaví, spíš mě baví nějaké klubové.

= Takže underground? (Sondáž)

= Underground spíš. Takové ty nějaké experimentální věci. Nebo () skvělé bylo, jak dělali v Planu B hardcoreové koncerty těch kapel, co jezdily po Evropě vyloženě a dělaly koncerty. A nebo to musí být fakt nějaká kapela, co mě chytí u srdíčka.

Co ty sám na té metalové hudbě nejvíce preferuješ? Může to být buď hudební zpracování, nebo ta subkultura kolem, nebo texty, nebo souznění s tvou náladou při poslechu, prostě co na tom nejvíce oceňuješ a preferuješ? (Téma 7)

To je (.) složitá otázka, ale je tam více jakoby aspektů, první je ta energie, co z toho vychází, prostě takové to živelné, prostě ta energie a všechno. Ehm: (.) Baví mě ta široká škála, jak je to rozmanité, ten metal. Vlastně (.) tvrdé, melodické. I emoce vlastně vychází z té hudby. Podle mě metalová struktura hudby může ty emoce hodně dávat najevo. (..) A: i ta nálada kolikrát, člověk může být smutný, pustí si něco melancholického, může se z toho dostat. Nebo když chodím do fitka, tak mám čistě metalový hardcoreový playlist.

=Takže ta variabilita? (Téma 7)

=Variabilita, no. A: když člověk se chce třeba soustředit na hudbu, tak si najde nějakou progresivní hudbu, nad kterou může přemýšlet, že, může se soustředit na tu hudbu, kompozici nebo na texty. Je to obrovská škála prostě.

=Takže všechny tyto věci tě oslovují. (Téma 7)

=Ano. A nejvíc ta energie, co z toho vychází. (...) A taky ještě to, že často dokáže ta tvrdá hudba vybit tu negativní energii z člověka. Kolikrát ((gestikulace)) by něco rozbil, ale tohle to mu pomůže.

Ty jsi mi částečně odpověděl, ale zeptám se ještě zvlášť, který metalový subžánr posloucháš nejvíce? Jako úplně, kdyby se to dalo nějak vydělit. A taky, proč ho posloucháš nejvíce, popř. můžeš říct i nějaké oblíbené interprety. (Téma 8)

Nejradši mám asi <progresivní metal>, protože to je právě subžánr, který je nejvíc rozmanitý. Tam se spojují veškeré prvky, ať už to je nějaký rock, jazz, metal, jsou tam delší skladby, na které se člověk může zaměřit, poslouchat sóla (.) Texty jsou taky (.) kolikrát (.) Konceptní alba, to je pomaličku jak knížka, (.) studuješ ten příběh a (..) Mám taky rád něco jednoduššího, u čeho člověk může vypnout, vyloženě nechat se unášet na té energii a (..) Prostě to z tebe vybije tu (..) Třeba nějaký hardcore, třeba Madball mě baví, takové kapely jako Slipknot. Ale z progresivního metalu mám nejradši kapely Tool, (.) Pain Of Salvation, Mastodon a podobné takové.

A dalo by se říct, že máš s nějakým subžánrem vyloženě problém nebo si dokážeš najít ve všem něco svého? (Sondáž)

Dokážu si najít ve všem něco svého, ale moc mě nebaví takové to mixování hodně elektroniky a hodně metalu. Já nevím, jak to nazvat, takové to (..) Mně to připadá jako Skrillex.

Jako Skrillex s Kornama například... (Sondáž)

No, to mě moc ne to.

Takže myslíš spolupráci elektronických interpretů s metalovými vyloženě? (Sondáž)

Uhm, jak kdy. A ještě mě moc nebaví takové ty moc okaté věci. (..) Takové to americké emo, takové to na oko vyloženě.

Takže takové to, co je hodně založené na té subkultuře a na tom vizuálu? (Sondáž)

=Přesně. Tam ani nejde tak moc o tu hudbu, to je jak podle kopíraku.

Vyvinul se u tebe nějak hudební vkus? Myslím to tak, jestli jsi předtím poslouchal jiný subžánr nebo jestli jsi přešel z melodičtějších věcí na tvrdší nebo naopak a tak dále? (Téma 9)

((smích)) Mně se to tak mísí dohromady, ale začal jsem na nějakým melodických, na těch klasikách řekněme, Iron Maiden, Halloween a tak dále a pak to přešlo v nějaký vzdor, kdy jsem poslouchal Slipknot a takové ty teenagerovské léta byly pro mě vzdor vůči společnosti, vůči rodičům. Že poslouchám nepřijatelnou hudbu.(..) A: postupně jsem spíš přitvrdoval. Takže to šlo death metal, black metal. Vždycky jsem ale nějak tíhnul k té progresivní hudbě.

Já jsem to měla třeba tak, že v určitém stadiu, kdy jsem šla do stále většího undergroundu, tak stopka a už to nešlo více, protože to bylo vyčerpané. Takže mě zajímá, jestli jsi to měl třeba podobně? (Sondáž)

Já jsem to pak kolem dvaceti let už nějak neřešil, ale (..) o to více jsem se tomu otevřel, že jsem začal poslouchat všechno, ať už je to death metal, black metal, progresivní... Tím, že jsem si prošel každým tím subžánrem, tak se soustředím spíš na kvalitu.

=Takže se jí snažíš najít v každém? (Téma 9)

=Jo, v každém mám asi nějakou oblíbenou kapelu.

Po hudební stránce máš nejradši jaké metalové skladby? Tady se jedná o to, jestli mají ty skladby založení na melodii nebo naopak je to shluk zvuků a je to naopak nějaký šilený underground nebo naopak dlouhá progresivní kompozice? (Téma 10)

Ty dlouhé progresivní kompozice. Ale záleží to na náladě a kolikrát člověk potřebuje jenom (.) cítit tu energii, tu agresi toho. To se fakt od nálady odvíjí, ale nejvíc jako co poslouchám, jsou ty progresivní věci, vyloženě to poslouchám, soustředím se na tu hudbu, třeba si čtu nebo si čtu, zjišťuju si, o čem zpívají vůbec. To si myslím, že je hodně (..) důležitá část.

A když jsou kapely ze zahraničí, tak rozumíš těm textům nebo si je překládáš? (Téma 11)

=Snažím se překládat, většinou to ale začíná tak, že tu hudbu poslouchám, většinou hudbu (.) a pak třeba další poslech se už snažím zjišťovat, o čem zpívají, protože (.) Nevím, přijde mi to hodně důležité vědět. Ale zas (.) jak kdy, někdy ta samotná hudba vystačí. Vyloženě, aby se člověk nějak odreagoval.

Ale když už, tak se tedy snažíš porozumět. (Téma 11)

=Ano. Samozřejmě.

Teď na to navazuje otázka, který typ témat textů tě nejvíce oslovuje? To bylo i v tom mém dotazníku – fantastické texty nebo o běžných problémech nebo nějaké filozofické texty. (Téma 12)

=Tak nejběžnější jsou asi takové ty běžné lidské problémy, jako nějaké emoce, vztahy, (.) osobní problémy nebo nějaké emoce vnitřní. A pak vlastně ty (.) filozofické věci. To mě baví asi tak nejvíc a pak už (..)

=To je vlastně ta doména progresivních kapel, takže je to jasné. (Téma 12)

=Přesně. (...) Už mě jinak nenapadá nic, co by mě nadchlo. Na druhou stranu, takové ty satanistické texty a tak dále, to mně přijde už pak vyloženě vtipné. To je přehnané, občas až vtipné. (..) Komické, ne vtipné.

Jak jsme se teď shodou okolností dostali k těm extrémním kapelám, mám tady otázku

o těch coverech těch alb těch extrémních kapel, na kterých je nějaké to explicitní

násilí, zlo a tak dále. Já mám otázku, jestli se ti ty covery líbí a pokud ano, tak co se ti na nich líbí? (Téma 13)

No popravdě se mi moc nelíbí, nikdy jsem k tomu tíhnul, ale nic to ve mně negativního nevyvolává. Když se na to podívám, řeknu si, že mi to ladí třeba k tomu death metalu.

=Cannibal Corpse a tak dále. (Téma 13)

=Přesně, Cannibal Corpse a tak dále. K té hudbě to prostě sedí a není na tom nic pobuřujícího, ale taky nic, co by mě k tomu táhlo nebo nějak nadchlo. (..) Ale chápu, že lidem to vadit může. (..) Ale je to druh umění určitě, no.

=Takže druh umění podle tebe určitě? Že to k tomu prostě patří. (Téma 13)

=No ten vizuál, si myslím, hodně souvisí s tou hudbou, hudební stránkou a to k sobě prostě ladí. Takže ten obal alba by měl vystihovat trošku tu hudbu.

No a myslíš si, že by na nějaké tyto obaly měla platit nějaká cenzura? Protože už to tady v některých státech zaznělo, v některých státech dokonce platí cenzura na tyto věci, takže myslíš si, že by u nás měla platit nějaká cenzura na to? (Téma 14)

Pokud to vyloženě někoho nějak konkrétně neshazuje nebo vyloženě to není přes čáru, tak není proč cenzurovat.

=Takže není důvod cenzurovat, když to není osobní? (Téma 14)

Přesně tak. Jakoby zatím jsem neviděl nějaký vyloženě přehnaný obal. Víím, že některé ty NS black metalové kapely tam vyloženě dávaly hákáče, tak to už mi přijde přes čáru, ale to už i společensky jakoby.

Jak bys popsal osoby, které poslouchají metal? Kdybys to měl nějak charakterizovat, jestli to jde. (Téma 15)

Jestli to jde. (..) Myslím, že to jsou většinou lidi, co jsou otevření, ee, veselí a: hodně ti lidí, se kterými se stýkám já, bych řekl, že jsou inteligentní. Vzdělaní, inteligentní. (...) Nejsou to jednodušší lidé, kolikrát bych řekl.

=Takže složité osobnosti? (Téma 15)

=Ano, složité osobnosti. Přesně, no. Ale co znám ty lidi, tak jsou fakt otevření, snadno se seznamují a (...) jsou to víceméně super osoby, všichni, které znám, jsou skvělí lidé.

A myslíš si o sobě, že jsi otevřený a veselý? A že se snadno seznamuješ? Prostě to, jak jsi teď charakterizoval toho fanouška? (Sondáž)

Já nevím. ((smích)) Já si o sobě myslím, že ne, ale všichni si myslí, že jo, takže... ((smích))

Myslíš si, že metalová hudba a hlavně její poslech může ovlivňovat podvědomí posluchačů? Ty už jsi to nakouzl, myslím to tak, že jestli je může přimět třeba k agresivnímu chování nebo třeba naopak je z nich dostat? Ty už jsi něco nakouzl s tou energií a s tím vyléváním té zlosti pomocí té hudby, takže jestli si myslíš, že to může být třeba i naopak například? (Téma 16)

Tak určitě to vylévání to z člověka dostane, i to dokáže zlepšit náladu kolikrát, ale vyloženě podnítit k nějakému násilí nebo tak, to si myslím, (.) že asi ne. I když je to zas o člověku, že. Asi si myslím ale, že nějak davově ovlivňovat k násilí, to si myslím, že ne.

Takže ty s tím teda nemáš nějaký problém? (Sondáž)

=Nemám, ne, vůbec.

A tvoje osobní pocity po poslechu metalu? Nebo ne po poslechu metalu, ale jestli poslechem metalu jsou nějak ovlivňovány tvé pocity? (Téma 17)

Zlepšuje to kolikrát náladu, člověk se cítí uvolněnější, (..) <možná má někdy i radost>, myslím, že to ovlivňuje pocity. (.) Má to tu sílu.

A působí na tebe více texty nebo hudba nebo obojí? (Téma 18)

Obojí. Ale většinou takhle více působí texty. Hudba dokáže zaujmout, ale když si člověk přečte ty texty, tak (.) to má tu hloubku, že.

No a jak se cítíš po poslechu nějakého oblíbeného alba nebo oblíbeného interpreta? Třeba si teď poslechneš oblíbené album od Tool a máš nějaký pocit z toho. (Téma 19)

Mám většinou dobrou náladu, protože to mám rád a běžně to nikde neslyšíš – neuslyšíš to v rádiu, neuvidíš to v televizi, takže vyloženě mám radost. Člověk si to zazpívá. ((smích)) Kolikrát se mamka diví, že si to zpívám, že znám takové věci nazpaměť. ((smích))

No a setkal ses někdy s typickými reakcemi lidí na metalovou subkulturu, jako třeba že někde zmíniš, že posloucháš metal a někde jsou takové ty zažitá konvence, názory na metal... Tak jestli ses s tím setkal? A jestli nějak častěji nebo spíš méně? (Téma 20)

Pravidelně se s tím setkávám, () teď se divím, že kolikrát i u mladých lidí.

Samozřejmě asi u těch, kteří neposlouchají metal? (Téma 20)

=Ano, vždycky to je u lidí, kteří neposlouchají metal a mají o tom zkreslené představy. Kolikrát chtějí po mně, ať jim něco pustím a pak říkají akorát „Jéžiš, já v tom vůbec nic nevidím, pro mě to je jenom hluk.“ (..) Ale jako běžně. Třeba loni jsem jel na Brutal Assault, tak jsem říkal lidem, že jedu na metalový festival nebo na festival extrémní muziky, tak se všichni zděsili a: co to vůbec je, kam že to jedu. Mají takové ty předsudky. Obrácené kříže, pojídání mrtvol, což jsem si myslel, že je dávno přežitek.

=A myslíš si, že tomu někteří opravdu věří, že to myslí vážně? (Sondáž)

=Já si myslím, že jo. Protože kolikrát to jde vidět na těch sociálních sítích, ty fotky a tak dále.

=Je to viditelné. (Sondáž)

=Ano, je to viditelné, takže lidi si to snadno spojí.

=Protože ty negativní věci jdou samozřejmě více vidět. (Sondáž)

=Přesně tak.

Jaké si myslíš, že má metal ve společnosti postavení? (Téma 21)

Ve společnosti jako celkově?

Jak v hudební, tak celkově, v kultuře, prostě můžeš to pojmout, jak chceš. (Téma 21)

(...)

Prostě představ si, že jsi metalista a zmíniš to v nějaké společnosti, kde nikdo nic neví. Tak jaké to má postavení? (Téma 21)

Já si myslím, že možná (.) v neznalé společnosti je to asi negativní, že ti lidi v tom fakt vidí nějakou agresi vyloženě, nějaký hluk. (.) Ale vždycky se najde někdo, kdo se přidá a: (.) Já nevím ani, jak to popsat.

Takže si myslíš spíš, že to má pořád nějaký negativní obrázek částečně? (Téma 21)

=Částečně ano, lidi to furt berou (.) Kousání hlav netopýrům a tak dále. A co se týče kultury, tak tam si myslím, že to je hodně vysoko postavené, protože metalových kapel je spousta a jdou vidět všude na těch festivalech. Jsou i takové ty komerční metalové kapely, které poslouchá kde kdo. Není to sice to, co bylo v osmdesátých letech, kdy to byl největší boom, kdy ty kapely vypadaly všechny stejně.

=Viz. glam metal. (Téma 21)

=Ano, glam metal, heavy metal. (.) Dneska se kolikrát i více vychází z undergroundu, stávají se z něj kolikrát větší jména.

Takže bych řekl, že to je rozhodně lepší než třeba před dvaceti lety? (Sondáž)

Před dvaceti lety bylo vidět jenom těch pár jmen a teď se to více rozvětvilo, více vln.

Respondent 2

Žena, 35 let, vysokoškolské vzdělání; rozhovor uskutečněn 25.2.2017

Kdy jsi začala poslouchat metal? (Téma 1)

Em, když mi bylo 22, tak jsem viděla: na ulici na sloupu plakát, že bude nějaký takový koncert a říkala jsem si: „Jó, to je ta obávaná hudba, chci tam jít, chci tam jít,“ no a pak jsem začala chodit.

Takže to je zhruba kolik let asi tak? (Téma 1)

No (..) čtrnáct.

No a ty jsi to sice nakousla, ale co tě k tomu přivedlo? Jestli tě právě oslovila ta obávaná hudba nebo... (Téma 2)

To bylo všechno skvělé. Tma, lidí, dlouhé vlasy, všechno černé, (..) kravál, tak jsem byla nadšená z každého detailu, že jsem chtěla jít zas a zas.

Takže by se dalo říct, že i ta subkultura kolem. (Téma 2)

=Úplně všechno, no, tak přesně.

Co bys na metalu označila jako hlavní faktor, který přitahuje nejvíce lidí? (Téma 3)

To je ta mužnost. A v mužích ta mužnost probouzí to nejlepší. Takže oni se pak cítí více jako chlapi. (..) Je to nahlas, (..) je tam ta technika, (..) je to úderné, je tam i humor, (..) prostě vyloženě mužská kultura. Metloši jsou nejlepší chlapi, <pokud se neopijou do němoty>. Připadá mi, že se nejlíp chovají ze všech typů mužů. (..) Říká se, že to mužství je dost frustrované a třeba tohle je oblast, která nabíjí to mužství, proto to dělají sami chlapi.

Myslíš si, že ženy jsou jako v menšině? (Sondáž)

No:, metlošky jsou buďto, protože: chodí s metlošem, (..) jakože málokterá holka se k tomu nemelodickému metalu sama dostala. (..) Taková menšina. Bych to tak viděla, že samostatně k tomu přijde fakt maličko holek.

A ty se řadiš do které skupiny teda? Že jsi k tomu přišla sama nebo přes někoho? Mluvila jsi o té akci, o tom plakátu, takže? (Sondáž)

Asi sama, no:. (..) Až teď chodím s metlošem. (..) Já jsem mezi těmi pěti procenty.

O čem si naopak myslíš, že tomu metalu škodí? (Téma4)

Kýč.

Kýč? (Téma 4)

Jo. Když vidím, jak jsou vyoblíkaní z rockshopu a že už je to na hranici vkusu, ale stejně tak, když některé přebaly jsou přes hranici vkusu. (.) Určitě. Ale viděla jsem i, že někteří lidi měli doma umělohmotné svícny s motivy lebek. Říkám, že ten kýč je komerční artefakt.

Co je podle tebe všechno kýč? (Sondáž)

Hm, kýč je něco, co je snadno rozpoznatelné: a co vyvolává emoce. Říkám, předmět jako třeba pohár, eee, z té tmavé pryskyřice s motivy lebek, je to taková blbina za sto dvacet korun. (.) Vypadá strašně stylově, ale je to umělá hmota vlastně. () No a stejně tak, když mají dámy korzety, které jim třeba nesedí, ale jsou strašně do temna: a s motivy pentagramů a: přitom je to prostě přeplácané nebo úplně nevhodné pro tu dívku. Říkám, kýč.

Obklopuješ se spíše lidma, co to poslouchají nebo je to jedno? (Téma 5)

Ráda bych, mě vždycky fascinovali metloši, ale žádného jsem neznala. A tak teď tak víc pronikám. (.) Jako dlouhodobě mě zajímají lidi, kteří si vybrali metal do života, protože to dělají a... (.) Někdy si tak říkám, že udělám takový projekt, že si ty lidi budu zvat jednoho po druhém a každého namaluju.

Maluješ? (Sondáž)

Uhm, ano, mám dvě výtvarné školy, tak maluju. Já bych to namalovala jako portrét, (.) toho člověka, který by měl všechny ty svoje (.) motivy metalové na sobě. Mám to tak v hlavě. Já vždycky vidím toho člověka, který si vybral metal ke svému životu a to mě jako fascinuje.

=Ten vizuál jako? (Sondáž)

=No, tím vizuálem on dává najevo, že já jsem si toto vybral, já se s tím nějak identifikuju a to je fascinující, ano.

Chodíš na metalové koncerty nebo metal spíš doma posloucháš? Pokud chodíš na koncerty, tak jak často? (Téma 6)

Tak: (.) za poslední rok se snažím aspoň tak jednou za měsíc, teď chodíme častěji, tak dvakrát, třikrát měsíčně to vyjde, ale na koncerty chodím na jinou hudbu, než poslouchám doma. (.) Koncertní hudbu doma skoro vůbec neposlouchám a to, co poslouchám doma, zase nepotřebuji slyšet na koncertě.

Co ty sama preferuješ nejvíce na metalu? Hudbu nebo právě tu subkulturu? Texty, souznění s tou náladou... Energii, cokoliv prostě. (Téma 7)

Tak já myslím, že od metalu se očekává zážitek. (.) A pro mě je takový symbol toho zážitku death metalový koncert, protože tam je taková složitější kompozice a těžko čitelná rytmika. (.) Kde je dost lidí (.) a je na nich poznat, že to v nich rezonuje, prostě že se vyladí celá atmosféra toho sálu. (...) Tak bych si to představovala. No ale já jsem nebyla nikdy na větším koncertu, než je v klubu. (.) Ani netoužím někam do haly.

=Ani na fest'áku? (Sondáž)

=Jo, to jsem byla. Tím jsem začínala.

No a který metalový subžánr posloucháš nejvíce? Je už asi jasné, že death metal, ale proč? (Téma 8)

Death metal nejradši mám jako koncertně, (.) ale doma poslouchám spíš něco skočnějšího, pozitivnějšího...

=Nejde to poslouchat pořád, jo? (Sondáž)

Ne, já spíš mám ty žánry jako každý na něco. Na power speed běhám. Na: nordické skočnější, to si dávám cestou do práce, (.) a když třeba kreslím, tak mám zase jinou hudbu. No a koncertně ty nemelodické. (.) Ale zas to je největší svátek jít na death metalový koncert, (.) to je jiná liga než poslouchat to doma.

=No a nějaká oblíbená interpreti třeba? (Téma 8)

=No, já jsem si před pár měsíci v Ostravě oblíbila ostravskou kapelu Nahum a celou dobu se snažím chodit na jejich koncerty. (.) Jak jsem nikdy v životě nebyla fanoušek asi žádné kapely, tak teď asi jsem začala.

Vyvinul se u tebe nějak hudební vkus? Od začátku, co jsi začala poslouchat metal? Jestli jsi třeba začala na těch lehčích věcech... (Téma 9)

=Já jsem právě od začátku chtěla to nejbrutálnější, co tam je. (.) Akorát, že některé kapely to dělají takové blbě. (.) Vyfiltrovat ty blbě a bylo by to skvělé. Asi šlo o to najít to, než dopracovat se k tomu.

Je to podle tebe složitější to najít v té přemíře hudby? (Sondáž)

No jo, protože i sama sebe ještě neznáš, takže... (.) Třeba víš, co by se ti tak asi zhruba, ale nevíš, jestli tohle sedne nebo tamto sedne víc, pak najednou přijdeš a něco sedne perfektně.

Po hudební stránce máš ráda jaké metalové kompozice a skladby? (Téma 10)

Tak určitě mám ráda metal, kde je vokál, (.) určitě (.) kde ale není ženský vokál. Nějaký mužský vokál. A není tak nutně prvoplánová rytmika. Takže: když uvedu příklad, tak ráda chodím, když v Ostravě hraje kapela Grave, (.) protože když zavřeš oči a máš dlouhé <vlasy> ((smích)), tak to s tebou hýbe a, um, je to jako procházka peklem prostě. Že nevíš, co přijde při dalším riffu. (.) Člověk si připadá proti té hudbě potom takový malý. Není ten, kdo tomu rozumí a kdo je nad věcí, ale je ten, kdo má tu odvahu vstoupit do toho světa. (.) Je to takové pohlcující prostě.

U zahraničních kapel rozumíš textům, nebo překládáš si je? (Téma 11)

Já si myslím, že ty texty jsou hodně hloupé, takže se snažím (.) jako (.) ignoruju je spíš.

Hloupé v čem? (Sondáž)

Já si myslím, že metalové texty... Tam u nich se neočekává žádný obsah, ale ten zpěvák musí zpívat zase nějak slabiky, takže se udělá text, ale ten text nezpracovává obsah. To znamená, že pracuje s nějakými obvyklými tématy, které se opakují. Skoro u všech kapel. (.) A neočekávám žádnou textovou hloubku, kdybych očekávala textovou hloubku, tak čtu poezii. (.) Ale: myslím si, že je to hodně o formě (.) a texty jenom doplňují tu hudbu. (.) Takže mě nějak nezajímá, co by tam bylo, radši to ani nechci vědět, (.) <protože se bojím, že bych byla zhrozená>.

Takže se asi nemusím ptát na to, jaký typ témat textů tě oslovuje... (Téma 12)

Ne, já předpokládám, že všechna tematika je ustálená. Neříkám klišoidní, ale ustálená a na tom se neočekává nic. (.) Zrovna tam pátrat v textech si myslím, že je škoda času. A to se nechci dotknout žádného skladatele. (.) Ale to nejsou básníci, co by zhudebňovali svoje texty, to je jiný přístup k věci.

Máš ráda ty covery alb těch extrémních kapel, právě se to týká často death metalu, které zobrazují to násilí, zlo, někdy velmi explicitně, no a pokud je máš ráda, tak co se ti na tom líbí? (Téma 13)

<Já myslím, že> metal je hra (.) a ta hra pracuje i s extrémním vyobrazováním, um, ale s nadsázkou vždycky. Takže mě to vůbec nevadí, (.) určitě bych to necenzurovala (.) a: myslím si, že: dál už se asi nedá jít. Jak jsem četla některé texty a viděla ty nahnilé mrtvoly na těch obalech...

=Takže to myslíš tak, že v tom extrému už se nedá dál jít? (Sondáž)

=Jo, přesně tak. Myslím si, že už je to vyčerpané a: (.) neřekla bych, že to něco znamená, (.) řekla bych, že je to prostě hra, která používá satanské symboly, které ale neukazují na satana. Tam je ustálená tematika.

=Takže když tam jsou ty satanské symboly, tak co to má podle tebe vyobrazovat? (Sondáž)

No tak já jsem se třeba hodně dlouho zajímala o satanismus a zjistila jsem, že: v devadesátých letech ještě na chvíli byl Satan populární jako symbol pozemskosti a: vzdoru. No ale to se vytratilo na konci devadesátých let a teď už na Satana každý kašle. Jestli je nějaká satanská kapela, tak teď už je to spíše jenom, (.) bych řekla, (.) samoúčelné a jako že to nemá obsah.

=A neřekla bys, že je právě toto ten kýč? (Sondáž)

=To bych neřekla, že je kýč. Já bych řekla, že to je... (.) Jako starožitnost taky není kýč, i když kdysi mohla být. Myslím si, že to je prostě styl. (..) Styl, ke kterému patří černá mše a lebky a... (.) A je to hra prostě. Myslím, že by to nikdo už nebral vážně, aspoň tady ve střední Evropě.

Myslíš si, že to nikdo nebere vážně, i třeba ti nezasvěcení, kteří třeba mají o metalu nějaké ty předsudky a tak? (Sondáž)

=No, tak to si myslím, že to jsou ti lidi, co se bojí těch uprchlíků, které tady nikde ani neviděli. Myslím, že za tím je spíš nevzdělanost. (..) Že to nedokážou zařadit nikde.

A jak bys popsala osoby, které poslouchají metal? Shledáváš nějaké společné znaky? (Téma 15)

Zvláštní věc, co mě fascinuje a myslím, že to jde napříč celou tou společností, že kluci, co chodí na metal jsou od nějakých dělníků až po ajťáky a (.) inženýry, (.) já dokonce někdy vídám i celé rodiny, že chodí. A já si prostě myslím, že opravdu... (.) Dovolím si říct, že každý muž hledá nějakou oblast, která by mu umožnila vyjádřit to svoje mužské já. Někdo jde do sportu a někdo do metalu. (.) A někdo si vybere zas třeba (..) počítačové hry. Ale prostě tohle to sdružuje muže, kteří si vybrali, že chtějí odžít to svoje mužství přes metal.

Takže vidíš v tom i nějakou rebelii, že by se ti jedinci chtěli oproti společnosti nějak oprostit? (Téma 15)

=Rebelie to mohla být v těch osmdesátých letech, kdy to bylo proti generaci rodičů, ale teď už je ten metal dlouho a několik generací, takže jestli by někdo chtěl hlasitě rebelovat, tak to určitě naštvě sousedy, to asi jo, (.) ale je to takový symbol té tvrdosti dospělácké, ale neřekla bych, že přímo rebelie. Spíš to jakoby potvrdí toho mladého muže, že: je dospělý silný muž, co se <nebojí devadesáti šesti decibelů>.

Myslíš si, že metalová hudba a její poslech může ovlivnit to podvědomí jejích posluchačů, přimět je k agresivnímu chování nebo naopak? Jestli to má takovou sílu ta hudba? (Téma 16)

To právě vytahuje z lidí to lepší. Já si spíš myslím, že někteří lidi se doposlouchají až do fáze, kdy od metalu úplně odcházejí.

Že z toho vyrostou. (Sondáž)

Tak. Že z toho vyrostou (.) někteří. A teď je otázka, kam odejdou. O některých vím, že odešli k vážné hudbě, že je ten metal jakoby předpřipravil na vážnou hudbu. No ale jsou taky někteří, kteří vyměknou. Taky možná záleží i, jestli se jim v osobním životě něco změní, jestli si pořídili rodinu nebo... (..) Ale jo, někteří z toho vyrostou.

Takže si myslíš, že to je možné, že vyrostou... (Sondáž)

Holky z toho často vyrostou. <Jsem si tak uvědomila>, že některé kamarádky, které bývaly metlošky, prodaly všechny ty věci a pořídily si nakonec rodinu s někým, kdo s metalem neměl nikdy v životě nic společného. ((smích))

No a tvoje osobní pocity jsou poslechem nějak ovlivňovány? (Téma 17)

Já si myslím, že mi to spíš doplnilo směřování: Asi od čtrnácti jsem věděla, co chci kreslit, co chci psát a do dospělosti jsem asi hledala hudbu, která to podbarví. (.) Myslím, že jsem jí našla v tom metalu a tak nějak se to doladilo a zapadá to do celku.

Takže bys řekla, že je to součást osobnosti, která už je teď kompletní. (Sondáž)

Jo, to je hezky řečeno.

A působí na tebe více texty nebo hudba nebo obojí zároveň? O těch textech jsme vlastně mluvily, takže... (Téma 18)

No, já si myslím, že posluchačsky na začátku stojí touha mít nějaký konkrétní pocit, (.) teď jde o to, co ten pocit podpoří. Na koncertě atmosféra, na druhém místě ta hudba s nějakou rytmikou a texty si myslím, že jsou teda poslední věc v řadě v metalu. Úplně. Protože je tomu vokalistovi taky houby rozumět. A to je i dobře.

No a jak se cítíš třeba po poslechu nějakého oblíbeného alba? (Téma 19)

Alba? Jako doma, když si poslechnu?

Jo, když si ho pustíš, tak jak se cítíš? Třeba jsi plná energie nebo máš dobrou náladu... (Téma 19)

Tak na vyladění nálady to je dobrý nápad, ale já spíš doma, když poslouchám hudbu, tak já jí používám k něčemu. Chci třeba mýt okna, <tak k tomu si poslechnu Orden Ogan> a vím, že prostě mi to dobře půjde od ruky...

Takže podkres. (Téma 19)

Tak. Když běhám, tak si pustím třeba Rimortis a vím, že to prostě odběhnu úplně s radostí.

Takže takový stimul v podstatě. (Téma 19)

Jo, když jsem na nervy mezi lidmi, kteří mě obtěžují, tak si pustím Vader a to mě zase odstíní od toho všeho. Uzavře do sebe. Takže já bych neřekla, že... (..) Myslím si, že nevěnuju dost pozornosti té hudbě samotné, (.) ale že jí spíš používám. Na koncertě poslouchám. To se nedá vůbec vypustit ty koncertní zážitky.

Setkala ses někdy s typickými reakcemi lidí na metalovou subkulturu? (Téma 20)

No, tak to jsem měla asi štěstí, protože (.) když někde řeknu, že poslouchám metal, tak mi všichni gratulují a studentům se to strašně líbí (.) a dávají mi dárky stylové.

Ty učíš? (Sondáž)

Jo, já učím na střední škole. (.) A skoro pořád za mnou chodí studenti a vyptávají se, jestli se sejdeme na koncertě a mají hroznou radost, když mě tam potkají... (.) Jako připadám si taková mladší asi. (.) S kolegy se o tom nebavím. Připadám si jako taková, prostě nástroj popularity...

Takže máš pocit, že to třeba může imponovat? (Sondáž)

Ano, tak přesně. Mám pocit, že tím imponuju mladší generaci. Že jdu příkladem.

No a jaké si myslíš, že má metal ve společnosti postavení? (Téma 21)

Nemám takový nadhled, abych asi dovedla posoudit. (.) Tak určitě všichni vědí, že to existuje, (.) má to tak ustálenou symboliku, že <všichni hned poznají metalistu> a mají přesnou představu o tom, co tam ještě patří a co už tam nepatří. Takže je to dobře ohraničená oblast i pro laiky. (.) Tak to si myslím, že je to silný stereotyp kolem toho. (.) A hodně to na něm stojí. Řekla bych, že je to součást kultury, dokonce taková stabilní součást kultury.

Že už to prostě pevně patří do kultury? (Téma 21)

Tak. (.) Úplně jasně. Teď je otázka ještě, jak dlouho to vydrží, ale nedávno jsem byla na koncertě, kde nějaká dvacetiletá dívka skotačila nadšeně a říkala, že metal je navždycky, to je navěky, to je určitě navěky. Ale já si myslím, že to hodně vychází z té technologie, která to umožnila, jestli ta bude překonaná, tak si myslím, že to určitě bude. (..) I ten vývoj je v tom celkem opatrný, od těch osmdesátých let se málo věcí posunulo v metalu. (.) Myslím, že je to hodně stabilní.

Myslíš, že se málo věcí posunulo? (Sondáž)

No když to srovnám s jinými oblastmi, tak si myslím, že málo. Za čtyřicet let vývoje si myslím, že opravdu velmi opatrně. (.) Ale nejsem takový znalec.

Respondent 3

Muž, 21 let, středoškolské vzdělání (student); rozhovor uskutečněn 25.2.2017

Kdy jsi začal aktivně poslouchat metal? (Téma 1)

Dobrá otázka, tak asi v <pěti letech>, a to bylo když, um. To je vlastně dobrá historka, takže já to asi řeknu celé, tady se trošku rozkecám... Protože v té době běžely, um, v televizi takové ty dětské seriály, takové ty anime jako Pokémon, Digimon a tyhle ty věci a v Digimonech byla taková docela jako znělka, kterou byla jako docela tvrdá hudba. Nebo tvrdá... Byly tam prostě nějaké kytary, bicí... A mamka s tatškou poslouchali metal a: jednou nám zapnuli v autě cédéčko Metallicity a brácha, kterému v té době byly tři roky, řekl: <„Digimon, Digimon, to je Digimon!“ A tak jsme poslouchali v autě Metallicu a brácha si myslel, že je to znělka Digimonů.> Ale hrozně se nám to líbilo už jako tehdy. ((smích))

Co tě k metalu přivedlo? Můžeš říct cokoliv. (Téma 2)

=Určitě jednoznačně rodiče.

Poslouchají to, jo? (Téma 2)

Jo, tím, že to bylo v brzkém věku, tak to byli ti rodiče. Tady je to jasné.

Co bys na metalu označil jako nějaký hlavní faktor, který přiláká nejvíce lidí? (Téma 3)

Oukej, takže to není teď o mně, ale...

Ano, co bys označil, že přitahuje prostě tu většinu, která to poslouchá? (Téma 3)

Oukej, um, já si myslím, (.) že je to nejvíce hudba, že to není tolik o textech, ale spíš o té hudbě a o tom, že lidi díky tomu, um, díky té tvrdé hudbě si vlastně dokážou užít koncert a dokážou si prostě zapařit, dokážou se strašně odreagovat, dostat ze sebe emoce a: tohle je podle mě ten hlavní faktor, proč lidi poslouchají metal.

Takže si vlastně myslíš, že to je o té energii. (Téma 3)

Jo, nejvíc.

A o čem si naopak myslíš, že metalu škodí? (Téma 4)

Um. Já si myslím, že metalu škodí takové ty (.) myšlenky spojené se satanismem a: s: různými vlastně předsudky ohledně metalistů. Prostě taková ta image kolem té subkultury, která může, um, působit občas na lidi trošku, že neví, s kým se vlastně baví, jestli ten člověk jako takový je i v normálním životě nebo jestli to je vlastně jenom póza kvůli té hudbě. (.) A tím, že neví, co od toho čekat, nevědí, do čeho jdou...

Takže myslíš tu nezasvěcenost těch lidí o tom, že prostě něco může být jenom image a přitom oni si myslí něco jiného. (Téma 4)

=Přesně tak. Že oni si myslí, že to ten člověk myslí vážně a doma ukusuje hlavy netopýrům. ((smích))

No a obklopuješ se spíše lidmi, kteří tu hudbu poslouchají, nebo ne? (Téma 5)

Ty jo, je mi to úplně jedno. Jakože, um, nevybírám si lidi, kterými se obklopuju, podle hudby, kterou poslouchají, takže nejsem úplně ten takový běžný článek té subkultury, ale vlastně mám kolem sebe lidi, kteří to tak často...

=Říkáš běžný článek subkultury, takže si myslíš, že je to tak, že se ti lidi obvykle obklopují těmi, kteří poslouchají to stejné? (Sondáž)

=Přijde mi, že hodně často, ano. (.) Nebo aspoň mám takovou zkušenost s mými kamarády, co poslouchají metal a hodně je to drží jako při sobě, že se obklopují metalistama.

Chodíš na metalové koncerty? Nebo to posloucháš spíš doma? A pokud na ty koncerty chodíš, tak jak často? (Téma 6)

Chodím na koncerty rozhodně, um, v průměru bych řekl tak třeba... Jako na velké koncerty tak třikrát, čtyřikrát do roka, a: na nějaké kapely, třeba od kamarádů nebo tak, tak to si zajdu, nevím, jednou za dva měsíce třeba. Nějak tak. Jako docela... (.) Za hudbu jsem schopný utratit docela dost peněz, oproti jiným věcem, za které tolik neutracím. ((smích))

Jo. Takže máš kamarády, kteří třeba tuto hudbu hrají? (Sondáž)

Jo. Víceméně.

Co ty sám nejvíce preferuješ na metalové hudbě? Myslím tím třeba hudební zpracování, texty nebo subkulturu... Už jsi zmínil tu energii... (Téma 7)

Ee, já bych asi řekl, že to nedokážu říct obecně. Každou kapelu mám rád kvůli něčemu jinému. U některých je to právě ta energie, kterou dokážu dostat nebo se tak jako nějak spojím s tou hudbou. A: u některých kapel naopak třeba texty a myšlenky v těch textech... Um, u jiných je to prostě čistě hudba, hudební nápady, prostě to, že tam dostávají do té hudby zas něco nového, co nikdo jiný před nima nevymyslel. Takže nedokážu říct obecně, co mě k tomu nejvíce pojí, protože u každé kapely mě zajímá trošku něco jiného.

Takže je to individuální. (Téma 7)

Jo jo.

Který metalový subžánr posloucháš nejvíce, jestli se to dá nějak vyhranit? A proč ho posloucháš nejvíce? Můžeš říct i nějaké oblíbené interprety. (Téma 8)

Oukej... Um, tak jako ten název je glam metal, takže já předpokládám, že to patří do metalu, ale: on je to vlastně spíš hard rock, <bych řekl>. Ale: prostě Guns'n'Roses patří do glam metalu, potom Def Leppard rozhodně, potom... Ty jo, kam bych zařadil třeba Avenged Sevenfold? ((smích))

To je moderní hardcore říznutý glamem, bych řekla... (Sondáž)

Oukej, to může být. No a pak takovou tu:, jak bych to řekl, klasiku, heavy metal normálně, Judas Priest, Iron Maiden, něco málo do trashe, Metallica... A: Linkin Park jsou nu-metal, takže... Vlastně dneska už ne, ale stará alba Linkin Park taky.

To jsou vlastně takové ty klasiky, takže tě nejvíce oslovují tyhle ty? (Téma 8)

Spíš starší kapely, než mladší, to je pravda.

Vyvinul se u tebe nějak hudební vkus? Třeba přechodem k jinému subžánru nebo k tomu, že bys poslouchal na začátku melodičtější věci, jestli jsi přešel k tvrdším atd.? (Téma 9)

Umm, jo, já si myslím, že jsem přešel právě naopak k těm melodičtějším věcem. Že dříve jsem poslouchal spíš... Nebo když posloucháš ten metal od těch pěti let, tak je to docela těžké <popsat celý ten cyklus>, ale třeba jako ve věku, kdy už si myslím, že jsem tak nějak začínal tomu rozumět, třeba kolem jako dvanácti, třinácti let, tak jsem právě poslouchal hodně tvrdé věci a hodně takové jako syrovější věci. A: dneska už tíhnu spíš k melodičtějším věcem a strašně jsem změknl, vyměkl, třeba už potom i z metalu ven do jiných žánrů. Takže takový vývoj.

Takže se vyvinul tím pádem. (Téma 9)

Jo, rozhodně vyvinul.

No a po hudební stránce máš nejradši jaké metalové skladby? (Téma 10)

Když poslouchám hudbu doma, tak, um, záleží, <co při tom chci dělat, že jo>, ale kdybych se měl čistě zaposlouchat do té hudby, tak si užiju hodně jako instrumentální pasáže, protože se tomu věnuju, protože prostě slyším, co tam ten kytarista vymyslel a říkám si, ty jo, tohle je hustý. Ale:, um, potom, (.) když přijdu na koncert, tak právě spíš upřednostňuju energii. A tam zase si říkám, ať ta skladba má náboj a nepotřebuju tam právě ty dlouhé instrumentální pasáže.

Něco, na co by ses prostě soustředil? (Téma 10)

Ano, přesně.

Takže záleží na té situaci? (Téma 10)

Ano, rozhodně. (.) Vždycky v kontextu.

Rozumíš textům zahraničních metalových kapel nebo si je snažíš nějak překládat, nebo je ti to jedno? (Téma 11)

Ne, rozhodně mi to jedno není, u naprosté většiny kapel se soustředím i na texty, umm, myslím si, že jim hodně dobře rozumím, jelikož mám dobrou angličtinu. A: samozřejmě potom jako takové ty vyřvané pasáže, scream a: občas nějaký growl nebo takhle, tak tomu se prostě rozumět nedá, takže to prostě ne, ale jinak text mě zajímá a: myslím si, že mu rozumím. Dost často, dost dobře.

No a který typ těch témat těch textů tě nejvíce oslovuje? (Téma 12)

Umm, emoce, jako emotivní výlevy asi. To je úplně jako... Zvlášť když se do toho dokážu vžít, do té situace, do toho, o čem ten zpěvák zpívá.

Když to prostě souzní s tvou náladou? (Téma 12)

Jo. Nebo když taky jsem takovou životní situaci někdy prožil a líbí se mi, jak jí popisuje, umm, jakým způsobem je vlastně schopen ty emoce předávat. Takže tohle mě nejvíc dostává.

No a teď trošku psychologická otázka. Určitě víš, jaké některé extrémně metalové kapely mají covery alb, které prostě obsahují to explicitní násilí, to zlo atd. Líbí se ti to, máš to nějak rád, a pokud jo, co se ti na tom líbí? (Téma 13)

Jasně. Rozhodně nejde říct, že bych se v tom vyžíval. Spíš než že bych to obdivoval, tak to ignoruju, když tam jsou takovéto <explicitní věci>. Um, já nemůžu říct, že by mi to nějak vadilo, já si myslím, že z části to k té hudbě nějak patří, ale: není to, že bych prostě já si říkal, Ježíš, to je krásný obal, protože tam někomu sekaj ruku. To prostě není úplně ono. ((smích))

To máš podobný názor jako můj kamarád, který řekl, že to k té hudbě patří. Takže máš podobný názor? (Téma 13)

To je společností, to je prostě tím, že už to mám k tomu tak přiřazené, že už mě to ani nijak nepřekvapuje, jo. Vlastně teď, když se nad tím zamýšlím, tak proč by to k tomu mělo patřit, jo, <to bychom jako mohli vést filozofickou debatu>.

Každopádně, myslíš si, že by na některé tyto obaly měla platit cenzura? (Téma 14)

<Asi jo.> Jako klidně. Nebo minimálně třeba jako pro děti, aby si to nemohly rozkliknout na Spotify nebo: jako takhle. To by asi jako mohlo fungovat.

Jak bys popsal osoby, které poslouchají metal? Všeobecně. (Téma 15)

Wow. (..) To nejde. ((smích))

Taky názor. Klidně řekni, že to nejde. Někteří mají zase ten názor, že je to něčím charakteristické. (Téma 15)

To nejde. (.) Já mám tolik kamarádů, kteří poslouchají metal a každý je úplně jiný, tak to nedokážu zgeneralizovat. (.) Prostě ne.

Myslíš si, že metalová hudba, konkrétně teda metalová hudba a její poslech může ovlivnit nějak to podvědomí těch posluchačů? Že třeba přimět je k agresivnímu chování nebo naopak tu agresivitu z nich dostat? Myslíš si, že to jde? (Téma 16)

Rozhodně ano. Rozhodně si myslím, že to jde, že to takhle může fungovat a: oba dva ty směry, které jsi řekla, tak si myslím, že jsou reálné, protože já se třeba přistihl, že když mám zapnutou nějakou: rychlejší skladbu v autě, tak mám tendenci jet rychleji. Takže já si prostě myslím, že podvědomě mě to ovlivňuje, a: když si do toho ještě zpívám nebo se

do toho hýbu... a pak jen koukám na tachometr, <Ježíš, sto padesát, aha, to bych asi neměl>. A na druhou stranu, jako, umm, když si zajdu na koncert a vybiju tam ze sebe tu energii, tak mám prostě potom takový vyrovnaný pocit. Takový prostě klidný, že nemusím teď řešit nějaké problémy, protože jsem je ze sebe dostal.

Takže taková katarze v podstatě? (Téma 16)

Jo, jo, přesně tak.

No a jsou tvé osobní pocity poslechem metalu nějak ovlivňovány? A jak tě to ovlivňuje? (Téma 17)

Rozhodně mě to ovlivňuje, stoprocentně. A: to je takový skoro divný přiznávat, ale mám písničky, při kterých se třeba rozbrečím a to je totální hardcore už potom. Takže moje emoce to rozhodně ovlivňuje. Umm, když poslouchám svoje oblíbené kapely, tak mě to ovlivňuje tak, že mi to dává prostě dobrou náladu. (.) Hlavně, když si při tom můžu zpívat. Když znám ty texty, tak se do toho prostě nějak vžiju, do té hudby a jo, rozhodně mi to zlepšuje náladu.

A působí na tebe více texty, nebo hudba? Nebo obojí dohromady? (Téma 18)

To se vracíme zase na začátek, to je u každé kapely něco jiného. Když poslouchám, já nevím, Stone Sour třeba:, tak tam na mě působí hodně texty, i když ta hudba je výborná, ale působí na mě hodně texty. Naopak třeba, já nevím, u: (..) Nightwish jsem třeba texty nikdy moc nevnímal. Sice tak jako tuším...

Tam převládá ta instrumentální stránka? (Sondáž)

Přesně. Tak jako u každé kapely zase jinak, no.

Jak se cítíš po poslechu nějakého tvého oblíbeného alba? (Téma 19)

Umm, to, co jsem říkal. Vlastně mi to zlepšuje náladu docela, (.) pokud to není jako nějak hodně emotivní textově. Pak jako se mě to může nějakým způsobem zase dotknout a může mě to uvést do nějaké melancholie. Ale jako většinu... Jelikož mám většinu kapel takových energických oblíbených, tak právě spíš si myslím, že mi to dodává dobrou náladu.

To už jsi sice taky naznačil, ale setkal ses někdy s typickými reakcemi lidí na metalovou hudbu a subkulturu? (Téma 20)

Rozhodně jo. Určitě setkal. (.) Spíš teda jako s negativními. Že jako pozitivní reakce na metalovou subkulturu, že by někdo řekl, jé, ty jseš metalista, to je super, tak to jsem jako neslyšel od lidí, kteří neposlouchají metal. Samozřejmě v rámci subkultury to je jiné. Ale zvenku jako spíš slýchám negativní reakce na lidi, kteří poslouchají metal a třeba to je na nich vidět i díky vizáži a tak. Takže jo, určitě tam nějak ty předsudky a: reakce takové typické jsou, no.

No a je to často, co se setkáváš s těmi reakcemi, že bys třeba zaslechl, jé, ten je metalista, tak to je špatně nebo něco podobného? (Téma 20)

Myslím si, že dneska už tolik ne, myslím si, že buď jsme vyrostli nebo se to tak nějak změnilo s dobou, kdy se prostě akceptují různé subkultury, které akceptovány nebyly. Ale: vím, že na gymplu třeba se smáli lidem, klukům, kteří měli dlouhé vlasy, mastné kolikrát... Ale jako jo, byly tam rozhodně na to poznámky, nechci říct vyloženě, že by byli terčem šikany, to ne, ale prostě (.) byli tak nějak trošičku oddělení od té společnosti, no. Když to hodně dávali najevo, to svoje metalové založení.

No a jaké si myslíš, že má metal ve společnosti postavení? Prostě jsi metalista, někam přijdeš a řekneš, že jsi metalista, tak jaké si myslíš, že máš postavení v té společnosti? (Téma 21)

Já si myslím, že dneska už je to jako fakt daleko, daleko lepší než to mohlo být před dvaceti lety, ale:, umm, myslím, že naprostá většina lidí, třeba jako osmdesát procent už to akceptuje jako něco naprosto normálního, prostě jako hudební vkus. Každý má nějaký hudební vkus, tak prostě poslouchej metal, já si budu poslouchat hip-hop a je to úplně jedno, že. Ale: pak jsou samozřejmě takoví ti lidi, kteří to nedokážou akceptovat a to většinou jako naprosto celkově, ať se to týká hudby nebo týká politického názoru nebo ať se to týká prostě nějakého, já nevím, kulturního názoru, prostě na různé skupiny lidí. Tak si myslím, že vždycky se najdou jedinci, kteří to prostě začnou hejtovat úplně, jako čím se někdo odlišuje od nějakého normálu. Takže ano, můžeme se setkat s těmi reakcemi, které mi prostě nepříjdou úplně správně, ale...

Ale je to všude?

Je to všude, ale hlavně si myslím, že naprostá většina společnosti už se sžila s tím, že někteří mají jiný názor a i metal je prostě v pohodě.

Respondent 4

Muž, 26 let, vysokoškolské vzdělání; rozhovor uskutečněn 25.2.2017

Kdy jsi začal poslouchat metal? (Téma 1)

Ty jo:, no vidíš...

Jestli si to pamatuješ? ((smích)) (Téma 1)

Nevím, kolem sedmnácti asi. (.) To je takový hrubý odhad.

A co tě k tomu přivedlo? Rodina, kamarádi, internet...? (Téma 2)

Kámoš mi půjčil nějaké cédéčka (.) a tehda to byl ještě nu-metal, (.) to bylo Soulfly a takové. (.) No a přes to postupně.

Co bys na tom metalu označil jako nějaký faktor, který přitahuje nejvíce lidí? Kvůli čemu to ti lidé začínají poslouchat a tak? (Téma 3)

Tak největší rozdíl oproti jiným hudbám je: (.) ta agresivita kytar. Ten zvuk.

Jakože to je ten hlavní faktor, kvůli čemu to ti lidé poslouchají, co je přitahuje? (Téma 3)

Tak záleží, co koho přitahuje. ((smích)) Zvuk kytar, no, je tam hodně rozlišný. (..) A celkově ta show. (.) Těžko říct, co je na tom přitahuje.

Tak co konkrétně třeba tebe na tom přitahuje nejvíc? (Sondáž)

((smích)) Že ta hudba je fajně agresivní, no. (.) Taková živá.

Takže nějaká ta energie z toho? (Sondáž)

No.

O čem si naopak myslíš, že tomu metalu škodí? (Téma 4)

No, třeba v black metalu je to hodně, že se do toho tahá politika.

Politika? Tím myslíš třeba názory na křesťanství a tak dále? (Téma 4)

Ne, tím myslím, že kolikrát si to někteří spojují s nacismem a takové. (.) To tam je v tom blacku hodně velký problém, (.) postupně objevuju.

Takže to je ta hlavní věc, co by mohla škodit. A obecně, když nevezmeme black metal, ale všechny subžánry a tak, tak...? (Téma 4)

((smích)) <Že si lidi kolikrát myslí, že ti lidi jsou prasata.> ((smích)) Že chlastají do mrtva na akcích a tak. ((smích))

Obklopuješ se spíš lidmi, co poslouchají metal, nebo je ti to jedno a obklopuješ se těma, co poslouchají cokoliv? (Téma 5)

Dříve jsem se snažil obklopovat jenom jako metlošama, pak postupem času (.) to je jedno. (.) No, kolikrát minimálně aspoň rok poslouchající lidi, se kterými se jako bavím. To z toho tak nějak vyplyne.

Že si prostě porozumíš s podobným lidma? (Sondáž)

No, jo. Tak, přesně.

Chodíš na metalové koncerty nebo hudbu posloucháš spíš doma? A pokud chodíš na ty koncerty, jak často na ně chodíš? (Téma 6)

No doma poslouchám, při práci poslouchám, na akce chodím... ((smích))

Takže všechno? (Sondáž)

Jo, všechno. (.) Ale ty akce, jak bývají. Někdy jednou za měsíc, někdy dvakrát, někdy dva za víkend... ((smích)) To se stalo teď.

Co ty sám preferuješ nejvíc na té metalové hudbě? Jestli třeba nějaké hudební zpracování, jak jsi zmiňoval ty kytary, nebo třeba subkulturu nebo texty nebo cokoliv prostě... (Téma 7)

No, vzhledem k tomu, že primárně poslouchám blacky, tak ty texty jsou kolikrát nesrozumitelné... I když, (.) to záleží, jestli mě ta hudba jako natolik zajímá, že si najdu i text k tomu.

Takže spíš ta hudba? (Téma 7)

Tak hlavně ta hudba a kolem toho blacku se točí (.) i ten vlastně styl, jakým se to vyvíjelo... Jsou v tom lidi, (.) jak se chovají a tak. (.) Hodně emoce. (.) Poslouchám různé atmosférické...

Takže asi nebude třeba odpovídat na otázku, který metalový subžánr posloucháš nejvíc? ((smích)) (Téma 8)

((smích)) To už je zbytečné.

Ale můžeš mi říct třeba nějaké oblíbené interprety. (Téma 8)

Jich je hodně, snažím se poslouchat nové kapely, (.) co vznikají prostě teďka, dva šestnáct, teďka už se objevují první z dva sedmnáct.

V české nebo zahraniční scéně nebo všechno? (Sondáž)

Všechno. Hlavně zahraniční hudbu. České kapely kolikrát už znám, už jsou přeposlouchané

a tak často nevydávají. (.) Ale vůbec obecně se snažím nepreferovat jednu kapelu a poslouchat ji dokola, ale snažím se objevovat ty mladší. Je to mnohem víc inspirativnější.

A vyvinul se u tebe nějak hudební vkus, třeba od doby co jsi to začal poslouchat? Třeba přechodem k jinému subžánru, nebo jestli od začátku posloucháš ten black nebo jak to máš? (Téma 9)

Mění se to. Jako trošku se to posunulo, kdysi jsem poslouchal čistě norské blacky, teďka už si poslechnu jakýkoliv, někdy i death... (.) Teď už nejsem úplně nějak vyhrazený jen na ten black, ale je prostě nejoblíbenější.

No a po hudební stránce máš nejradši jaké metalové skladby? Teď myslím tu strukturu, jako třeba instrumentální věci, které jsou dlouhé, nebo klasika, refrén, sloka, víš, jak to myslím... (Téma 10)

To je podle nálady. Někdy si pustím naprosto složitý technický death metal, jindy si pustím atmosférický black, kde se omílají <akordy de facto deset minut v kuse>. (.) Takže to je všechno dle nálady.

Stran textů. Ty už jsi to taky nakouzl, jestli rozumíš textům těch kapel, tak jestli rozumíš textům těch zahraničních, nebo se to snažíš třeba dohledat? (Téma 11)

Někdy tomu rozumím, někdy ne, to už je zas (.) interpret od interpreta.

No a který typ témat těch textů tě nejvíce oslovuje? (Téma 12)

Všecko. Tam nejsem nějak (.) vyhrazen. Jak se tam vyhne ta politika a není člověk spojován s jistými věcmi, tak je to ideální.

Takže nemáš vůbec rád politiku v hudbě? Míchání tady těchto dvou věcí... (Sondáž)

Je to mor, no. Jak si toho všímám postupem času...

Existují takové ty covery těch alb extrémně metalových kapel, které vlastně zobrazují takové to násilí, zlo, hodně explicitně. Líbí se ti ty obaly těch alb, a pokud ano, tak co se ti na nich líbí? (Téma 13)

Jo, jo, tak takový typický tady na tohle je Cannibal Corpse. ((smích))

No však ano, narážím třeba i na ně například. (Téma 13)

Hodně grindeři to mívaj. (.) Je to takové... Kolikrát to mají...

Někteří by řekli, že to k tomu patří, tak jak to cítíš ty? (Téma 13)

Jestli patří nebo ne, to už je jejich názor, ale... (.) Jo, líbí se mi to. <Kolikrát tam bývají fakt zvláštní věci zobrazené.> ((smích))

No a myslíš si, že by na některé tyto obaly měla platit nějaká cenzura? Protože v některých státech už padly tyto názory, takže myslíš si něco takového i ty? (Téma 14)

Jako asi jo, asi by se na to měl vztahovat nějaký věkový limit, když se to řekne jednoduše. Tak jak na všechno, no.

Jak bys popsal osoby, které poslouchají metal? (Téma 15)

<Černé hadry, dlouhé vlasy.> ((smích))

Víc nic? Povahové rysy nebo něco takového? ((smích)) (Téma 15)

Často introverti. (.) Asi převaha, bych řekl.

A myslíš si, že metalová hudba a nějaký její poslech může ovlivnit podvědomí? Myslím to tak, že některé to třeba může přimět k agresivnímu chování a z některých ho naopak dostat, když si pustí něco tvrdého. Myslíš si, že to tak funguje? (Téma 16)

U sebe to pozoruju hlavně spíš, když tvořím hudbu, než když poslouchám, že ta agrese se v tom utopí. (.) Ale hlavně na koncertech jde vidět, jak se to tam rozjede, tak ti lidi začnou pak dělat nebezpečné pogo. Viz. včera. ((smích)) Jo, tu agresi to určitě potom vyvolá, jak se rozjedou, ještě ožralí, tak to se potom valí.

No a tvé osobní pocity jsou nějak poslechem ovlivňovány? (Téma 17)

Jo.

Jak? (Téma 17)

Ted' nad tím uvažuju. (.) No někdy se do toho fakt vžiju a jdu si prostě zapařit, (.) ale že bych byl z toho nějak víc agresivní nebo něco jako trvale, tak to ne.

A působí na tebe více texty nebo hudba nebo obojí? (Téma 18)

Hudba. Hlavně hudba, vzhledem k tomu, že hraju na kytaru, tak se hodně zaposlouchávám do kytar. (.) Takže tam to je u mě vlastně hlavní.

No a jak se cítíš po poslechu nějakého oblíbeného alba? Co to v tobě vyvolává? (Téma 19)

To je jak kdy. To se obecně nedá říct. Když si pustím nějaký depresivní black, tak samozřejmě člověk je potom na odstřel. (.) A když si pustím nějakou energickou hudbu, tak to potom podporuje k nějaké aktivitě. (.) Třeba u atmosférického blacku se dobře přemýšlí. (.) A tak.

Setkal ses někdy s typickými reakcemi lidí na to, že posloucháš metal? (Téma 20)

Jo, setkal.

Častěji nějak? (Téma 20)

<Jo, takové to: „To je jenom to grcání.“> ((imituje zvuk growlu)) To je asi nejčastější. „Tak oni tam jenom grcají, tomu nejde rozumět.“ Pak jim pustím nějaký black a přímo jim recituju, o čem tam zpívá, tak nechápou, jak tomu rozumím třeba. Jo, tady ty stereotypy, to je vždycky.

A jaké si myslíš, že má metal ve společnosti postavení aktuálně? (Téma 21)

Zas tak to nesleduju, ale jako je to víc undergroundové, těch lidí je přece jenom hrstka. (.) No prostě undergroundová záležitost. Nic populárního. A doufám, že to tak zůstane.

Jako uzavřená společnost?

Jo.

Respondent 5

Žena, středoškolské vzdělání (studentka), 21 let; rozhovor uskutečněn 6.3.2017

Takže na začátek úplně všeobecná otázka – kdy jsi začala poslouchat metal? (Téma 1)

Někdy tak ve dvanácti, třinácti letech zhruba, asi. Nějaké rozvedení nebo tak něco?

To přijde. (Sondáž)

To přijde, dobře. Takže tak nějak těch dvanáct, třináct.

Co tě k tomu přivedlo? Můžeš říct úplně cokoliv. Nějaký tvůj subjektivní pocit. (Téma 2)

To: bylo: tak nějak jako kombinace takovýho toho jakože nebyla to úplně mainstreamová věc, ale lidi, o kterých jsem si myslela, že jsou hrozně hustý, hrozně jsem se s nima chtěla kamarádit, tak prostě tohle to poslouchali. Já jsem vlastně zkusila ty první nahrávky čistě proto, abych mohla oslnit v tom kroužku. To jsem začínala Nirvanou a Metallicou, no.

Takže tě oslovila i ta subkultura, by se dalo říct. Ti lidi nějak vypadali, něco poslouchali... (Téma 2)

Oni, ti kamarádi, ne ne ne, oni byli takový jakože nebylo to na nich až tak vidět, ale: povídali si o té hudbě docela dost, nebylo to takový, že by jí nějak extrémně prožívali navenek, ale: měli společného... Mně imponovalo, že byli mentálně výš. Že neřešili, to co ostatní jako (.) mládežníci mého věku a právě s tím šla ruku v ruce i ta hudba. Já jsem chtěla zapadnout úplně.

Takže ti připadá, že ta hudba ovlivňovala mentalitu těch lidí? Dalo by se to tak říct? (Sondáž)

Nějaká korelace tam byla, ale kauzalitu bych tam nehledala. ((smích))

((smích)) Super, jsi první, kdo používá takového pojmy. Tak a co bys označila na metalu jako hlavní faktor, který přitahuje nejvíce lidí, když ho začnou poslouchat? (Téma 3)

Jako důvod, proč začnou poslouchat nebo proč poslouchají?

Hlavní faktor, proč poslouchají. Proč začnou poslouchat tuto hudbu. Co je na tom přitahuje. (Téma 3)

On je takovej hlubší než obyčejná pop music. (.) A: taky si myslím, že spoustě... Moje představa je teda ta, že to publikum je hlavně mužský a že v dnešním světě, kdy jakoby těch mužských činností moc není, tak metal je: super vyústění takových těch primárních mužských vlastností, co se v tom dá najít vlastně taková ta síla, jistota...

Takže maskulinita prostě? (Téma 3)

Ano, ano.

Takže je to podle tebe spíše mužská kultura? Takhle by se to dalo říct? (Sondáž)

(..) Je to kultura vlastností, které společnost chápe primárně jako mužský. Je to kultura síly, sebejistoty, ale ne takové té bezhlavé, takové té uvážené, promyšlené.

A je to podle tebe dobře, že je takhle chápána ta kultura metalová? (Sondáž)

No ona totiž podle mě takhle není chápána mezi všema. A možná já vnímám jenom specifickěj výsek, protože tím, v jakých kruzích se pohybuju, tak se nepotkám s těma lidma, který chodí dvanáctky k pásu, a potom přijdou domů a něco takovýho poslouchaj. Ale většina lidí, se kterýma já se potkám, to znamená vysokoškolsky vzdělaní, tak ten metal poslouchají právě proto, že je nějakým způsobem hlubší a že jim ten svět doplní do takové té vyvážené celistvosti, tak nějak myslím. Protože vlastně ve světě, ve kterým se pohybuješ, máš všechno uhlazený, máš všechno pěkný, tak ten metal ti tam doplní takovou tu: surovost, takovou tu silovost, to neučesaný.

A ještě se zeptám v návaznosti na to hlubší. Co je podle tebe definice hlubší hudby? Jak bys to popsala? (Sondáž)

Řeší se jiný témata. (.) Ty texty, ne všechny samozřejmě, ale spousty kapel, umm, se prostě zaobírají jinýma tématama než pop music. Ty slova většinou, když se do nich zaposloucháš, tak je to poměrně kvalitní poezie, kde se dá najít spousta skrytých významů. A: nebo třeba jak Sabaton, se dá z toho <učit dějepis pomalu>. To jednak. A taky ty hudební motivy jsou poměrně blízké vážně hudbě, není to takový to prvoplánovaný, je tam mnohem víc znát nějaká složitější struktura.

O čem si naopak myslíš, že škodí metalu? Nějaký faktor zase, který prostě škodí metalu, jeho pověsti atd.? (Téma 4)

Vnímání mainstreamu. (..) No tak jako jednak tady máš takový to historický stigma, protože (.) kam až si pamatuju, tak prostě metalisti byli vždycky jako satanáši a myslím si, že spousta takových těch klasických tradičních starých () tohle to nepřijmou, protože prostě Satan a tohle to. Pojí se s tím, (..) jak to říct, (.) no nese si to s sebou takovou tu temnost, takovou tu zakázanost. A to jednak. Takže úplně zbytečně, si myslím, je to spojováno s různými takovými satanskými kultama, (.) což může neinformovaného posluchače odradit. Potom taky (.) se rozevíraj ty nůžky tím, že o metalu informují lidi, který o tom nic neví. Že pořád se nese taková ta šeptanda, že pořád to je jako hulákárna nějaká o ničem, o smrti, o krvi. Přitom to tak vůbec být nemusí. A: asi tak, no.

Obklopuješ se lidmi, co poslouchají metal? Nebo snažíš se o to aspoň? A nebo je ti to úplně jedno a obklopuješ se lidmi, co poslouchají cokoliv? (Téma 5)

Dříve jsem si na to potrpěla, ale teďka poslední dobou mi přijde, že sice kolem sebe většinou lidí, kteří poslouchají podobnou hudbu, mám, ale dozvídám se to až sekundárně. Až potom, co jsem zjistila, že si máme o čem popovídat i na takové té obecné lidské úrovni. Tak to už je jenom přidaná hodnota, že: si rozumíme i co se výběru hudby týče.

Takže dříve, když sis na to potrpěla, to bylo zhruba asi někdy? (Sondáž)

=V pubertě. Čtrnáct, patnáct, šestnáct až osmnáct.

A to ses vyloženě obklopovala metalistama nebo snažila ses? (Sondáž)

=Jo, jo, jo.

Chodíš na metalové koncerty? Pokud na ně chodíš, tak jak často na ně zhruba chodíš? (Téma 6)

=Jednou v životě jsem byla.

No a nebo teda posloucháš hudbu spíše doma? (Téma 6)

Spíše doma. Jo, jo, i po tom koncertu jsem došla k názoru, že ty studiové nahrávky...

Jsou pro tebe atraktivnější? (Sondáž)

=Jo. To přináší tak nějak ten hlubší prožitek, ta hudba je kvalitnější, můžu si na to sednout, mám z toho víc, než když se někde tísím a: ve finále vidím ty lidi někde hrozně daleko a máš s tím spoustu peněz, spoustu času a...

Takže ti vadí ten charakter toho metalového koncertu? Že jsi hodně daleko od interpreta, že je tam hodně lidí, tlačí se na tebe...? (Sondáž)

=Tak, tak, tak. To jsou takový ty nutný organizační záležitosti, kterým se nevyhneš, prostě potřebuješ nahnat dva tisíce lidí, aby si něco poslechli. A to je mi nepříjemný.

Takže nevyhledáváš to? (Sondáž)

Ne.

Co ty sama na metalu nejvíce preferuješ? Můžou to být texty, může to být subkultura, energie, nálada, všechno možné... Co tebe nejvíc oslovuje na tom? (Téma 7)

Asi to, jakou to ve mně dokáže vyvolat tu náladu nebo naopak, skrze to, že se dá ta emoce prožít a vypustit.

Takže jakoby taková katarze? (Téma 7)

=Jo.

Jo. Ted' se dostaneme k subžánrům. Který metalový subžánr posloucháš nejvíc, pokud se to nějak dá? Můžeš klidně říct i nějaké oblíbené interprety. (Téma 8)

Já jsem se (.) v tom vývoji hodně posouvala. Začínala jsem na těch klasikách, jak jsem říkala. Potom jsem nějakou dobu jela pořád jenom folk metal a viking metal. Jakože dlouho. Korpiklaani a Amon Amarth jsem jela hodně, to ještě pořád mi drží. Pak Alestorm docela hodně, ale obecně: mě dobrej power metal nikdy neurazí, Sabaton můžu hodně a teďka jsem objevila Gloryhammer a ti jsou naprosto úžasní. Ale obecně jakoby...

Takže si v každém tom subžánru dokážeš najít něco? (Téma 8)

Úplně v každém ne, moc mě neoslovujou takový ty moderní, že je to core, takový ty...

Metalcore a tak dále? (Sondáž)

No, takový ty hulákárny různý. Jako třeba už ta kombinace s rapem a nebo to...

Takže nu-metal by se dalo říct? (Sondáž)

Uhm, to nemusím. Ale jinak tak nějak jakože to nejvíc záleží asi na náladě zrovna.

Takže nedá se říct, že bys měla jeden konkrétní subžánr, co bys preferovala? (Téma 8)

(..) Asi už ne. Už ne.

Ted' vlastně něco, na co jsi už částečně odpověděla, jestli se u tebe nějak vyvinul hudební vkus? Jestli od melodičtějších k tvrdším věcem, nebo naopak? (Téma 9)

Taky. Ted'ka jsem měla období asi tak před půl rokem, kdy jsem poslouchala Cradle of Filth, hodně, hodně, hodně. Což si myslím, že bych si dřív nikdy neposlechla.

A to bys zařadila kam? (Sondáž)

((smích)) To absolutně nemám tušení. To je natolik specifická věc...

Specifická v tom, že je tvrdé, ale má to tu melodii? (Sondáž)

=Uhm. Jo.

Chápu. A po hudební stránce máš nejradši jakoby jakou strukturu metalových skladeb? Jestli mainstreamové refrén-sloka-refrén-sloka nebo potom nějaké dlouhé progresivní kompozice, potom nějaké neidentifikovatelné shluky zvuků... (Téma 10)

Asi nejvíc tu klasiku. (.) Ale (.) když je:... Jak bývají takový ty metalový balady dlouhý, nějaký takový Zeppeliny, Maidny a tohle to.

Takže až do blues možná jakoby někdy? (Sondáž)

Jo, jo, jo, a nebo třeba i skoro do vážné hudby že to sahá. A jinak klasika, tak, jak říkáš to schéma, že jako: sloka-refrén-sloka-refrén-bridge, nevím, no.

No a u zahraničních kapel rozumíš textům nebo si je snažíš aspoň překládat nebo to neřešíš? (Téma 11)

Už to tolik neřeším, když mě nějaká písnička hodně zaujme, tak si jí přeložím, protože anglicky většinou rozumím, zrovna u těch Cradlů, to musíš mít zrovna záchvat, abys rozuměla každému slovu. Ale ty jsou teda nádherný, ty mě přitahují hodně, takže tam jsem ty texty si většinou překládala. (.) Co se těch Korpiklaanů týče... Ještě Viikate miluju, to je takový...

Jak že? (Sondáž)

Viikate. To jsou Fini a hrajou, to je prostě...

To neznám kupodivu. (Sondáž)

Jako kosa finsky. Hrajou takový... (.) To není blues, co to, krucinál, je... (.) Takový jako skoro teskný písničky.

Není to trochu doom metal, když je to teskné? (Sondáž)

Oni jsou takoví hodně do té vážné hudby. To je nejsnazší, když si poslechněš nějakou písničku od nich a řekneš sama.

Jo, já si to najdu. (Sondáž)

Tak ti maj právě ty texty nádherný a snažím si je taky překládat, ty jazyky, kterým nerozumím. Ale jinak, pokud ta písnička pro mě má nějaký význam, tak si odmítám jí přeložit. Měla jsem to tak se spoustou písniček od Korpiklaanů, protože si dotvořím vlastní význam těch slov. A nechci to vědět, o čem to je.

No u Vodky to ani moc nejde nevědět, o čem to je. (Sondáž)

((smích)) Tak.

Tak dalo by se teda říct, že tě jakoby často osloví spíš hudba, že nemáš potřebu si ty texty dohledávat, jo? (Sondáž)

Ano.

No, a když jsme u těch textů, tak který typ témat textů tě nejvíc oslovuje? Když si je teda přeložíš. Filozofické, o běžných problémech, fantastické například... (Téma 12)

Umm, mně se hrozně líbili Sabatoni a pořád líbí. Jak to mají koncipovaný, že vnímají tu hudbu jako určitej způsob osvěty a glorifikace těch padlých hrdinů nebo situací. To je super a asi tak, no. Když je něco takovýho, tak mě to potěší. A: nebo mám ráda různý takový ty jako mýtický vyprávění příběhů...

Takže fantastické? Na mytologii založené? (Téma 12)

No, no. Založené historicko-legendárně. Že do té hudby se to jako tak nejvíc hodí zrovna. Jak je nějak ten viking nebo pagan metal, tak to vyznívá perfektně, no.

No a ještě k těm Sabatonům – pro spoustu lidí je to třeba kýč. Pro tebe to není kýč? Nebo neshledáváš tam něco takového kýčovitého? (Sondáž)

Slýchám to. Slýchám to, že to lidi říkaj o nich.

Třeba jestli v těch textech neshledáváš něco kýčovitého, když je tak hodně apelováno i na tu image kolem těch textů a tak dále? (Sondáž)

Jo, jo, jo. No tak oni jsou... (.) Je tam vidět spousta popových prvků, prostě ta hudba je dělaná opravdu tak, aby se líbila, ale já osobně v tom nic špatnýho nevidím, <protože se mi líbí>. Čili asi jako ten účel plněj. Je teda vidět, že v tom je hodně peněz, i v tom neustálém měnícím se složení kapely. To vidíš, že prostě tam ten ekonomickéj prvek není úplně... (.) Že už nehrajou jenom proto, že rádi hrajou, jo. (.) Ale: co mě to má co zajímat, když přijdu domů a chci si odpočinout, jo. Když na ně mám náladu, tak si je pustím a nebudu limitovaná jenom tím, že jako dobrý, dělaj to pro peníze, tak asi dělaj, ale dělaj to dobře.

Ted' trošku k extrémnějšímu tématu. Covery alb, jako obaly alb extrémních kapel, např. death metalových, tam je to specifické, které zobrazují explicitní násilí, zlo a prostě někdy ty nechuťárny, určitě víš, o čem mluvím. Tak jestli se ti toto líbí a pokud ano, tak proč se ti to líbí? A pokud ne, proč se ti to nelíbí? (Téma 13)

Mám tak nějak dojem, že to je věc toho interpreta, už tím, že ta hudba je v elektronické podobě. (.) U mě většinou. (.) Desky mám snad tři. (.) Tak to neřeším. A: jako to patří k tomu merchandisingu, že jo. Potom to vidíš, jak je třeba mít nějaký grafickej symbol, kterej bude na tričkách, bude nevím, na čem všem ještě. A: tam jako co se umělecké tvorby týče při zpracování té vizuální podoby, tak bych se nesnažila klást nějaký hranice nebo zbytečně moralizovat.

Takže nepobuřuje tě to? (Téma 13)

Ne. ((smích)) Cradle of Filth, tam bylo něco s Jesus is a... (.)

To nevím, ale já si většinou vzpomenu hlavně na Cannibal Corpse, kteří mají na albech takové ty obrázky. (Téma 13)

Jo, jo, jo. No a co, Ježíš, tak to bys mohla o Eddiem od Maidnů taky říct, že to je špatné a jako je to maskot.

Pochopitelně, ale někteří to právě berou jinak, toho se týká další otázka. V některých, i okolních státech už zazněly názory, že je třeba cenzurovat, třeba tady tyto obaly. Tak jaký máš na to názor? Měla by platit nějaká cenzura nebo ne? (Téma 14)

Já ti odpovím jako právník. ((smích)) Protože je to zároveň odpověď, o které si zároveň myslím, že je správná. Umm, to spadá pod základní lidský právo svobody projevu. A ta svoboda projevu není neomezené lidské právo. Jo, máš jí zakotvenou v Listině základních práv a svobod, která je součástí našeho ústavního pořádku, máš jí zakotvenou v Úmluvě o lidských právech a svobodách, která je součástí dokumentu... () No to je jedno. Takže vlastně obecně uznávané lidské právo, který lze limitovat. A jeden z limitů je právě jakoby udržení veřejné mravnosti.

Je to potom individuální? (Sondáž)

Je. Rozumíš, dostáváš se do té pasti, že dřív nebo později se nažene takovejhle případ před soud.

Což se v minulosti párkrát stalo. (Sondáž)

Soud najednou v takovéhle pozici je nacpanej, že by měl meritorně prostě vyloženě v té věci říct, že na tom závisí rozhodnutí toho případu, jestli to ještě je nebo není umění, jo. (.) A zrovna: ta funkce toho coveru podle mě je doplňující k té hudbě, ilustrační, tak to bude umění vždycky. Takže podle mého uvážení tam absolutně nepřípadá v potaz nějaký přezkum, nedej bože cenzura. Jo, to je úplně, úplně špatně. ((smích))

Jo, dobrý. Stačí mi tento výklad, je to super. ((smích)) Jak bys popsala osoby, které poslouchají metal? (Téma 15)

Já jsem pubertu prožila v přesvědčení, že to je homogenní skupina. A že vždycky se najde nějaký společnej (.) jmenovatel, kterej nás bude spojovat. Ale: zkušenost mi říká, že spíš ne. Že to je prostě výřez společnosti, kterej je na té škále tak rozdílný od sebe navzájem, že prostě: tam... (..) Nemyslím si, že jdou popsat metalisti jako zvláštní nějaká skupina, která toho má společnýho víc než jenom tu hudbu, co poslouchá. Protože fakt najdeš od lidí, který jako ((smích)) inteligenčně... (.) Jediný, co maj, že jako opravdu přijdou domů a pustěj si Kabáty, a proti tomu nemůžeš říct nic, jako dobrý, maj ty svoje okované věci, obojky a jsou spokojený a říkaj si, že jsou největší metalisti. A potom na druhou stranu prostě máš lidi, se kterýma se potkávám já, máš tam soudce, advokáty, placený v nevim,

jakých částkách, který celý dny tráví prostě v nacpaných kancelářích, v obleku a potom se jdou vyblbnout na koncert. Jo, a nemaj si co absolutně říct ty lidi, není tam žádný další pojítko. A asi i tím, že ten metal je tak neuvěřitelně širokej, že ve finále ti lidi ani nemusejí poslouchat...

Každý si v tom najde něco svého. (Sondáž)

Ano.

Myslíš si, že metalová hudba a její poslech může nějak ovlivnit podvědomí posluchačů? Přimět je k něčemu, co by je normálně nenapadlo? (Téma 16)

To jsou ty vraždy.

Nemyslím zrovna vraždy konkrétně, ale jestli to nějak ovlivňuje podvědomí a naopak z někoho třeba dostat negativní emoce? (Téma 16)

(..) Věřím tomu, že poslech metalu může být impulz k tomu: něco nepěkného udělat.

I k agresivitě klidně? (Téma 16)

Jo, dejme tomu. Ale je potřeba nezapomínat na to, že...

Nezáleží spíš na tom lidském podnětu a faktoru, který máš v sobě? Že ten metal to jen spustí? (Téma 16)

Ano, ano, ano. To jsem právě chtěla říct, že ta hudba je jenom spouštěč a vlastně u takovýhoble člověka může tím spouštěčem být už víceméně cokoliv. Takže to není nějaká výlučná výjimečná vlastnost metalu, že by nějaký tokový emoce vyvolával.

Takže nemáš pocit, že to je konkrétní indicie u metalu, že by on vyvolával specificky... (Téma 16)

Ne. Vůbec. To nejde. ((smích))

A jaké jsou tvoje osobní pocity při poslechu metalu? Prostě pustíš si nějaké oblíbené album a teď máš z toho nějaký pocit. Máš radost nebo dobrou náladu, uvolnění... (Téma 17)

<To je otázka.> Pustím si Pink Floyd, když se jdu učit. Pustím si Gloryhammer, když si jdu zaběhat nebo když se mi něco povede a potřebuju to oslavit, pustím si Amon Amarth,

když jsem pak hrozně našťvaná a: ((smích)) nejradši bych někoho shodila z okna a potom ještě dvakrát. ((smích)) Ta hudba prostě plní svůj účel.

Takže bereš to i jako podklad k něčemu v podstatě? Že má ta hudba jakoby takový doplňkový účel? K tomu, co zrovna děláš. Nebo že se prostě třeba potřebuješ nabudit. (Sondáž)

U některých skupin to jde takhle. Třeba ti Pink Floyd, jak jsem zmínila nebo Depešáci se daj pustit jako podklad k nějaké další činnosti. Ale většina takových těch razantnějších rychlejších stylů, (.) první zásada metalu, <má to bejt, kurva, nahlas> a u toho se nic jinýho dělat nedá prostě.

A po poslechu nějakého hodně oblíbeného alba se cítíš jak? Poslechneš si to, soustředíš se na to, jaký máš z toho dojem? (Téma 19)

<Většinou jsem našťvaná, že už to není, jako když jsem to slyšela poprvé nebo podruhé>, protože to jsou ty alba, které už sjíždím několik let a už jenom romanticky vzpomínám nostalgicky na to, jaký by to bylo, <když jsem to slyšela poprvé>. Ale: Jaký mám z toho pocit... (.) <Agresivitu nemám jako.> Většinou se zvládnou tou hudbou vybit do takovýho toho defaultního stavu prostě.

No a působí na tebe, i když jsme to nakously, více texty nebo hudba nebo obojí zároveň? (Téma 18)

Melodie. Někdy texty výjimečně, nějakěj hodně silnej si zazpívám. Ale storm maj, emm, Death Throes of the Terrorsquid a: tam zpívaj v refrénu: (.) „No gods shall be our master“ a to teda jako miluju úplně nejvíc, to zpívám pokaždý a kdyby tam ten text jako takový nebyl, tak si myslím, že ty pocity z toho nejsou, ale víceméně to je jenom umocnění toho hudebního motivu ještě.

Takže rozhodně víc hudba? (Téma 18)

Ano.

Setkala ses někdy s typickými reakcemi lidí na to, že posloucháš metal? (Téma 20)

Asi tak furt. ((smích)) Já jsem v pubertě hodně hrotila oblečení. Že jsem fakt chodila jako černá, glády, okovaná, no jak solární panel. A to jsem poslouchala pořád a pak už mi to začalo i vadit, protože asi neprávem se spojuje tenhle ten styl oblékání s nějakým takovým jako: (.) Přinejmenším s obezřetností té společnosti a většinou to doprovází

i taková ta nedůvěřivost a: respekt. To teda mě fakt nebavilo, protože tisíckrát můžeš být premiantka třídy a když přijdeš takhle někam oblečená, tak ti lidi si chytí kabelku blíž k tělu a začnou řešit, kdy jim znásilníš dítě za rohem.

Tak ono není třeba se divit, protože všichni víme, co bylo v Norsku na začátku devadesátých let. (Sondáž)

Já nemám tušení. ((smích))

Nemáš tušení – vypalování kostelů a tak dále. Vraždy v rámci kapel a tak. Obohatila jsem tě o další informaci. Takže když ti řeknu tohle teď, tak máš pocit, že jsou tady tyto pocity ještě oprávněnější? Když člověk má tu představu, co se dělo mezi těmi metalisty. Myslíš, že to může ještě umocnit pocity té společnosti? (Sondáž)

Když by to společnost věděla. (.) Možná.

Některá to ví a některá zase ne. (Sondáž)

Dokážu si představit, že v zahraničí, že v Norsku se to ještě drží, ale jakoby si to myslím já, tak pohybuju se taky většinu času v Česku a co se dělo v Norsku v devadesátých letech, když to nevím, nezlob se na mě.

To se týkalo především black metalu a té kultury kolem. Každý, kdo se zajímá o extrémní hudbu, tuto kauzu zná, takže nemusíš být informovaná úplně o všem. Měla jsem jen otázku, jestli když to někdo ví, to může umocnit jeho představu o těch lidech, kteří zrovna black metal poslouchají. (Sondáž)

To záleží, jak moc inteligentního člověka bereš, pokud to naservíruješ průměrnému člověku, tak samozřejmě si nějaký závěry utvoří. Jak moc jsou oprávněný, to se můžeme o tom bavit a já ti řeknu, že oprávněný nejsou, ale na tom až tak nezáleží, že jo. Takže průměrný člověk to asi v potaz vezme a znásobí to v něm takovej ten pocit, že metal je něco temného, zakázaného, ošklivého.

Jaké si myslíš, že má metal ve společnosti postavení? (Téma 21)

Pořád je vnímanej (.) jako pořád taková ta okrajová kategorie, která si s sebou nese určitý zatížení předsudkama. A ani si nemyslím, že by se to mělo nějak změnit. Nemyslím si, že v budoucnu by se měl metal nějak dostat do mainstreamu.

A je to podle tebe dobře, že se metal nedostane do mainstreamu? Myslíš si, že by měl mít nějakou takovou určitou pozici, která prostě patří spíš mezi ten underground, že to je takhle lepší? (Téma 21)

On se nemá totiž jak do toho mainstreamu dostat, protože: jak jsme si už řekli, tak je stavěnej tak, že vyžaduje větší zapojení toho posluchače. A: nejenom doba, ale celkově i povaha člověka přeje tomu, že lidi poslouchaj to, co je jednoduchý, snadno pochopitelný a co si budem říkat, někteří lidi prostě ani tu kapacitu nemaj se do toho pustit. Navíc není to hudba, která by většinou šla mít puštěnou jenom jako podkres a něčemu se věnovat, takže čistě prostě (.) faktický překážky nedovolí tomu, aby se to dostalo nějak do většího popředí. A nemyslím si, že je namístě nějaký hodnocení dobře-špatně, protože (.) to není záležitost nějakýho takovýho posuzování, ale čistě jakoby toho materiálního stavu.

Respondent 6

Muž, 22 let, středoškolské vzdělání (student); rozhovor uskutečněn 6.3.2017

Kdy jsi začal poslouchat metal? Základní otázka na začátek. (Téma 1)

Hm, metal jsem asi začal poslouchat (.) s nástupem na gympl a s nástupem na gymnplu, kde jsem jako full time začal poslouchat metal, předtím byly takové jako menší záchvěvy. Ale: nic zásadního. (.) Takže asi tak v patnácti na gymnplu.

Co tě k tomu přivedlo? (Téma 2)

Mě k tomu přivedli... (.) Ee, nejdřív jsem se k tomu přivedl trochu sám, začal jsem a viděl jsem na Youtubu nějaké videoklipy, které jsem rozklikl a říkal jsem si, hej, to se mi líbí. A ještě kamarádi přispívali kapelama, takže tak kolektivně jsme si šerovali kapely plus vlastní objev.

Takže by se dalo říct, že i společnost kolem v podstatě? (Téma 2)

Společnost kolem plus má vlastní iniciativa. Ale spíš většinou ta společnost kolem. Přijímal jsem různé typy od ostatních a: zkoušel jsem to, jestli se mi to líbí a: něco uspělo a něco ne.

Jak jsi mluvil o těch kamarádech – takže jsi měl i nějaké zázemí kolem, že to byli metalisti? (Téma 2)

No, pár jich bylo. Metalistů v patnácti na gymnplu, toho bylo jak šafránu, ale:, ee, tak dva, tři, no.

Co bys označil na metalu jako hlavní faktor, který přitahuje nejvíc lidí? (Téma 3)

Ta energie. (.) Myslím, že ta divoká a někdy surová energie, která dokáže lidi tak jako pozitivně vybít. Někdo si to může vybít na pití, na chlastu, někdo na hazardních hrách, no a někdo tu agresi zpracuje tak, že se prostě vyřádí na živém koncertě, kde se to všechno nese více méně v přátelském duchu komunity metalistů.

Takže máš pocit, že metal má tu funkci, kdy prostě dokáže z lidí jakoby dostat něco špatného? (Sondáž)

Ano. Jak jednak dostat něco špatného a jednak nabudit jako káva.

No a o čem si naopak myslíš, že metalu škodí? Zase nějaký faktor prostě. Protože metal má samozřejmě i negativní pověst, tak co si myslíš, že přidává na té negativní pověsti? (Téma 4)

Metalu škodí... (..) Metalu škodí satanisti. Nebo celkově povědomí satanismu. Ale celkově otázka satanismu je taková ošemetná, obzvlášť tady v České republice, kde satanismus v podstatě není vůbec praktikován, je to, ale to už je něco jiného.

No ale zase když si vezmeš Big Bosse z Root a tak, tak ten je vedoucím té české odnože satanské církve, takže v podstatě to je praktikováno, akorát o tom není moc slyšet. (Sondáž)

To ano, ale:... Teda z toho, co jsem slyšel, tak satanismus je zejména jako uctívání lidské přirozenosti, kdy se o hodně liší (.) od křesťanské askeze a: tudíž dostalo přívlastek Satan, satanismus, protože je to jakoby opak křesťanství, tak proto Satan, ale jako že by... No prostě, abych to dál nerozcmrdával, tak mně vadí ta póza těch satanistů. Nějaké jako pálení biblí, různý jako tyhle ty věci, kterými jako naschvál třeba dělají divadýlko. Jo, je to sranda, fajn, ale jako (.) ostatní se pak na nás dívají skrz prsty a jako i někteří metalisti se na to dívají s očima v sloup, protože to už někdy ta póza je přehnaná a ztrácí to smysl. Není to ani sranda, ani nic, je to... Spíš to škodí tomu, že lidi si pak myslí, že jsme uřvané opice, které jenom chlastaj a uctívají temná božstva, což absolutně není pravda.

A myslíš si, že těch pozérů, o kterých jsi teď mluvil, je hodně? (Sondáž)

Hm, ne. Už si myslím, myslím si, že jich není tolik. Že převažuje spíš v uvozovkách ten zdravější názor, že metal je prostě hudba lomeno životní styl nebo něco takového, ale není to žádné vzývání démonů za účelem nějakých super schopností nebo paktování se s temnými silami.

Obklopuješ se lidmi, co poslouchají metal nebo je to spíš jedno? Nebo snažil ses někdy obklopovat spíš lidmi, kteří poslouchali metal? Měl jsi někdy tyto tendence nebo ne? (Téma 5)

Já jsem celkem otevřený člověk, takže mi je to celkem jedno. Když narazím na metalistu, fajn, ale když ne, tak mi to nevadí. Tak nežiju jenom pro metal.

Chodíš na metalové koncerty? Jestli jo, tak jak často? V případě, že ne, tak posloucháš hudbu spíš doma? (Téma 6)

Poslouchám... No tak na koncerty chodím občas, situoval bych to hodně spíš do prázdnin, kdy jsou peníze a hlavně čas, no ale hlavně peníze, takže na koncerty chodím...

Takže spíš fest'áky? (Téma 6)

No, takže spíš fest'áky. Ale když se občas výjimečně objeví nějaká kapela, na kterou vážně chci jít někam do nějaké arény, tak jdu. Ale to se mi opravdu chce v tom případě. A poslouchám metal úplně všude, jo, když mám sluchátka a mám to v mobilu, tak poslouchám ve vlaku, na cestě do školy, ze školy, ale i doma, i třeba u kamarádů, někdy u přítelkyně, takže teoreticky všude, kde se dá.

Co ty sám na té hudbě, na tom metalu nejvíce preferuješ? Může to být hudba, můžou to být texty, subkultura, ta energie, jak jsi zmínil... Prostě co ty sám na tom nejvíce vidíš? (Téma 7)

Asi úplně nejvíce se mi na tom líbí (.) ta hudba samotná, která mi dodává energii. Opravdu, já se pak cítím jak baterie, která se strčí do zásuvky a dobíjí se a takhle já se někdy cítím, když poslouchám metal. Prostě mně se to líbí, jak je to energické a jak se mi to líbí, tak je to takový stav dobíjení, kdy z toho čerpám. energii z té divokosti někdy, ale i třeba z melancholie, záleží, na co mám zrovna náladu. A: také se mi hodně líbí ta metalová komunita, kdy mám pocit, že (.) na fest'áku, když se pohybuji, tak že se pohybuji v rámci té obrovské rodiny, kde si většinou pomáháme, a když je někomu špatně, jak z pití nebo z čehokoliv jiného, tak si pomůžem většinou navzájem. To samé, když se stane nějaký úraz při koncertě v publiku, tak se pomůže, zařídí, pomáhají vstávat metalisti, když někdo spadne. Celkově to na mě vrhá takovou přátelskou komunitu. Přátelské světlo.

Ty vidíš tu soudržnost těch metalistů. (Sondáž)

Ano, ano, soudržnost.

Který metalový subžánr posloucháš nejvíce? A proč? Plus můžeš uvést klidně i nějaké interprety. Jestli máš tedy nějaké preferovaný subžánr. (Téma 8)

Mám. Mám konkrétně dva, i když teď nejvíce dominuje melodic death metal a to proto, že má to v sobě tu šílenou energii toho death metalu, tu surovou energii, (.) ale zároveň je to formováno krásnými melodiemi a z různých nástrojů. Opravdu ten melodic death metal. Někdo to může vnímat jinak, samozřejmě sto lidí, sto chutí, ale: momentálně jsem nejvíce přitahován melodic death metalem. Ale: zároveň mám hodně v oblíbě i folk metal.

A interpreti nějak oblíbení? (Téma 8)

Tak z melodic death to je třeba Children Of Bodom, In Flames, (.) to jsou asi ty dominantní. Pak ještě Norther, starší kapela, a Arch Enemy. Arch Enemy rozhodně. A: to je asi co mě napadá hned jako první. A z folk metalu, tak to jsou Amon Amarth, Korpiklaani, Ensiferum a třeba Equilibrium. To taky opravdu, přirostli mi k srdci. (.) No, tak to jen tak rychle, co mě napadá.

A vyvinul se u tebe v metalu nějak hudební vkus od začátku, co ho posloucháš? (Téma 9)

Jo, rozhodně, celkově jsem poprvé začal... (.) Poprvé jsem začal poslouchat z metalu System Of A Down, (.) právě na tom gymnáziu, pak přišel kamarád, hele, poslechni si Children Of Bodom, což byla příčka úplně o několik levelů nahoru, když to tak řeknu, jako v tvrdosti. A zprvu jsem na to koukal jako, ty krásu, to je fakt masakr. Ale pak jsem v tom začal slyšet ty různé melodie a říkal jsem si, ty krásu, to je vážně supr. Takže já jsem přeskočil ze System Of A Down na Children Of Bodom a pak víceméně podle nálady. Taky podle toho, jak stále objevuju nové kapely, tak ono to skáče. S Children Of Bodom jsem pak na chvíli přeskočil k Bullet For My Valentine, protože to byl úplně první metalcore, se kterým jsem se setkal, (.) asi nevím, v šestnácti letech, v sedmnácti, a to tam bylo – dvojšlapky a prostě surové kytary, rychlé rytmy. A pak jsem se přesunul, pak jsem objevil Korpiklaani, takže jsem neskutečně začal poslouchat Korpiklaani, i navzdory finským textům jsem je uměl nazpaměť. A pak samozřejmě jsem přešel ale na zlatou klasiku, tak u mě pak byla vlna heavy metalu velká, takže: hodně Iron Maiden, opravdu hodně jsem poslouchal Iron Maiden a sem tam nějaký Hammerfall, ale Iron Maiden u mě jednu dobu dominovali a pak naopak thrash, takže stará Metallica, vlastně pak komplet celá Metallica. (.) No a pak se to zase začalo formovat přes metalcore až do toho melodic death.

Takže by se dalo říct, že ten tvůj progres je hodně pestrý? (Téma 9)

No, ano, ano. Zkráceně ano.

Že to prostě přecházelo z jednoho subžánru na druhý, kdy ses vlastně nakonec ukotvil na tom melodic death metalu. (Téma 9)

No, ano. Prostě jako normální člověk, objevoval jsem různé možnosti a pak jsem si vybral to svoje. Zkráceně.

Po hudební stránce máš nejraději jakou strukturu metalových skladeb? Např. dlouhé progresivní kompozice, nebo klasické refrén-sloka-bridge atd.? Prostě co to musí obsahovat, ta skladba? (Téma 10)

Tady bych rád řekl, že se mi hodně líbí právě In Flames, starší vydané desky okolo roku 2000, kdy oni začali experimentální alba a experimentální melodie. Já jsem se do toho okamžitě zamiloval, protože to jsou melodie, které jsem absolutně nikde neslyšel. A mně to připadalo tak úžasně neotřelé a byly to kompozice, které by člověka jen tak nenapadly prostě. Třeba typicky se poznají Iron Maiden, typicky se pozná Metallica, typicky se pozná Slayer, ale: třeba In Flames, to se typicky, jako už ano, pozná, jak se na to zvyklo, ale oni jak často měnili třeba i žánr...

Takže máš rád takové v podstatě i experimenty, dalo by se říct? (Téma 10)

Jo, experimenty. Třeba alternativní směry v metalu mi nejsou cizí. Nebo aspoň z části mám je rád právě pro různou variaci těch melodií a neotřelost.

U zahraničních kapel rozumíš textům nebo si je snažíš aspoň překládat nebo je ti to jedno? (Téma 11)

Většinou jsem rozuměl, teda: s Children Of Bodom už jsem <přestal rozumět>, ale po nějakém čase jsem si na ten scream a growl celkem zvykl, tak třeba v Arch Enemy, tam jsem začal rozumět. Pro ostatní... (.) <Názor ostatních byl, že to bylo prachsprosté blití do mikrofonu>, já jsem v tom slyšel slova a smysluplný text, (.) takže časem jsem si zvykl, ale pak jsem si začal třeba: (.) texty číst u... (..) Poprvé to, myslím, bylo u (.) Iron Maiden, abych se je naučil zároveň a mohl si to zpívat taky. A: občas Children Of Bodom, ale to bylo pouze za účelem, že si to chci zazpívat taky. A teď nedávno jsem si četl právě songy těch In Flames, které nejsou úplně významově jednoznačné, tak nad těma jsem se i zamýšlel a tak. Takže asi In Flames, co se týče pochopení významu textů.

Říkáš to v rámci toho, že je tam asi hodně metafor. (Sondáž)

Uhm, jo. U In Flames je hodně metafor.

Jo. A to se dostávám vlastně k navazující otázce – který typ témat těch textů tě nejvíce oslovuje? Témata fantastické, filozofické, o běžných problémech... Nebo jestli máš rád právě nějaké nejednoznačné texty plné metafor? (Téma 12)

No:, já na tohle asi nedokážu jednoznačně odpovědět, protože v metalu jsem poslouchal zejména nástroje, nikoliv zpěv. A: nepřemýšlel jsem nad texty, skoro vůbec. Zpěv jsem bral spíš jako takový další nástroj a moc jsem se nezamýšlel. Pokud něco přišlo, už si nevzpomínám, u čeho to bylo, tak jsem se nad tím opravdu zamyslel, ale bylo to zřídka. (.) Když mě nějaká hudba opravdu i melodicky kompozičně hodně zaujme, tak si přečtu i ten text, většinou to bývá o takových vnitřních soubojích sám se sebou, to se vyskytovalo dost často, takže asi inklinuju spíš k tomu.

A je ti to blízké, tady tato tematika? (Téma 12)

Asi ano. Asi ano, protože člověk zápasí sám se sebou každý den.

Ted' se dostávám k otázce o coverech alb extrémních kapel, které znázorňují takové to násilí, zlo a tak dále. Tak jestli se ti tyto covery alb líbí, pokud ano, tak proč, pokud ne, tak taky proč? (Téma 13)

Hmm, ne, přijde mi to nesmyslně násilné a: pro mě nic neříkající. Je to taková... (.) Nahlížím na to jako na: hodně brutální a hrubou expresi hněvu a agrese, což mi nepřijde zas až tak moc zdravé, zkrátka všeho moc škodí, u Cannibal Corpse a podobných mi to přijde až moc.

Nemáš ani pocit, že to koresponduje s tou hudbou? (Sondáž)

No, asi to koresponduje s tou hudbou, ale jak už bylo řečeno, je to takový ten jako z extrémnějších...

Přes čáru? (Sondáž)

No, u mě je to přes čáru a koukám na to spíš jako na nesmysl. Že to je přehnané, nesmyslně přehnané.

No a myslíš si, že u nás by na to měla platit třeba nějaká cenzura? (Téma 14)

To si myslím, že zas ne. Když je nějaký hnus, tak ať se na to lidi podívají, jaké to je hnus v celé své kráse a pak sami se rozhodnou, jestli jo nebo ne. Zas na druhou stranu, kdyby se něco cenzurovalo, tak to automaticky lidi přiláká, co to je, jak to, že to je cenzurované, na truc to budu poslouchat a na truc toho budu využívat. Takže ne. Jestli je to taková brutálnost, tak klidně ať se na to lidi podívají a pak se od toho odvrátí nebo nějak přilnou, to už je jejich věc, ale nemyslím si zase, že by to mělo být cenzurováno.

Takže jsi toho názoru, ať si každý vytvoří sám svůj názor? (Sondáž)

Ano.

Jak bys popsal osoby, které poslouchají metal? (Téma 15)

Myslím si, že to jsou přátelští lidé, mnohdy vnitřně křehcí a citliví, ale: v rámci vlastní obrany to někdy zahrabou hodně pod tu slupku toho alkoholu a:... (..) No, tak.

A myslíš si, že třeba tady tu křehkost můžou zahrabat právě i pod ten metal? Že to je taková obrana vnější? (Sondáž)

U některých ano. Myslím si, že u některých ano.

Myslíš si, že metalová hudba a její poslech může nějak ovlivnit podvědomí posluchačů? (Téma 16)

Asi ano, ale stejně tak jako všechno. Nejenom metal, tak i zprávy, lidé okolo, názory lidí okolo námi manipulují, takže jako v metalu určitě taky, ale: jestli pozitivně nebo negativně, tak to já nevím, to záleží na každém individuálně.

Jaké jsou tvé osobní pocity při poslechu? (Téma 17)

Navzdory tomu, jak brutálně mi některé songy zní, tak se u toho cítím rád a nabitý energií, takže se u toho často i usmívám, i když tam jsou absolutně brutální řežby.

Tohle už jsme nakousli, ale zeptám se znova, jestli na tebe působí více texty, nebo hudba? Nebo obojí zároveň? (Téma 18)

Spíš... No, i když s těmi In Flames... Obojí zároveň. Poslední dobou obojí zároveň, ale pokud to nejsou In Flames, tak (..) většinou jenom hudba.

Takže hudba primárně. (Téma 18)

Ano.

Jak se cítíš např. po poslechu nějakého oblíbeného alba? (Téma 19)

Cítím se nabitě a: přirovnal bych to jako asi po kafi. Asi jako po kávovém shotu. Cítím se nabitě a odhodlaně <zdolávat problémy>, dejme tomu, a práci a tak. (..) Odpočatě někdy.

Což už bylo vlastně řečeno. Takže ta energie. (Téma 19)

Energie, odreagování, ruku v ruce.

Setkal ses někdy s typickými reakcemi lidí na to, že jsi metalista, že posloucháš metal? (Téma 20)

(..) No, někdy na mě koukaj jako na:... (..) Jako na vandala. Jako na vandala, který se jde ožrat na koncert a pak zdemoluje úplně všechno. A jehož vkus se pohybuje někde nad záchodovým prknem. ((smích))

Čím si myslíš, že to je, že na tebe tak nahlízejí? Tím celkovým obrazem o tom metalu? (Sondáž)

Asi ano. Hrajou tam strašně moc předsudky, jak jsem řekl, spousta lidí si myslí, že metalisté jsou satanisté, což jednak jako může to být pravda, ale myslím si, že je to spíš blbost. (.) A odsuzovat celou obrovskou komunitu světovou na základě těchto pár domněnek... (.) A teď jsem zapomněl otázku...

No jestli ses někdy setkal s těmi typickými reakcemi na metalovou hudbu? (Téma 20)

Asi běžně. Typicky „Ó, můj bože, co to posloucháš?“ nebo „Ježišmarja, tohle se ti líbí?“, no a podobné věci.

Jaké si myslíš, že má metal ve společnosti postavení? (Téma 21)

No já si myslím, že čím dál tím víc stoupá, protože je tu víc koncertů, více různých tour kapel a pak (..) vychází více literatury o metalu, podle mě lidi trochu, pomalu, ale jistě odhazují tu stigmatizaci toho metalu a pomalu, ale jistě do toho zabředávají. A: metalisti pomalu už dneska nejsou to nejhorší, co se dá na ulici potkat, jako tomu možná bylo kdysi. Takže možná proto. Tím absolutně nechci říct, že bychom byli nějak nejhorší, to vůbec ne. Subjektivní názor některých lidí. Ale myslím si, že metal v poslední době a do budoucna na tom bude líp. Možná ne o moc, půjde to asi hodně pomalu, ale...

Takže si myslíš, že např. situace teď a situace před dvaceti lety je rozlišná? (Sondáž)

Ano. Určitě.

4.3 Rámcová analýza

Identifikace počátečních témat a konceptů:

(Témata jsou seřazena podle předem dané osnovy rozhovoru a povinných otázek, alternativní otázky a odpovědi budou zahrnuty v další tabulce.)

Téma 1 – Začátek poslechu metalu

Téma 2 – Důvod poslechu metalu

Téma 3 – Hlavní faktor, proč lidé poslouchají metal

Téma 4 – Faktor, který metalu škodí

Téma 5 – Okolní společnost/výběr lidí

Téma 6 – Četnost návštěv metalových koncertů

Téma 7 – Preference v metalu

Téma 8 – Preferovaný subžánr

Téma 9 – Vývoj vkusu

Téma 10 – Preferovaná struktura skladby

Téma 11 – Porozumění textům zahraničních kapel

Téma 12 – Preference v tematice textů

Téma 13 – Postoj k extrémním přebalům alb

Téma 14 – Postoj k cenzurování

Téma 15 – Popis posluchačů metalu

Téma 16 – Ovlivňování myšlení posluchačů

Téma 17 – Osobní pocity při poslechu

Téma 18 – Co působí více (hudba/texty)

Téma 19 – Pocity po poslechu oblíbeného alba

Téma 20 – Reakce okolí na poslech metalu

Téma 21 – Postavení metalu ve společnosti

Tabulka č. 1 zobrazující shody v odpovědích v rámci jednotlivých témat:

	Respondent 1	Respondent 2	Respondent 3	Respondent 4	Respondent 5	Respondent 6
Téma 1	5 let	22 let	5 let	17 let	12, 13 let	15 let
Téma 2	Rodina, fascinace hudbou	Fascinace hudbou, subkultura	Rodina	Kamarádi	Socializace s určitou společností	Fascinace hudbou, společnost
Téma 3	Energie	Mužnost	Energie	Zvuk, agresivita kytar	Hloubka, mužnost	Energie
Téma 4	Uzavřenost, hudební struktura	Kýč	Satanismus, image	Politika	Vnímání mainstreamu, image	Satanismus
Téma 5	Poslouchající cokoliv	Dříve poslouchající cokoliv, nyní metalisté	Poslouchající cokoliv	Dříve metalisté, nyní poslouchající cokoliv	Dříve metalisté, nyní poslouchající cokoliv	Poslouchající cokoliv
Téma 6	Nahodile, 2x měsíčně	1x, 2x měsíčně	1x za 2 měsíce	1x, 2x měsíčně	Nechodí, poslouchá hudbu doma	Výjimečně, o prázdninách (festivally)
Téma 7	Energie, variabilita	Zážitek	Energie	Hudba, styl	Nálada	Hudba, energie, soudržnost
Téma 8	Progressive metal	Death metal	Glam metal	Black metal	Folk metal, Power metal	Melodic death metal, Folk metal
Téma 9	Od melodických k tvrdším	Od začátku tvrdší, extrémní	Od tvrdších k melodickým	K jinému subžánru	Od melodických k tvrdším	K jinému subžánru
Téma 10	Dlouhé progresivní kompozice	Extrémní	Instrumentální pasáže	Podle nálady	Klasické schéma	Experimentální
Téma 11	Překládá si je	Ignoruje je	Rozumí jim	Někdy jim rozumí,	Rozumí jim	Rozumí jim

				někdy dohledává		
Téma 12	O běžných problémech	-	Emotivní texty	Není vyhraněn	Historicko- legendární, mýtické texty	O vnitřních soubojích
Téma 13	Nelíbí, patří to k tomu	Je to hra	Ignoruje je	Líbí	Patří to k tomu	Nelíbí
Téma 14	Ne	Ne	Ano	Ano	Ne	Ne
Téma 15	Otevření, veselí, inteligentní, složitá osobnosti	Variabilní	Nejde popsat	Introverti	Variabilní	Přátelští, vnitřně křehcí a citliví
Téma 16	Dostane z člověka špatné pocity, zlepší náladu	Vytahuje z lidí to lepší	Může být stimul kladně i záporně	Ano, může	Ano, může	Ano, může
Téma 17	Lepší nálada, uvolnění, radost	Doplnění osobnosti	Lepší nálada, emoce	Vžití se do hudby	Hudba podle příležitostí	Nabitý energií
Téma 18	Obojí	Hudba	U každé kapely jinak	Hudba	Hudba	Hudba
Téma 19	Radost	Podkres, stimul	Dobrá nálada, podle hudby	Podle hudby	„Default“ stav	Nabitě
Téma 20	Ano, negativní reakce	Ano, pozitivní reakce	Ano, negativní reakce	Ano, negativní reakce	Ano, negativní reakce	Ano, negativní reakce
Téma 21	Negativní obrázek	Stabilní součást kultury	Součást společnosti	Underground	Okrajová kategorie, předsudky	Je na tom lépe než kdysi

(Shody jsou v každém řádku vyznačeny jednotlivými barvami.)

Tabulka č. 2 zobrazující shodné a podobné názory v rámci různých témat:

Opakující se témata:

- Umění v extrému
- Používání hudby k činnosti
- Předsudky a nezasvěcenost
- Metal – underground
- Vybíjení negativní energie
- Odrazování vizuální stránkou
- Negativní postoj k míchání metalu a elektroniky, metalcoru
- Komika, kýč

	Respondent 1	Respondent 2	Respondent 3	Respondent 4	Respondent 5	Respondent 6
Téma: Umění v extrému	Téma 13				Téma 14 - Sondáž	
Téma: Používání hudby k činnosti	Téma 7	Téma 8 - Sondáž, Téma 19		Téma 19	Téma 17	
Téma: Předsudky a nezasvěcenost	Téma 20		Téma 4	Téma 4, Téma 20	Téma 4	Téma 4 - Sondáž
Téma: Metal - underground				Téma 21	Téma 21	
Téma: Vybíjení negativní energie	Téma 3		Téma 3			
Téma: Odrazování vizuální stránkou	Téma 4				Téma 13	
Téma: Negativní postoj k míchání metalu a elektroniky, metalcoru	Téma 8 - Sondáž				Téma 8 - Sondáž	
Téma: Komika, kýč	Téma 12	Téma 4				

5. Praktická část – kvantitativní výzkum

Kvantitativní část výzkumu byla provedena v časovém rozpětí od 12. 2. 2017 do 12. 3. 2017 v rozmezí jednoho měsíce. Prostřednictvím internetového virtuálního dotazníku vyplnilo otázky celkem 315 respondentů ve velmi vyváženém poměru (157 mužů a 158 žen). Návratnost dotazníků byla 56,7 %.

5.1 Metodologie kvantitativního výzkumu

Oblast výzkumu:

Sociologie metalové hudby

Téma výzkumu:

Vliv subkultury a stylu na vývoj a vkus metalového posluchače

Výzkumné cíle:

- Popsat vývoj vkusu respondentů v závislosti na jejich věku, přístupu k hudbě a hudebním vývoji.
- Zjistit individuální spojitosti mezi poslechem metalu a názory na metalovou subkulturu.
- Určit vliv okolních determinantů (subkultura, společnost, souznění s náladou, texty...) na přístup respondentů k hudbě samotné.

Obecná výzkumná otázka:

Jaký je vztah mezi metalovou subkulturou a stylem a individuálními pocity a preferencemi posluchačů metalové hudby?

Specifické výzkumné otázky:

- Jaké jsou analogie mezi vkusem metalového posluchače a jeho obecnými vlastnostmi?
- Jak je ovlivňován posluchač metalové hudby jeho přístupem k této hudbě a celkové subkultuře?
- Jak ovlivňují okolní společenské jevy posluchače metalové hudby?

Konkrétní výzkumné otázky:

1. Jaká je nejčastější délka doby od začátku poslechu metalu?

2. Jaká je aktivita respondenta v rámci chození na metalové koncerty?
3. Jaký byl prvotní podnět respondentů k poslechu metalové hudby?
4. Jakou společnost kolem sebe respondenti vyhledávají?
5. Jaké jsou preference respondentů ohledně jevů kolem metalové hudby?
6. Který metalový subžánr je mezi respondenty nejposlouchanější a který naopak nejméně poslouchaný?
7. Vyvinul se u respondentů hudební vkus, a pokud ano, jak?
8. Jaké jsou respondentovy preference stran hudebního složení kapel?
9. Jaké jsou respondentovy preference stran hudební struktury metalových skladeb?
10. Rozumí respondenti textům zahraničních kapel?
11. Jaký je vkus respondentů stran tematiky textů metalových kapel?
12. Jaký je postoj respondentů k obalům extrémně metalových kapel, které znázorňují explicitní násilí?
13. Jaký je postoj respondentů k cenzurování těchto obalů?
14. Jaký je názor respondentů na společnost poslouchající metal?
15. Jaký je názor respondentů na postavení metalové hudby mezi ostatními hudebními žánry?
16. Jaký je postoj respondentů ke zkoumání metalové hudby na akademické úrovni?
17. Jaký je názor respondentů na vliv metalové hudby na chování posluchače?
18. Jak jsou ovlivňovány nálady a pocity respondenta poslechem metalové hudby?
19. Působí na respondenty více hudba nebo texty nebo obojí?
20. Za jakých okolností si respondenti metalovou hudbu pouštějí nejčastěji?
21. Jaký je názor respondentů na podprahové působení metalové hudby na posluchače?
22. Jak se respondenti po poslechu metalové hudby cítí?
23. Jaký je názor respondentů na to, že posluchači od metalové hudby mohou odejít?
24. Jak často se respondenti setkávají s typickými reakcemi na poslech metalu?
25. Jaký názor mají respondenti na postavení metalu v dnešní době?
26. Jak by respondenti popsali posluchače metalové hudby?
27. Používají respondenti někdy nějaké fráze z určitých metalových skladeb?
28. Jaké je pohlaví respondenta?
29. Jaký je věk respondenta?
30. Jaké je vzdělání respondenta?

Konkrétní výzkumné otázky byly přeformulovány do podoby otázek v dotazníku, který se nachází v přílohách.

Formulace výchozí hypotézy:

Metalového fanouška neovlivňují pouze jeho základní předpoklady a hudba samotná, ale mnoho dalších faktorů s metalovou hudbou spojených, které se vzájemně prolínají a ovlivňují se.

Formulace souboru pracovních hypotéz:

V rámci deduktivního charakteru výzkumu bylo nutno utvořit také pracovní hypotézy, ze kterých bylo vycházeno také v jednotlivých dotazech a jejich vyhodnocování, následně ve vztazích nejrůznějších výsledných proměnných.

- Faktory ovlivňující poslech metalové hudby jsou závislé na postoji posluchače k metalu a metalové subkultuře celkově.
- Obecné vlastnosti posluchače mají vliv na jeho individuální preference.
- Společenské jevy kolem metalové subkultury mají zásadní vliv na posluchačovo vnímání a posuzování metalové hudby.
- Pocity a nálady posluchače při poslechu metalové hudby souvisí s jeho individuálním vkusem a výběrem preferovaných subžánrů.

Pilotní studie

Pilotáž byla provedena 1. 1. 2017 pomocí serveru vyplnto.cz. Dotazník mezi lidmi koloval na internetu sedm hodin. Pomocí nejrůznějších okruhů na internetu, kde se posluchači metalové hudby shromažďují, byl dotazník zpropagován a sdílen, a tudíž byl vyplněn celkem sto sedmi respondenty ve věkovém rozpětí 15 – 50 let.

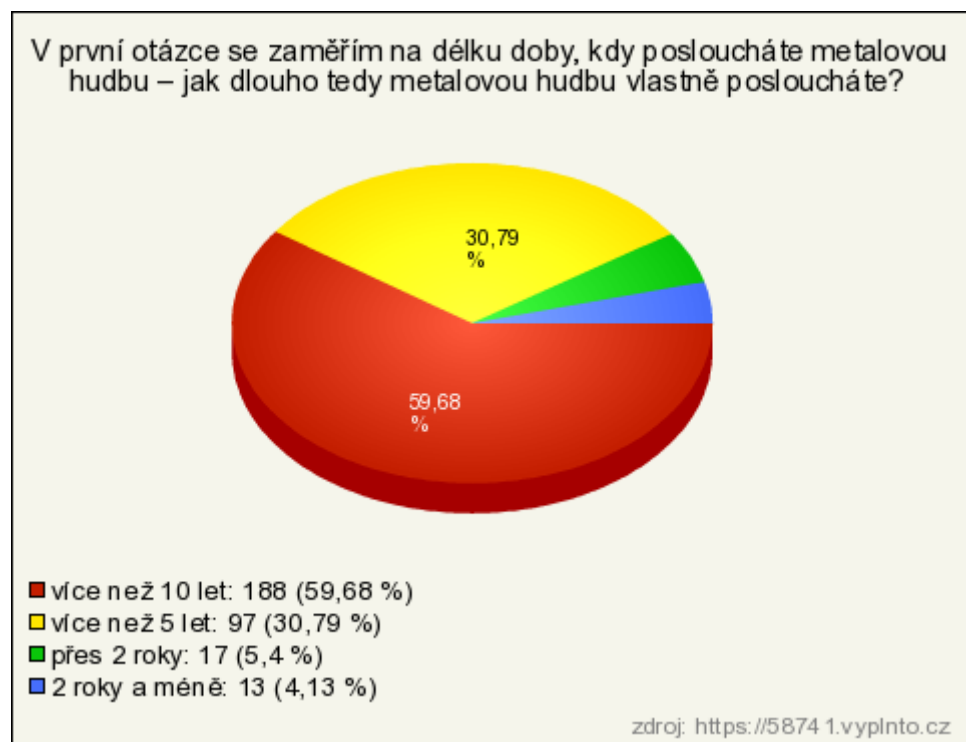
5.2 Výsledky kvantitativního výzkumu

1. V první otázce se zaměřím na délku doby, kdy posloucháte metalovou hudbu – jak dlouho tedy metalovou hudbu vlastně posloucháte?

Hypotéza 1: Posluchači metalové hudby v rámci vzorku respondentů budou nejvíce poslouchat metal více než 5 let nebo přes 2 roky.

- Více než 10 let 188
- Více než 5 let 97
- Přes 2 roky 17
- 2 roky a méně 13

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



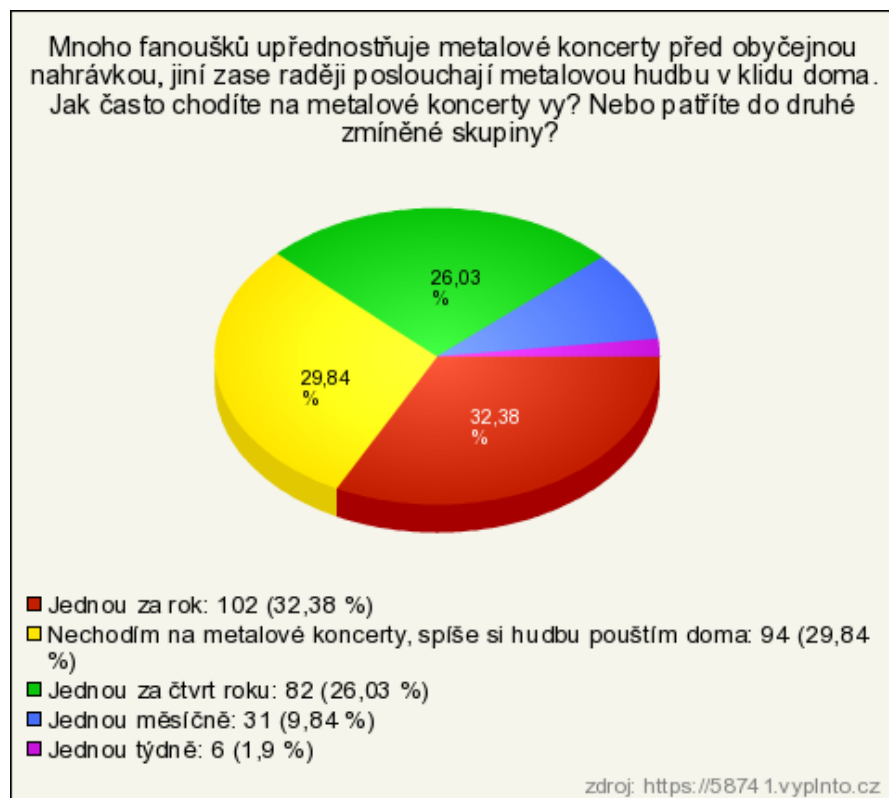
Hypotéza nebyla potvrzena, nejvíce respondentů poslouchá metal více než 10 let.

2. Mnoho fanoušků upřednostňuje metalové koncerty před obyčejnou nahrávkou, jiní zase raději poslouchají metalovou hudbu v klidu doma. Jak často chodíte na metalové koncerty vy? Nebo patříte do druhé zmíněné skupiny?

Hypotéza 2: Posluchači metalové hudby chodí na koncerty průměrně jednou za čtvrt roku.

- Jednou za rok 102
- Nechodím na metalové koncerty, spíše si hudbu pouštím doma 94
- Jednou za čtvrt roku 82
- Jednou měsíčně 31
- Jednou týdně 6

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



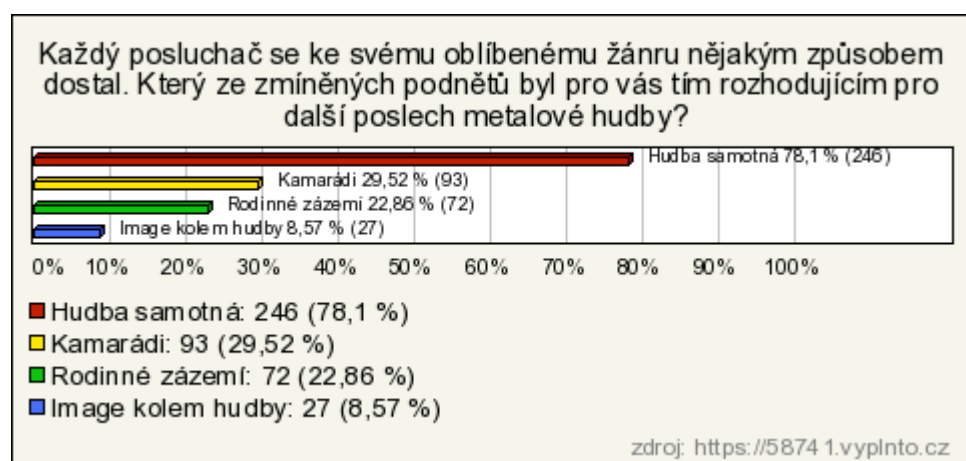
Hypotéza nebyla potvrzena, respondenti chodí na koncerty jednou za rok nebo vůbec.

3. Každý posluchač se ke svému oblíbenému žánru nějakým způsobem dostal. Který ze zmíněných podnětů byl pro vás tím rozhodujícím pro další poslech metalové hudby?

Hypotéza 3: Posluchače upoutala nejvíce hudba samotná, která jde ruku v ruce s image kolem hudby.

- Hudba samotná 246
- Kamarádi 93
- Rodinné zázemí 72
- Image kolem hudby 27

(Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí (min. 1).)



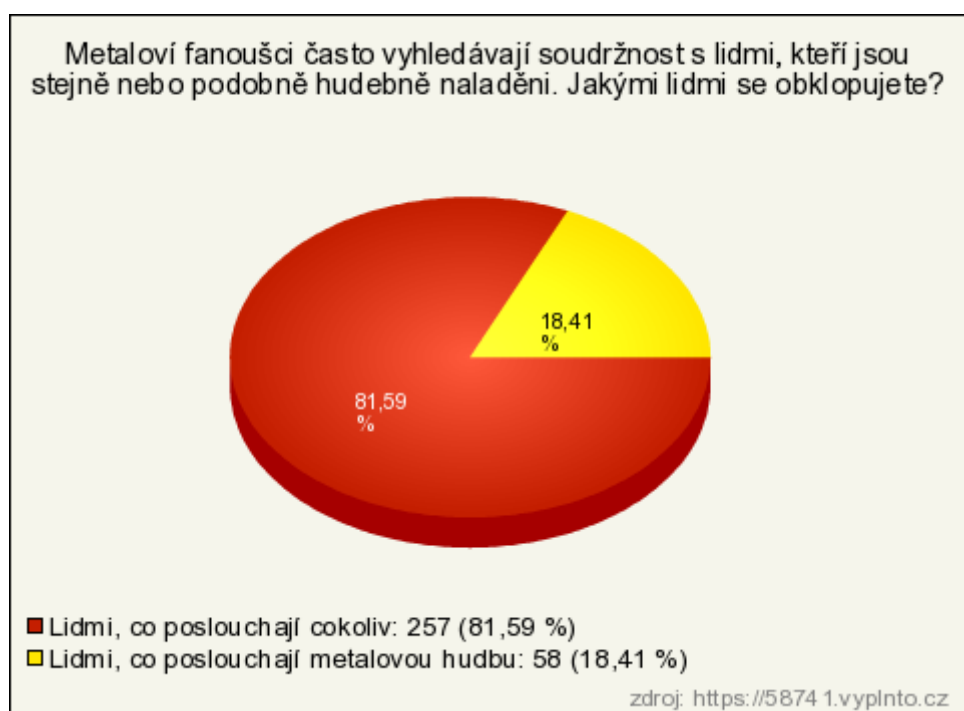
Hypotéza byla částečně potvrzena, respondenti nejvíce preferují hudbu, image však až na posledním místě.

4. Metaloví fanoušci často vyhledávají soudržnost s lidmi, kteří jsou stejně nebo podobně hudebně naladěni. Jakými lidmi se obklopujete?

Hypotéza 4: Posлуchači spíše neřeší, jakou hudbu poslouchají lidé kolem nich.

- Lidmi, co poslouchají cokoliv 257
- Lidmi, co poslouchají metalovou hudbu 58

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



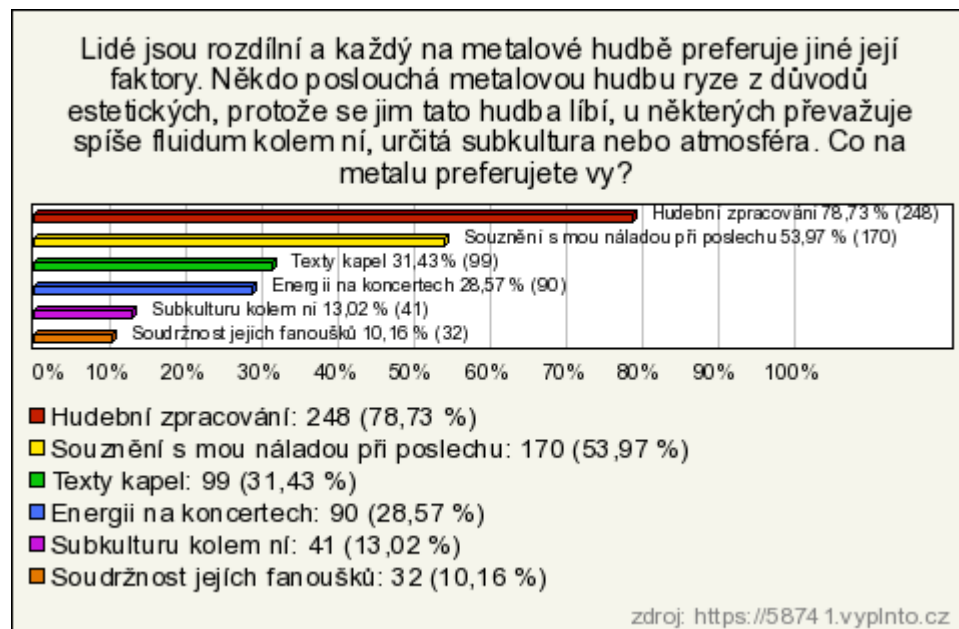
Hypotéza byla potvrzena, respondentům obvykle nezáleží na tom, co poslouchají lidé kolem nich.

5. Lidé jsou rozdílní a každý na metalové hudbě preferuje jiné její faktory. Někdo poslouchá metalovou hudbu ryze z důvodů estetických, protože se jim tato hudba líbí, u některých převažuje spíše fluidum kolem ní, určitá subkultura nebo atmosféra. Co na metalu preferujete vy?

Hypotéza 5: U posluchačů převládá nejvíce hudební zpracování, subkultura a soudržnost fanoušků.

- Hudební zpracování 248
- Souznění s mou náladou při poslechu 170
- Texty kapel 99
- energii na koncertech 90
- Subkulturu kolem ní 41
- Soudržnost jejích fanoušků 32

(Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí (min. 1).)



Hypotéza byla částečně potvrzena, respondenti nejvíce preferují hudební zpracování, subkulturu a soudržnost fanoušků však až na posledním místě.

6. Každý jistě víme, že v metalu existuje spousta nejrůznějších subžánrů, které z tohoto stylu vycházejí. Který z nich je vám nejbližší? Seřad'te jednotlivé subžánry vzestupně od 1-15 podle toho, jaký k nim máte vztah.

Hypotéza 6: Převládají melodické žánry jako heavy metal, gothic metal nebo symphonic metal, naopak nejméně poslouchanými jsou extrémně tvrdé nebo experimentální žánry jako death metal nebo post metal.

(Povinná otázka, respondent musel u každé podotázky vyplnit celé číslo.)

Hypotéza byla částečně potvrzena, průměr melodických i tvrdších subžánrů je vyvážený.

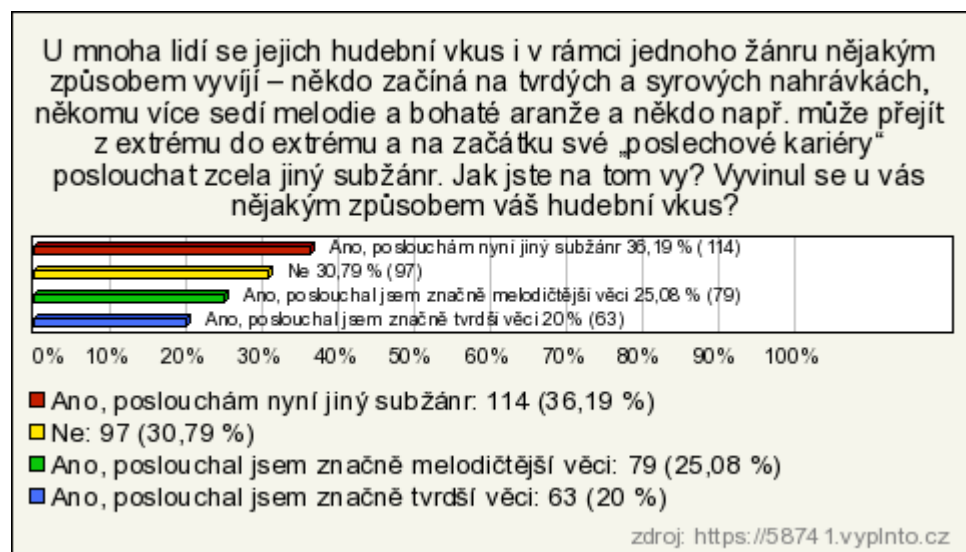
Podotázka	Průměr	Rozptyl
Heavy metal	6.14	21.815
Thrash metal	7.057	19.463
Death metal	8.959	1394.96
Black metal	7.273	18.052
Gothic metal	7.305	16.694
Symphonic metal	7.244	47.048
Doom metal	8.749	44.607
Folk metal	7.546	46.642
Nu-metal	8.444	47.072
Pagan metal	8.117	46.377
Power metal	7.797	44.27
Glam metal	8.883	21.691
Progressive metal	8.524	42.04
Industrial metal	8.606	43.794
Post metal	11.737	1412.645

7. U mnoha lidí se jejich hudební vkus i v rámci jednoho žánru nějakým způsobem vyvíjí. Někdo začíná na tvrdých a syrových nahrávkách, někomu více sedí melodie a bohaté aranže a někdo může přejít z extrému do extrému a na začátku své „poslechové kariéry“ poslouchat zcela jiný subžánr. Jak jste na tom vy? Vyvinul se u vás nějakým způsobem váš hudební vkus?

Hypotéza 7: Většina posluchačů za dobu, co poslouchá metal, začala poslouchat jiný subžánr.

- Ano, poslouchám nyní jiný subžánr 114
- Ne 97
- Ano, poslouchal jsem značně melodičtější věci 79
- Ano, poslouchal jsem značně tvrdší věci 63

(Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí (min. 1).)



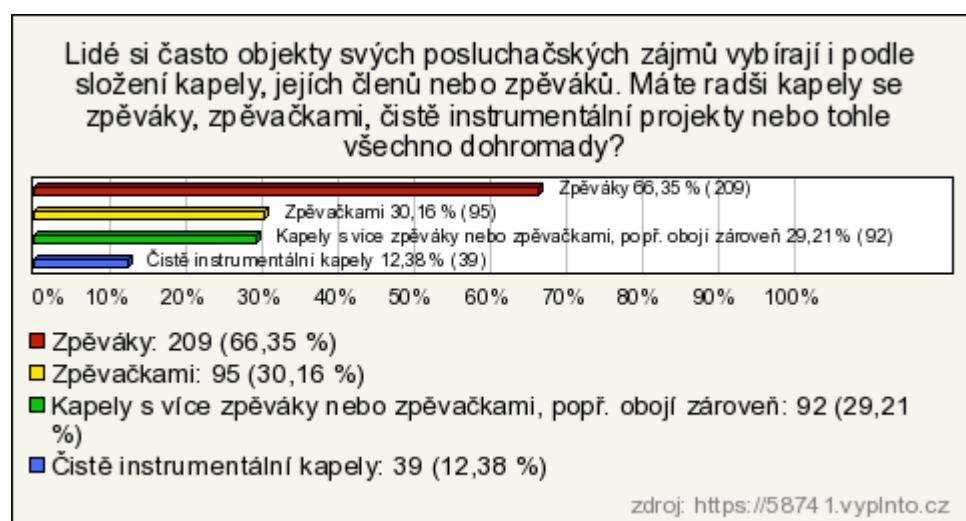
Hypotéza byla potvrzena, většina respondentů přešla k jinému subžánru.

8. Lidé si často objekty svých posluchačských zájmů vybírají i podle složení kapely, jejich členů nebo zpěváků. Máte radši kapely se zpěváky, zpěvačkami, čistě instrumentální projekty nebo tohle všechno dohromady?

Hypotéza 8: Většina posluchačů preferuje kapely se zpěváky, naopak čistě instrumentální kapely jsou v preferované menšině.

- Zpěváky 209
- Zpěvačkami 95
- Kapely s více zpěváky nebo zpěvačkami, popř. obojí zároveň 92
- Čistě instrumentální kapely 39

(Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí (min. 1).)



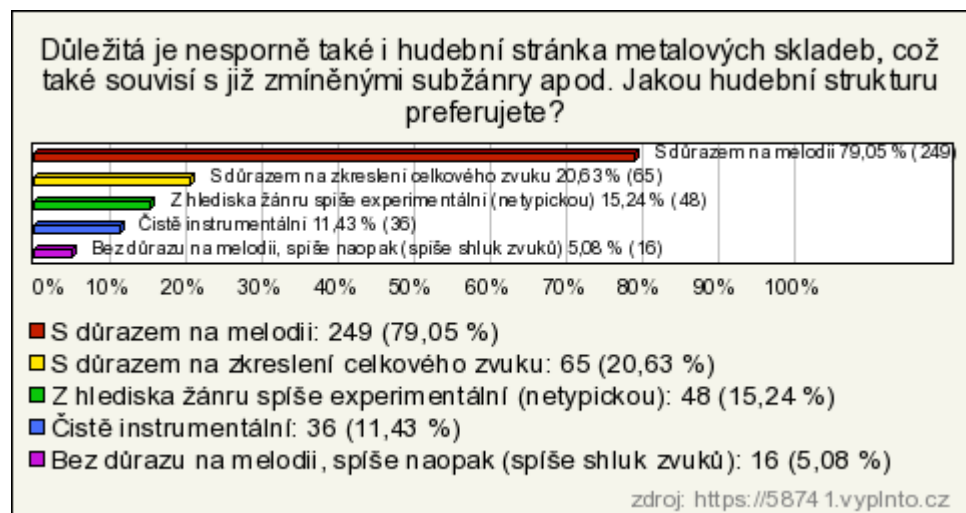
Hypotéza byla potvrzena, nejvíce jsou preferovány kapely se zpěváky, nejméně čistě instrumentální kapely.

9. Důležitá je nesporně také i hudební stránka metalových skladeb, což také souvisí s již zmíněnými subžánry. Jakou hudební strukturu preferujete?

Hypotéza 9: Většina posluchačů preferuje melodickou strukturu skladeb.

- S důrazem na melodii 249
- S důrazem na zkreslení celkového zvuku 65
- Z hlediska žánru spíše experimentální (netypickou) 48
- Čistě instrumentální 36
- Bez důrazu na melodii, spíše naopak (spíše shluk zvuků) 16

(Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí (min. 1).)



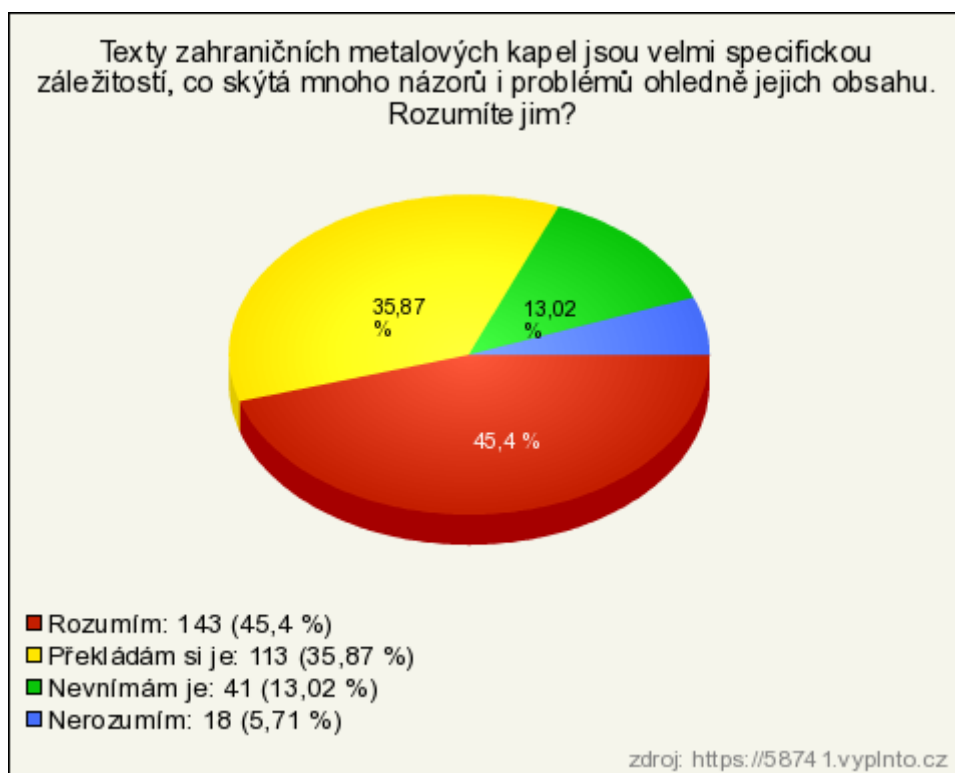
Hypotéza byla potvrzena, většina respondentů má nejradši melodickou strukturu skladeb.

10. Texty zahraničních metalových kapel jsou velmi specifickou záležitostí, co skýtá mnoho názorů i problémů ohledně jejich obsahu. Rozumíte jim?

Hypotéza 10: Většina posluchačů si musí texty překládat, aby jim porozuměla.

- Rozumím 143
- Překládám si je 113
- Nevnímám je 41
- Nerozumím 18

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



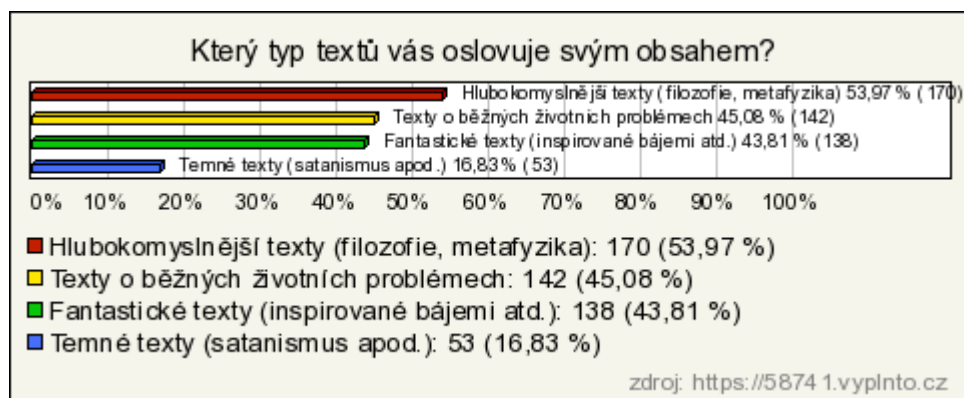
Hypotéza byla částečně potvrzena, respondenti, kteří si texty překládají, jsou na druhém místě škály, většina textům rozumí.

11. Který typ textů vás oslovuje svým obsahem?

Hypotéza 11: Nejčastěji jsou preferovány texty o běžných životních problémech, nejméně pak temné texty.

- Hlubokomyslnější texty (filozofie, metafyzika) 170
- Texty o běžných životních problémech 142
- Fantastické texty (inspirované bájemi atd.) 138
- Temné texty (satanismus apod.) 53

(Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí (min. 1).)



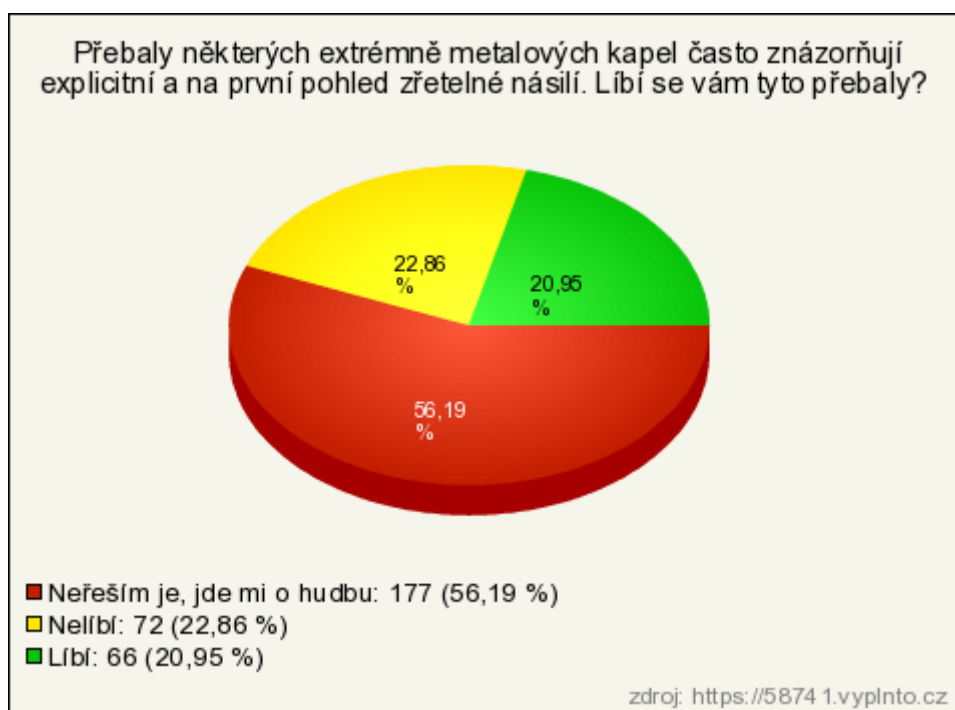
Hypotéza byla částečně potvrzena, nejvíce respondenti preferují hlubokomyslnější texty, až poté texty o běžných životních problémech.

12. Přebaly některých extrémně metalových kapel často znázorňují explicitní a na první pohled zřetelné násilí. Líbí se vám tyto přebaly?

Hypotéza 12: Většině posluchačů se tyto přebaly nelíbí.

- Neřeším je, jde mi o hudbu 177
- Nelíbí 72
- Líbí 66

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



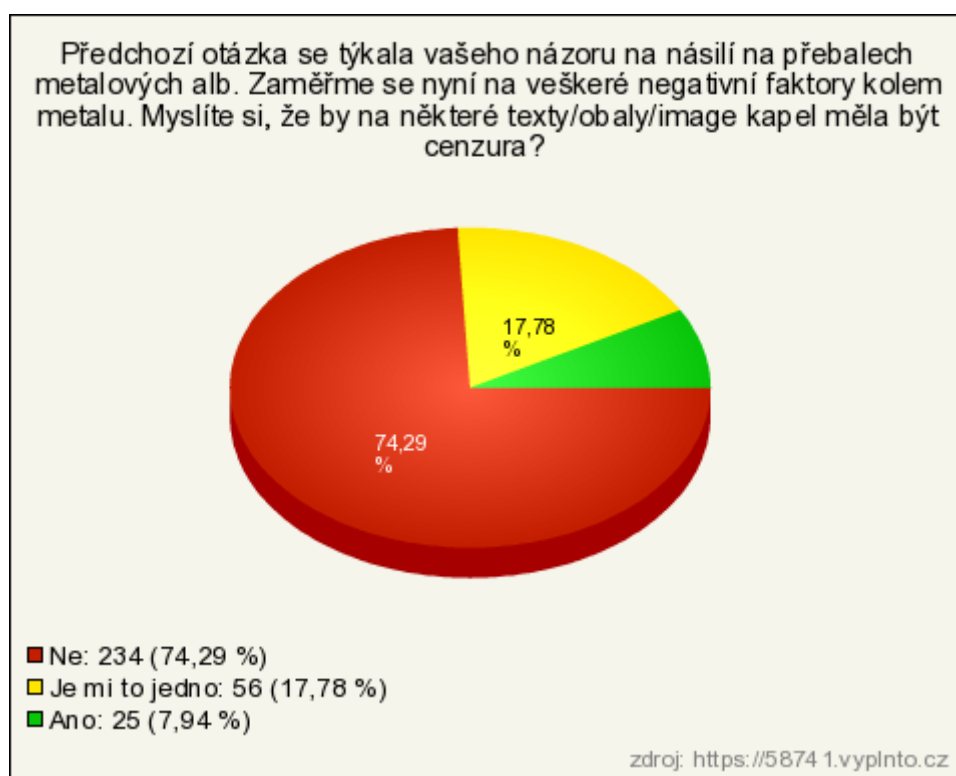
Hypotéza nebyla potvrzena, valná většina respondentů je názoru, že tyto přebaly nevnímají a neřeší a jde jim o hudbu.

13. Předchozí otázka se týkala vašeho názoru na násilí na přebalech metalových alb. Zaměříme se nyní na veškeré negativní faktory kolem metalu. Myslíte si, že by na některé texty/obaly/image kapel měla být cenzura?

Hypotéza 13: Převládá neutrální názor o cenzurování.

- Ne 234
- Je mi to jedno 56
- Ano 25

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



Hypotéza nebyla potvrzena, převážně se respondenti k cenzurování staví negativně.

14. Často se šíří zvěsti, že metalová hudba je pro primitivní a nevzdělané jedince.

O jakých lidech si myslíte, že poslouchají metalovou hudbu?

Hypotéza 14: Posluchači si myslí, že metal obvykle poslouchají vzdělaní lidé.

- Vzdělaní lidé 288
- Lidé s nižším vzděláním 27

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



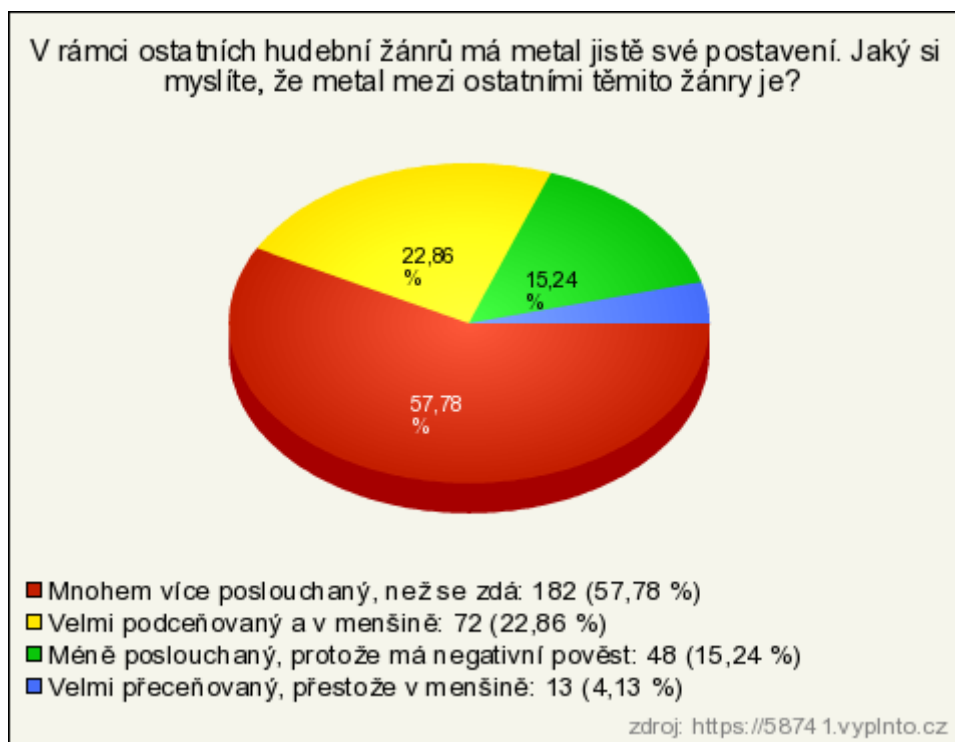
Hypotéza byla potvrzena, respondenti jsou názoru, že metal poslouchají vzdělaní lidé.

15. V rámci ostatních hudební žánrů má metal jistě své postavení. Jaký si myslíte, že metal mezi ostatními těmito žánry je?

Hypotéza 15: Posлуhači si myslí, že metal je méně poslouchaný, protože má negativní pověst.

- Mnohem více poslouchaný, než se zdá 182
- Velmi podceňovaný a v menšině 72
- Méně poslouchaný, protože má negativní pověst 48
- Velmi přeceňovaný, přestože v menšině 13

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



Hypotéza nebyla potvrzena, respondenti jsou názoru, že metal je mnohem více poslouchaný, než se zdá. Názor o negativní pověsti je spíše v menšině.

16. Tato otázka souvisí s mým výzkumem. Rozhodla jsem se, že budu zkoumat metalovou hudbu z mnoha důvodů. Myslíte si, že zkoumání metalu na akademické úrovni má smysl?

Hypotéza 16: Posluchači zaujímají nejvíce neutrální názor.

- Má smysl a je to zapotřebí 173
- Nevím 119
- Nemá žádný smysl, tato hudba tam nepatří 23

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



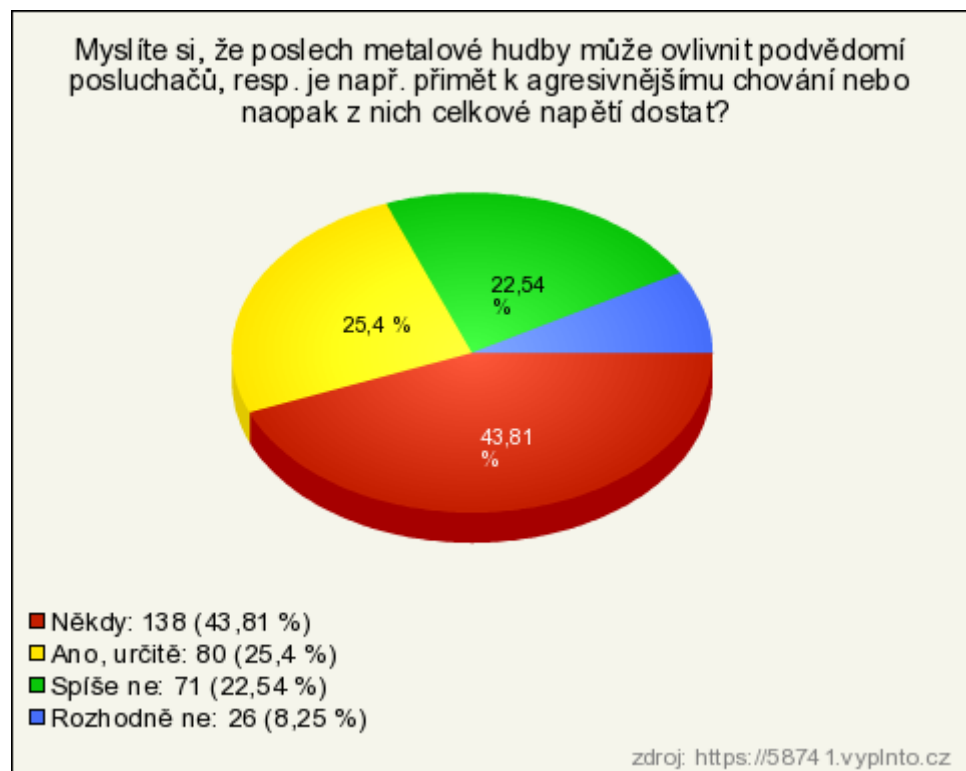
Hypotéza byla částečně potvrzena, většina respondentů má pocit, že zkoumání má smysl, velká část pak nemá názor.

17. Myslíte si, že poslech metalové hudby může ovlivnit podvědomí posluchačů, resp. je např. přimět k agresivnějšímu chování nebo naopak z nich celkové napětí dostat?

Hypotéza 17: Posluchači jsou názoru, že poslech metalové hudby může ovlivnit jejich podvědomí a chování.

- Někdy 138
- Ano, určitě 80
- Spíše ne 71
- Rozhodně ne 26

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



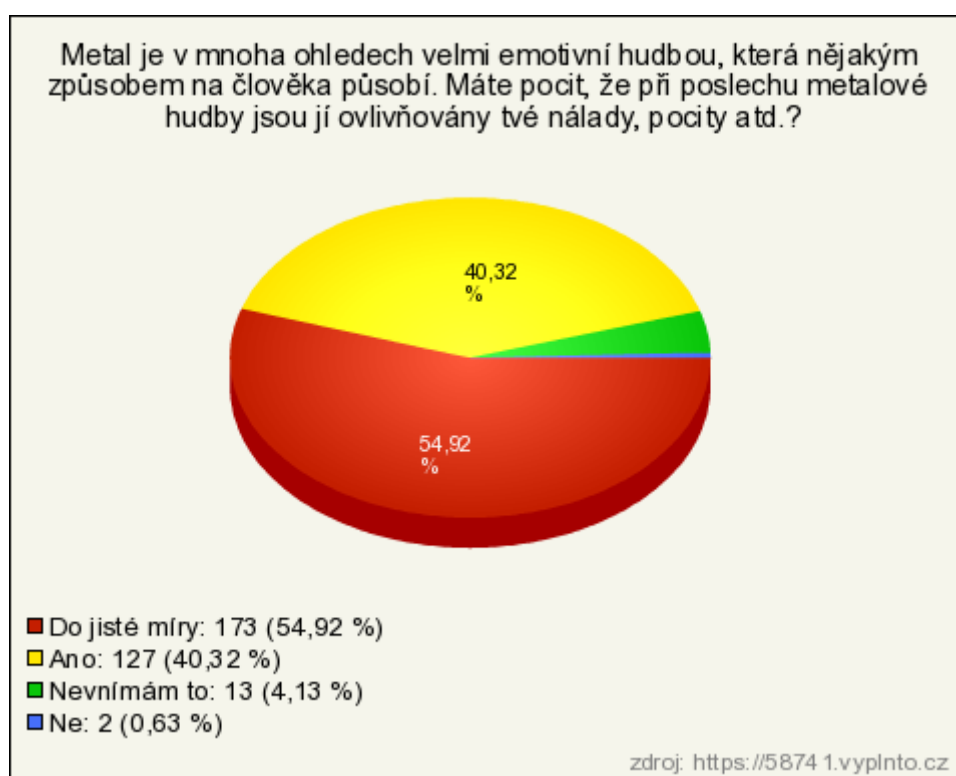
Hypotéza byla částečně potvrzena, největší část respondentů je názoru, že metal ovlivňuje podvědomí někdy, další velká část je názoru, že určitě.

18. Metal je v mnoha ohledech velmi emotivní hudbou, která nějakým způsobem na člověka působí. Máte pocit, že při poslechu metalové hudby jsou jí ovlivňovány tvé nálady, pocity atd.?

Hypotéza 18: Většina posluchačů přiznává, že jejich nálady a pocity jsou poslechem ovlivňovány.

- Do jisté míry 173
- Ano 127
- Nevnímám to 13
- Ne 2

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



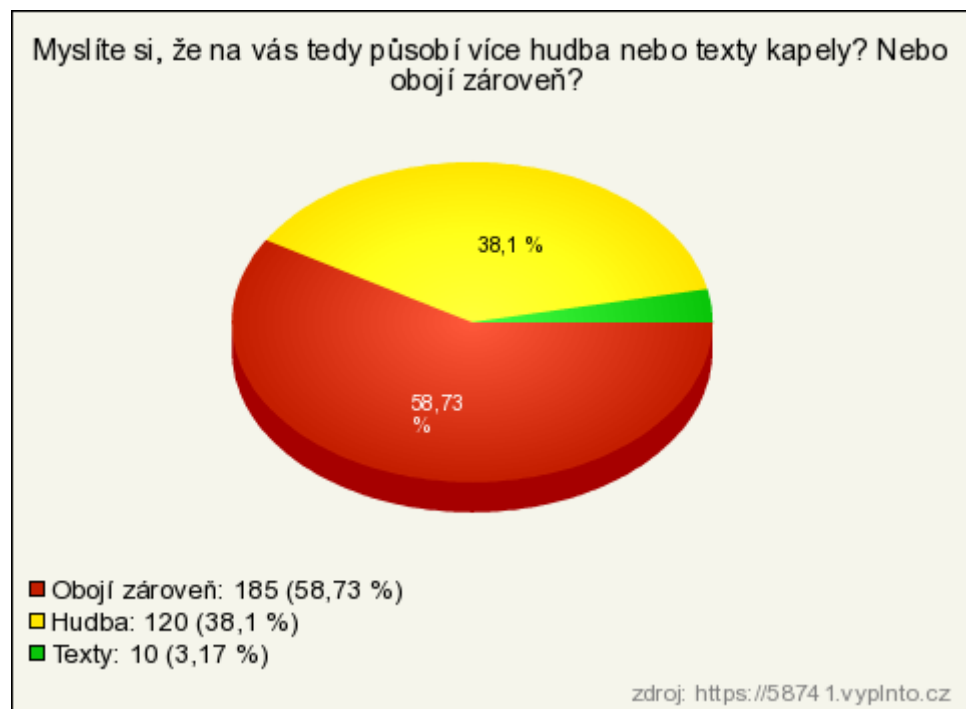
Hypotéza byla částečně potvrzena, nejvíce respondentů si myslí, že metal jejich podvědomí ovlivňuje do jisté míry, další velká část si myslí, že určitě ovlivňuje.

19. Myslíte si, že na vás tedy působí více hudba, nebo texty kapely? Nebo obojí zároveň?

Hypotéza 19: Na většinu posluchačů působí více hudba.

- Obojí zároveň 185
- Hudba 120
- Texty 10

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



Hypotéza nebyla potvrzena, na většinu respondentů působí obě složky zároveň.

20. Metalovou hudbu si pouštím nejčastěji, když se...

Hypotéza 20: Většina posluchačů poslouchá metal, když je něco števe nebo ve stavu euforie.

- Kdykoliv (při stejných příležitostech jako jiné žánry) 260
- Když mě něco števe 41
- Když jsem v euforii 38
- Když jsem smutný 35
- Když se nudím 24

(Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí (min. 1).)



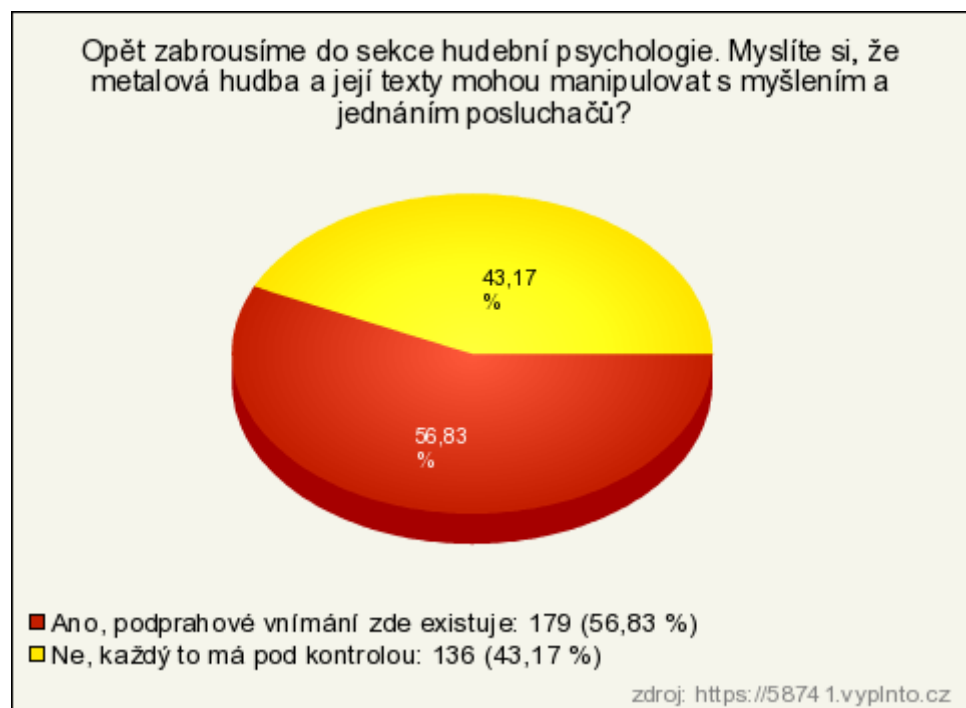
Hypotéza nebyla potvrzena, většina respondentů poslouchá metal kdykoliv bez vyhranění na jejich stav, ostatní kategorie jsou v menšině.

21. Opět zabrousíme do sekce hudební psychologie. Myslíte si, že metalová hudba a její texty mohou manipulovat s myšlením a jednáním posluchačů?

Hypotéza 21: Většina posluchačů přiznává, že podprahové vnímání může manipulovat s jejich myšlením a jednáním.

- Ano, podprahové vnímání zde existuje 179
- Ne, každý to má pod kontrolou 136

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



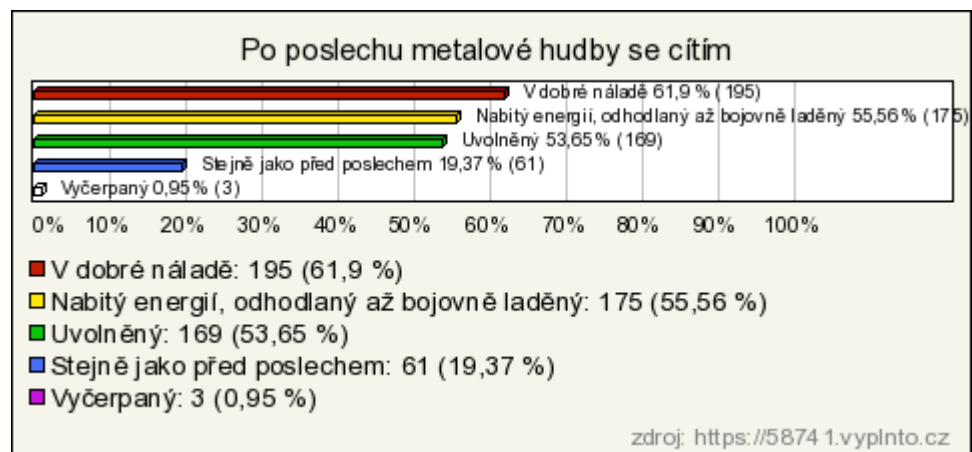
Hypotéza byla potvrzena, větší část respondentů uznává, že podprahové vnímání existuje.

22. Po poslechu metalové hudby se cítím...

Hypotéza 22: U většiny posluchačů převládá pocit energie a odhodlání, popř. uvolnění.

- V dobré náladě 195
- Nabitý energií, odhodlaný až bojovně laděný 175
- Uvolněný 169
- Stejně jako před poslechem 61
- Vyčerpaný 3

(Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí (min. 1).)



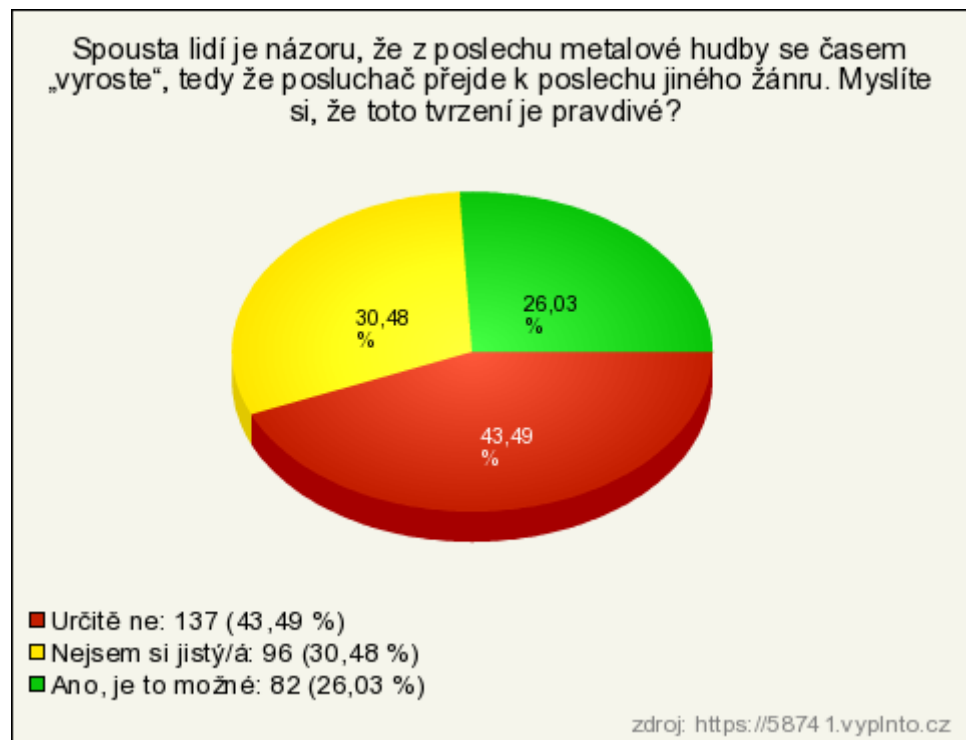
Hypotéza byla částečně potvrzena, nejvíce respondentů se cítí v dobré náladě, hned za tímto stavem následují kategorie zmíněné v hypotéze.

23. Spousta lidí je názoru, že z poslechu metalové hudby se časem „vyroste“, tedy že posluchač přejde k poslechu jiného žánru. Myslíte si, že toto tvrzení je pravdivé?

Hypotéza 23: Většina posluchačů přiznává, že přechod k jinému žánru je možný.

- Určitě ne 137
- Nejsem si jistý/á 96
- Ano, je to možné 82

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



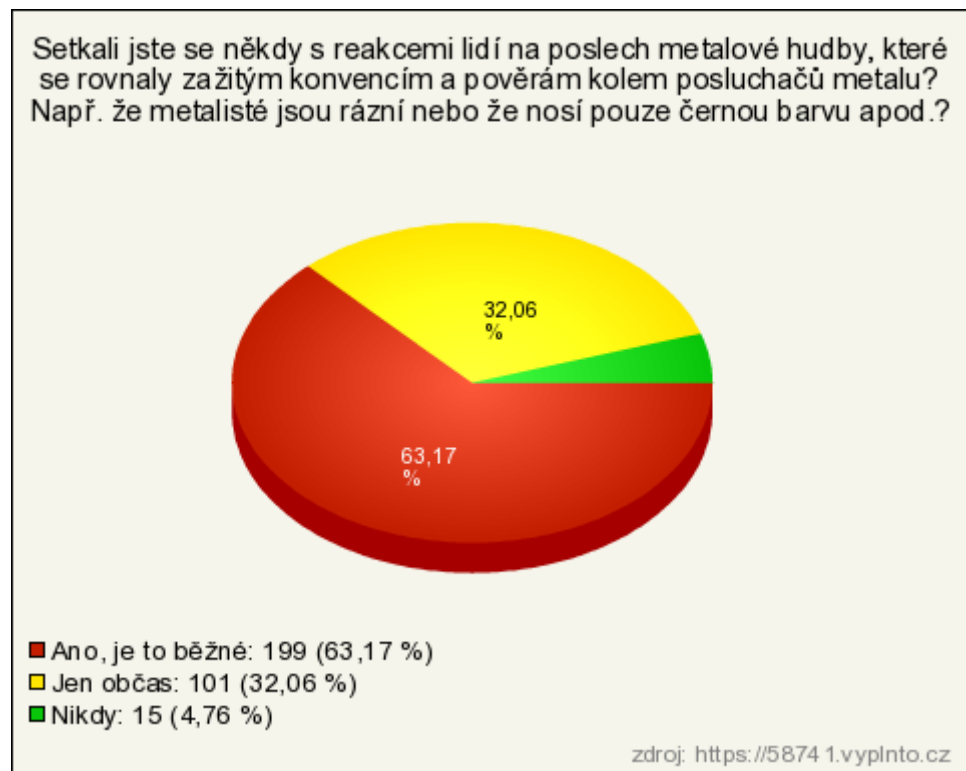
Hypotéza nebyla potvrzena, respondenti jsou názoru, že přechod k jinému žánru není přípustný. Opačný názor je v menšině.

24. Setkali jste se někdy s reakcemi lidí na poslech metalové hudby, které se rovnaly zažitým konvencím a pověrám kolem posluchačů metalu? Např. že metalisté jsou rázní nebo že nosí pouze černou barvu apod.

Hypotéza 24: Většina posluchačů se s těmito reakcemi setkala.

- Ano, je to běžné 199
- Jen občas 101
- Nikdy 15

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



Hypotéza byla potvrzena, většina respondentů se s takovými reakcemi setkala běžně.

25. Myslíte si, že metalová hudba má v dnešní kultuře lepší (méně kontroverzní a tolerantnější) postavení než tomu bylo např. před 20 lety?

Hypotéza 25: Většina posluchačů zaujímá stanovisko „Jak v čem“.

- Ano 147
- Jak v čem 140
- Ne 28

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



Hypotéza byla částečně potvrzena, odpovědi „Ano“ a „Jak v čem“ jsou téměř vyvážené.

26. Mezi fanoušky metalové hudby se častěji setkáváte s lidmi, kteří jsou něčím charakterističtí. Dokázali byste z těchto možností vybrat, čím?

Hypotéza 26: Převládá názor, že fanoušci jsou veselí a pohodoví, popř. protestující proti společnosti.

- Jsou veselí a pohodoví 177
- Ničím se neliší od ostatních 104
- V řadě věcí protestují proti společnosti 90
- Jsou nespoutaní 89
- Jsou spíše uzavření 76
- Jsou negativně naladěni 8

(Povinná otázka, respondent musel zvolit alespoň některou z nabízených odpovědí (min. 1).)



Hypotéza byla částečně potvrzena, první zmíněná kategorie převládá, druhá je na třetím místě ve škále kategorií.

27. Všimli jste si někdy toho, že častěji myslíte na něco, o čem je nějaká metalová píseň, nebo že častěji používáte slova z nějaké metalové písně?

Hypotéza 27: Většina posluchačů si všímá, že používá tyto fráze nebo přemýšlí nad obsahem skladeb.

- Ne 171
- Ano 144

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)

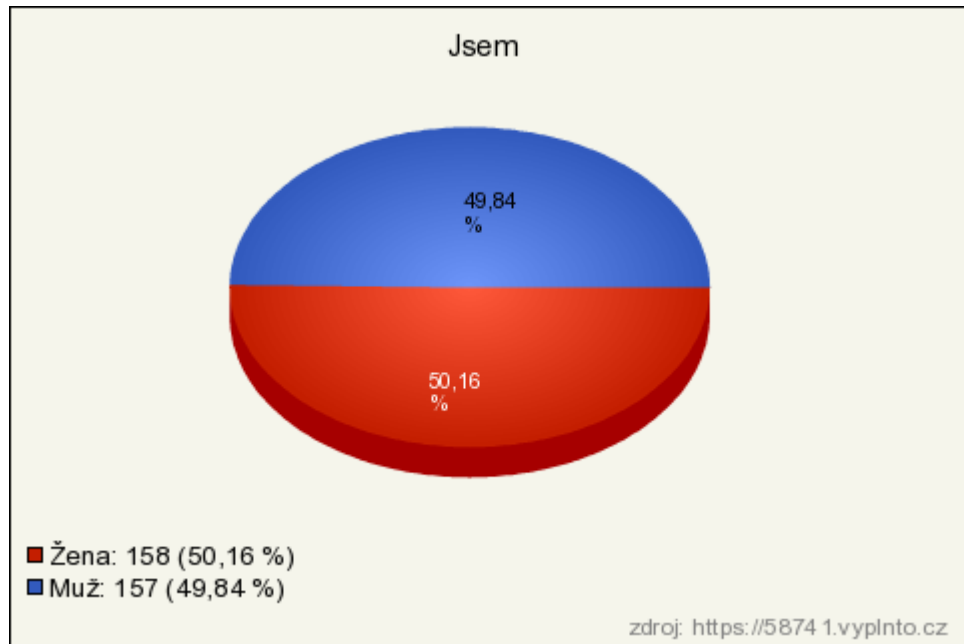


Hypotéza nebyla potvrzena, respondenti spíše nemají tyto tendence.

28. Jsem (pohlaví)

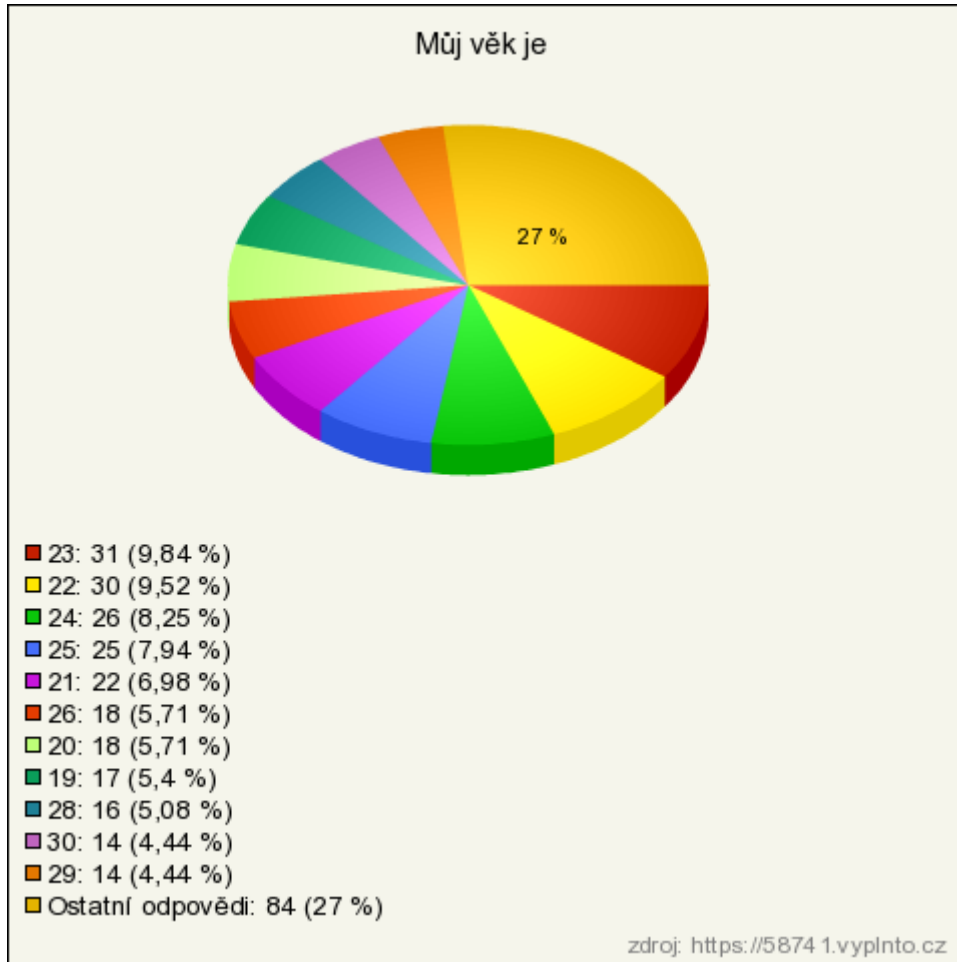
- Žena 158
- Muž 157

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



29. Můj věk je

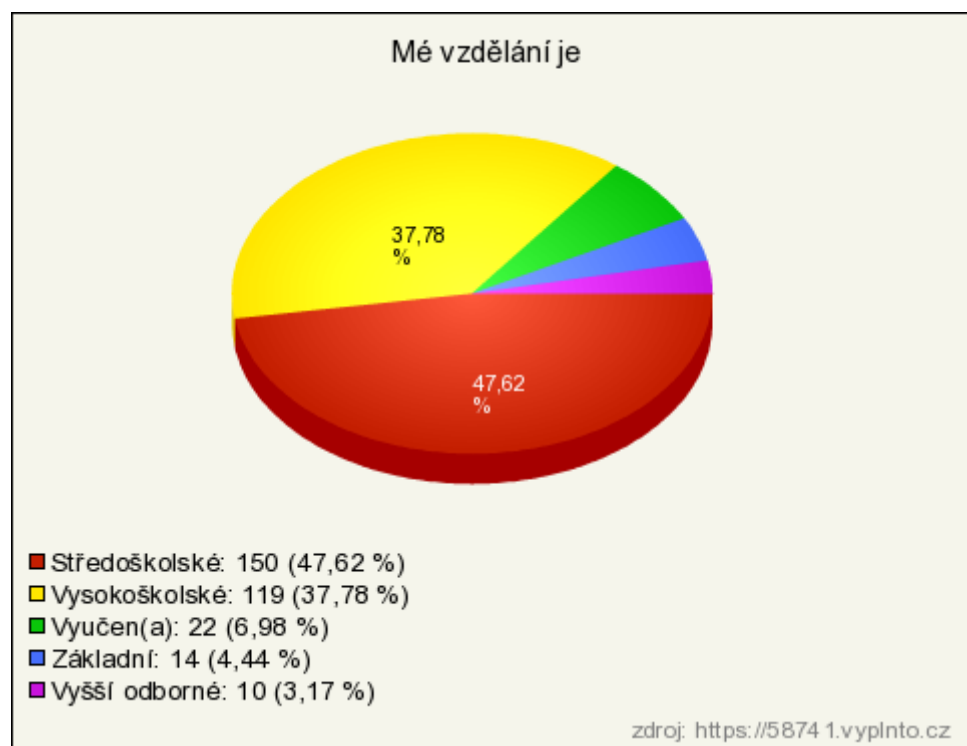
(Povinná otázka, respondent musel napsat číselnou odpověď.)



30. Mé vzdělání je

- Středoškolské 150
- Vysokoškolské 119
- Vyučen(a) 22
- Základní 14
- Vyšší odborné 10

(Povinná otázka, respondent musel zvolit jednu z nabízených odpovědí.)



5.3 Vztahy mezi výslednými proměnnými

Hypotéza: Faktory ovlivňující poslech metalové hudby jsou závislé na postoji posluchače k metalu a metalové subkultuře celkově.

- **Srovnání výsledků nejčastější kategorie v otázce 5 a v otázce 15.**

	Succedent	Non Succedent	Součet
Antecedent	148	34	182
Non Antecedent	100	33	133
Součet	248	67	315

Odchylka od průměru: +3.29%

V celém sledovaném souboru respondentů je pravděpodobnost succedentu 78.73%, u respondentů splňujících antecedent je pravděpodobnost succedentu 81.32%. Antecedent nemá vliv na succedent - odpovědi v části B nemají vliv na výrok v části A.

Podpora: 148 (support)

Závislost succedentu na antecedentu podpořilo 148 respondentů - výsledek lze použít.

Spolehlivost implikace: 81.32% (confidence)

U 81.32% respondentů splňujících antecedent se můžeme spolehnout na to, že bude platit succedent. Síla implikace je střední.

Spolehlivost ekvivalence: 57.46% (e-confidence)

U 57.46% respondentů platí ekvivalence mezi platností antecedentu a succedentu. Síla ekvivalence je nízká.

Hypotéza: Obecné vlastnosti posluchače mají vliv na jeho individuální preference.

- **Srovnání výsledků druhé nejčastější kategorie v otázce 30 a nejčastější kategorie v otázce 9.**

	Succedent	Non Succedent	Součet
Antecedent	103	16	119
Non Antecedent	146	50	196
Součet	249	66	315

Odchylka od průměru: +9.5%

V celém sledovaném souboru respondentů je pravděpodobnost succedentu 79.05%, u respondentů splňujících antecedent je pravděpodobnost succedentu 86.55%. Antecedent nemá vliv na succedent - odpovědi v části B nemají vliv na výrok v části A.

Podpora: 103 (support)

Závislost succedentu na antecedentu podpořilo 103 respondentů - výsledek lze použít.

Spolehlivost implikace: 86.55% (confidence)

U 86.55% respondentů splňujících antecedent se můžeme spolehnout na to, že bude platit succedent. Síla implikace je střední.

Spolehlivost ekvivalence: 48.57% (e-confidence)

U 48.57% respondentů platí ekvivalence mezi platností antecedentu a succedentu. Síla ekvivalence je nízká.

- **Srovnání výsledků z otázky 29 (věkové rozpětí 20 – 23 let) a nejčastější kategorie v otázce 5.**

	Succedent	Non Succedent	Součet
Antecedent	66	17	83
Non Antecedent	182	50	232
Součet	248	67	315

Shoda se s přibývajícimi roky věku respondentů snižuje.

Odchylka od průměru: +1%

V celém sledovaném souboru respondentů je pravděpodobnost succedentu 78.73%, u respondentů splňujících antecedent je pravděpodobnost succedentu 79.52%. Antecedent nemá vliv na succedent - odpovědi v části B nemají vliv na výrok v části A.

Podpora: 66 (support)

Závislost succedentu na antecedentu podpořilo 66 respondentů - výsledek lze použít.

Spolehlivost implikace: 79.52% (confidence)

U 79.52% respondentů splňujících antecedent se můžeme spolehnout na to, že bude platit succedent. Síla implikace je střední.

Spolehlivost ekvivalence: 36.83% (e-confidence)

U 36.83% respondentů platí ekvivalence mezi platnostmi antecedentu a succedentu. Síla ekvivalence je nízká.

Hypotéza: Společenské jevy kolem metalové subkultury mají zásadní vliv na posluchačovo vnímání a posuzování metalové hudby.

- **Srovnání nejčastějších odpovědí z otázek 15 a 25.**

	Succedent	Non Succedent	Součet
Antecedent	94	88	182
Non Antecedent	53	80	133
Součet	147	168	315

Odchylka od průměru: +10.68%

V celém sledovaném souboru respondentů je pravděpodobnost succedentu 46.67%, u respondentů splňujících antecedent je pravděpodobnost succedentu 51.65%. Antecedent nemá vliv na succedent - odpovědi v části B nemají vliv na výrok v části A.

Podpora: 94 (support)

Závislost succedentu na antecedentu podpořilo 94 respondentů - výsledek lze použít.

Spolehlivost implikace: 51.65% (confidence)

U 51.65% respondentů splňujících antecedent se můžeme spolehnout na to, že bude platit succedent. Síla implikace je nízká.

Spolehlivost ekvivalence: 55.24% (e-confidence)

U 55.24% respondentů platí ekvivalence mezi platností antecedentu a succedentu. Síla ekvivalence je nízká.

Hypotéza: Pocity a nálady posluchače při poslechu metalové hudby souvisí s jeho individuálním vkusem a výběrem preferovaných subžánrů.

- **Srovnání nejčastější odpovědi u otázky 22 a škály 15 u odpovědi Black metal v otázce 6.**

	Succedent	Non Succedent	Součet
Antecedent	7	7	14
Non Antecedent	168	133	301
Součet	175	140	315

Odchylka od průměru: -10%

V celém sledovaném souboru respondentů je pravděpodobnost succedentu 55.56%, u respondentů splňujících antecedent je pravděpodobnost succedentu 50%. Antecedent nemá vliv na succedent - odpovědi v části B nemají vliv na výrok v části A.

Podpora: 7 (support)

Závislost succedentu na antecedentu podpořilo pouze 7 respondentů - s výsledkem zacházejte opatrně.

Spolehlivost implikace: 50% (confidence)

U 50% respondentů splňujících antecedent se můžeme spolehnout na to, že bude platit succedent. Síla implikace je nízká.

Spolehlivost ekvivalence: 44.44% (e-confidence)

U 44.44% respondentů platí ekvivalence mezi platností antecedentu a succedentu. Síla ekvivalence je nízká.

- **Srovnání nejčastější odpovědi u otázky 22 a škály 1 u odpovědi Heavy metal v otázce 6.**

	Succedent	Non Succedent	Součet
Antecedent	30	32	62
Non Antecedent	145	108	253
Součet	175	140	315

Odchylka od průměru: -12.9%

V celém sledovaném souboru respondentů je pravděpodobnost succedentu 55.56%, u respondentů splňujících antecedent je pravděpodobnost succedentu 48.39%. Antecedent nemá vliv na succedent - odpovědi v části B nemají vliv na výrok v části A.

Podpora: 30 (support)

Závislost succedentu na antecedentu podpořilo 30 respondentů - výsledek lze použít.

Spolehlivost implikace: 48.39% (confidence)

U 48.39% respondentů splňujících antecedent se můžeme spolehnout na to, že bude platit succedent. Síla implikace je nízká.

Spolehlivost ekvivalence: 43.81% (e-confidence)

U 43.81% respondentů platí ekvivalence mezi platností antecedentu a succedentu. Síla ekvivalence je nízká.

6. Komparace kvalitativního a kvantitativního výzkumu

Za prostředek, pomocí kterého je provedena komparace obou použitých typů výzkumů, byly zvoleny ideální typy podle Maxe Webera, které jsou charakteristické pro společenské vědy a z nich vycházející výzkumy.

Ideální typ je podle Webera myšlenkovou konstrukcí, vytvářenou na základě syntézy mnoha rozptýlených konkrétních individuálních jevů. Uspořádání těchto jevů do představy ideálního typu je konstrukcí, utopií, limitním určením.⁷⁸

Protože bylo pomocí rámcové analýzy a dalších výsledků zjištěno, že se v obou výzkumech uplatňují nejen rozlišné údaje, ale také určité společné vzorce, ideální typy jdou aplikovat právě především na shody v odpovědích u obou výzkumů. Jednotlivé formy škál podle ideálních typů jsou očíslovány a postupně rozvedeny dle charakteru tématu, na které navazují.

Bylo zvoleno pět hlavních okruhů, se kterými se v rámci obou výzkumů pracovalo nejčastěji:

- (1.) Hlavní faktor začátku poslechu metalu nezáleží pouze na hudebním zpracování
- (2.) Posluchači metalu jsou tolerantní vůči jiným subkulturám
- (3.) Preference v metalové hudbě mohou být různorodé
- (4.) Postoj k explicitnímu vyobrazování násilí závisí na přílnutí k subkultuře
- (5.) Metalová hudba zajisté ovlivňuje myšlení a prožívání posluchače

1. Hlavní faktor pro začátek poslechu metalu může být variabilní, velice záleží na způsobu podání dotazu, možnosti výběru odpovědí a přímém kontaktu s výzkumníkem.

→ Respondenti u kvantitativního výzkumu označili nejčastěji jako faktor, který je přímě metal poslouchat, hudbu samotnou, ale při přímém dotazování u rozhovoru často přiznávají ovlivnění subkulturou, lidmi a přáteli mezi, které se chtěli zařadit.

⁷⁸ M. Weber - Metoda ideálních typů. PhDr. Danica Slouková, CSc. [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://filosofia.cz/mjs-mvedy-15web.html>

2. Posluchači metalu jsou tolerantní vůči lidem, kteří poslouchají jinou hudbu a neomezují se pouze na společnost, se kterou sdílí stejné hudební preference.
→ U kvantitativního i kvalitativního výzkumu převládl názor, že metalový fanoušek se obklopuje lidmi bez ohledu na to, co poslouchají.
3. Preference na metalové hudbě se týkají především hudby samotné a toho, co z ní vyzaňuje, záleží také na způsobu dotazování a výběru odpovědí.
→ U kvalitativních rozhovorů převládla odpověď energie na dotaz, co na metalu respondenti nejvíce preferují a oceňují. Časté bylo také hudební zpracování, které u kvantitativního výzkumu zase převládalo, zatímco energie byla až na čtvrtém místě. Výsledky se dají považovat za variabilní vzhledem k okolnostem.
4. Dle kvalitativního i kvantitativního výzkumu bylo rozpoznáno, že postoj posluchačů k extrémnímu explicitnímu vyobrazování je spíše neutrální, až pozitivní. Cenzuru by většina respondentů obou výzkumů odmítla.
→ Dalo by se předpokládat, že posluchači nebudou odsuzovat součást „své“ subkultury, popř. i součást hudby, kterou poslouchají. Potvrzuje se zde, že nedotknutelnost komunity, která je zmíněna i v teoretické části, je skutečně taková.
5. Téma ovlivňování pocitů osob poslouchajících metal a osobních pocitů při poslechu v kvantitativním výzkumu vyšlo spíše kladně. Respondenti v obou případech přiznávají, že lze do jisté míry ovlivnit pocity. V kvalitativním výzkumu se navíc respondenti zmínili tak, že to určitě jde a často také, že jejich pocity jsou pozitivní a mají lepší náladu.
→ Ačkoliv tohle lze předpokládat u každého druhu hudby, dle výsledků výzkumu se potvrdilo, že metal může do jisté míry ovládat myšlení posluchače, často ale kladným způsobem a v rámci určité katarze.

Pracovalo se také s dalšími tématy, jejichž odpovědi byly více různorodé a respondenti se k nim nevraceli tak často. Tyto výsledky jsou zobrazeny v podkapitole Rámcová analýza a Výsledky kvantitativního výzkumu, kde je možné přečíst si je pomocí tabulek nebo výsledných grafů.

Závěr

Práce *Sociologie metalové hudby: Metalový posluchač v kontextu subkultury a vkusu* měla za cíl představit čtenáři profil současného metalového fanouška a jeho základní preference, především pomocí dvou proběhlých výzkumů, ale také pomocí úvodního stavu bádání a teoretické části.

Hlavním bodem práce se staly oba typy výzkumů, které byly provedeny na začátku roku 2017. Kvantitativní výzkum pracoval s daty pomocí elektronického dotazníku a kvalitativní výzkum pomocí polostrukturovaných rozhovorů, u jejichž výsledků se prokázala více výpovědní hodnota než u dat prvního zmíněného výzkumu. S daty se dále pracovalo prostřednictvím rámcové analýzy a výsledných grafů, na něž navazovala komparace obou výzkumů, při které se potvrdilo, že u některých dotazů reagují respondenti jinak v případě dotazníku a jinak v případě rozhovoru. Některá data byla naopak v případě obou výzkumů podobná a výsledky téměř totožné, ačkoliv respondenti neznali výsledky druhého výzkumu.

Díky pestré škále získaných informací, ale také díky množství informací, které se podařilo prostřednictvím dotazníků i rozhovorů získat, se potvrdilo, že metalového fanouška neovlivňují pouze jeho základní předpoklady a hudba samotná, ale mnoho dalších faktorů s metalovou hudbou spojených, které se vzájemně prolínají a ovlivňují se, což je také znění výchozí hypotézy. Tyto analogie se týkají především společnosti a subkultury nebo lidí, kteří mají na posluchače vliv. Jeho identifikace s hudbou a subkulturou je vysoká, většina posluchačů bere metalovou hudbu jako celek, se kterým souvisí styl oblékání nebo vyznávání určitých hodnot.

Metalová subkultura je skupinou lidí, která je silně semknutá, což je znát především z názorů respondentů nebo přístupu respondentů ke zkoumání metalu jako takového. Na začátku výzkumu se několikrát stalo, že posluchači metalové hudby odmítali spolupracovat z důvodu nepochopení některých otázek v dotazníku, které dehonestovali. Stejně tak byli jiní respondenti ochotni spolupracovat a naopak rádi zodpověděli všechny dané dotazy. Tím se potvrdilo, že tato subkultura, jako každá jiná, se nedá definovat na určitý typ lidí.

Metal by se dal v dnešní době označit jako velice roztříštěná a variabilní záležitost, která je rozvětvená na spoustu odnoží, proto nelze stanovit určitý hlavní proud, a také na

spoustu subkulturních vln a proudů, které zahrnují individuální přemýšlení každého fanouška, které je v jistém smyslu jedinečné a neměnné. Právě proto je třeba na výzkum, ačkoliv výsledná data mohou působit přesvědčivě, nahlížet jako na pohyblivý fenomén, který může v rámci jakéhosi ducha doby v další dekádě působit zase jinak. Ne náhodou je proto mnohokrát metal v práci přirovnáván k sociologickému fenoménu, protože společnost a subkultura zde hraje hned po hudbě samotné majoritní roli. Metal je ještě stále nevyčerpané téma jak v ohledu muzikologickém, tak i sociologickém, a právě proto bylo tak zajímavé zkoumat to, že metalová hudba zasahuje i tam, kde by to většinu lidí, ať už zasvěcených nebo nezasvěcených, nenapadlo.

Soupis pramenů a literatury

Prameny

Filmové dokumenty

Metal: A Headbanger's Journey (2005)

Global Metal (2008)

Until The Light Takes Us (2008)

Periodika

Pařát

RockHard

Spark

Literatura

Odborná literatura

ALLETT, Nicola. The extreme metal 'connoisseur'. *Popular Music History*. 2011, 164-179.

BOGT, Tom, Marc DELSING, Maarten VAN ZALG, Petee CHRISTENSON a Wim MEEUS. Intergenerational Continuity of Taste: Parental and Adolescent Music Preferences. *Social Forces*. 2011, 297-320.

BEK, Mikuláš. *Konzervatoř Evropy?: k sociologii české hudebnosti*. Praha: KLP, 2003. *Musicologica.cz*. ISBN 80-85917-99-8.

COLLEY, Ann. Young People's Musical Taste: Relationship With Gender and Gender-Related Traits. *Journal of Applied Social Psychology*. 2008, 432-441.

EKINCI, Ozalp, Volkan TOPCUOGLU, Ozgur TOPCUOGLU, Osman SABUNCUOGLU a Meral BERKEM. The Association between Music Preferences and Psychiatric Problems in Adolescents. *Marmara Medical Journal*. 2012, 47-52.

ELFEIN, Dietmar. Overcome the Pain: Rhythmic Transgression in Heavy Metal Music. *Thamyris/Intersecting*. 2013, (26), 71-88.

FELLESZ, Kevin. Black metal soul music: Stone Vengeance and the aesthetics of race in heavy metal. *Popular Music History*. 2011, 180-197.

FREEBORN, Robert. A Selective Discography Of Scandinavian Heavy Metal Music. *Notes*. 2010, 840-850.

FUKAČ, Jiří a Ivan POLEDŇÁK. *Hudba a její pojmoslovný systém: otázky stratifikace a taxonomie hudby*. Praha: Academia, 1981.

GRANHOLM, Kennet. „Sons of Northern Darkness”: Heathen Influences in Black Metal and Neofolk Music. *Numen*. 2011, 514-544.

GRIFFIN, Hollis. Hair Metal Redux: Gendering Nostalgia and Revising History on VH1. *JPF&T—Journal of Popular Film and Television*. 2014, 71-80.

HARRISON, Leigh Michael. *Factory Music: How The Industrial Geography And Working-Class Environment Of Post-War Birmingham Fostered The Birth Of Heavy Metal*. *Journal Of Social History*. 2010, 145-158.

HENCKMANN, Wolfhart a Konrad LOTTER. *Estetický slovník*. Praha: Svoboda, 1995. Členská knihnice (Svoboda). ISBN 80-205-0478-8.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

HICKAM, Brian a Jeremy WALLACH. *Female Authority and Dominion: Discourse and Distinctions of Heavy Metal Scholarship*. *Journal For Cultural Research*. 2011, 15(3), 255-277.

HILL, Rosemary Lucy. *Reconceptualizing hard rock and metal fans as a group: Imaginary community*. *International Journal of Community Music*. 2014, 7(2), 173-187.

HINES, Michelle a Katrina SKEWES MCFERRAN. *Metal made me who I am: Seven adult men reflect on their engagement with metal music during adolescence*. *International Journal of Community Music*. 2014, 7(2), 205-222.

HJELM, Titus, Keith KAHN-HARRIS a Mark LEVINE. *Heavy metal as controversy and counterculture*. *Popular Music History*. 2012, 5-18.

JOHNSON, John. *Christian Themes in the Heavy Metal Music of Black Sabbath? Implicit Religion*. 2014, 321-335.

KAHN_HARRIS, Keith. *Metal Studies: Intellectual Fragmentation or Organic Intellectualism?* *Journal For Cultural Research*. 2011, 15(3), 251-253.

KLYPCHAK, Brad. *'How you gonna see me now?': Recontextualizing metal artists and moral panics*. *Popular Music History*. 2012, 38-51.

KONECNY, Brandon. *Heavy Metal Monsters!: Rudctio ad Ridiculum and the 1980s Heavy Metal Horror Cycle*. *Film Matters*. 2014, 13-18.

KUBÁTOVÁ, Helena. *Metodologie sociologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1549-6.

- LIN, Shuai-Ting, Pinchen YANG, Chien-Yu LAI, Yu-Yun SU, Yi-Chun YEH, Mei-Feng HUANG a Cheng-Chung CHEN. Mental Health Implications of Music: Insight from Neuroscientific and Clinical Studies. *Harv Rev Psychiatry*. 2011, 19(1), 34-46.
- LUCAS, Caroline, Mark DEEKS a Karl SPRACKLEN. Grim Up North: Northern England, Northern Europe and Black Metal. *Journal For Cultural Research*. 2011, 15(3), 279-295.
- MOBERG, Marcus. Religion in Popular Music or Popular Music as Religion?: A Critical Review of Scholarly Writing on the Place of Religion in Metal Music and Culture. *Popular Music and Society*. 2012, 35(1), 113-130.
- MULDER, Juul, Tom BOGT, Quinten RAAIJMAKERS a Wilma VOLLEBERGH. Music Taste Groups and Problem Behavior. *J Youth Adolescence*. 2007, 313-324.
- NORTH, Adrian a Jane DAVIDSON. Musical taste, employment, education, and global region. *Scandinavian Journal Od Psychology*. 2013, 432-441.
- PHILLIPOV, Michelle. Extreme music for extreme people?: Norwegian black metal and transcendent violence. *Popular Music History*. 2011, 150-163.
- POLEDŇÁK, Ivan. *Hudba jako problém estetiky*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1215-1.
- RECOURS, Robin, Francois AUSSAGUEL a Nick TRUJILLO. Metal Music and Mental Health in France. *Cult Med Psychiatry*. 2009, 473-488.
- REYES, Ian. Blacker than Death: Recollecting the “Black Turn” in Metal Aesthetics. *Journal of Popular Music Studies*. 25(2), 240-257.
- RIBALDINI, Paolo. A Conceptual Connection Between Classic Heavy Metal And World War I: The Case Of Iron Maiden's Paschendale And Motörhead's 1916. *New Sound*. 2014, 44(2), 96-108.
- RICHERS, Gabby a Karl SPRACKLEN. Raising the horns: Heavy metal communities and community heavy metal music. *International Journal of Community Music*. 2014, 7(2), 149-151.
- SHAFRON, Gavin Ryan a Mitchell KARNO. Heavy Metal Music and Emotional Dysphoria Among Listeners. *Psychology Of Popular Media Culture*. 2013, 2(2), 74-85.

- SCHEEL, Karen a John WESTFELD. Heavy Metal Music And Adolescent Suicidality: An Empirical Investigation. *Adolescence*. 1999, 34(134), 253-273.
- SCHMALTZ, Rodney. Bang Your Head: Using Heavy Metal Music to Promote Scientific Thinking in the Classroom. *Frontiers In Psychology*. 2016
- SMOLÍK, Josef. Subkultury mládeže: uvedení do problematiky. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.
- SNELL, Dave. ‚The Black Sheep of the Family’: Bogans, borders and New Zealand society. *International Journal of Community Music*. 2014, 7(2), 273-289.
- SPRACKLEN, Karl, Caroline LUCAS a Mark DEEKS. The Construction of Heavy Metal Identity through Heritage Narratives: A Case Study of Extreme Metal Bands in the North of England. *Popular Music and Society*. 2014, 37(1), 48-64.
- VEENSTRA, Gerry. Class Position and Musical Tastes: A Sing-Off between the Cultural Omnivorism and Bourdieusian Homology Frameworks. *CRS/RCS*. 2015, 134-159.
- VEKANTESH, Vivek, Jeffrey PODOSHEN, Kathryn URBANIAK a Jason WALLIN. Eschewing Community: Black Metal. *Journal of Community & Applied Social Psychology*. 2015, 66-81.
- WALLACH, Jeremy a Alexandra LEVINE. ‚I want you to support local metal’: A theory of metal scene formation. *Popular Music History*. 2011, 116-134.

Popularizační literatura

518, Vladimír a Karel VESELÝ. Kmeny: [současné městské subkultury. V Praze: Bigg Boss & Yinachi, 2011. ISBN 978-80-903973-2-3.

518, Vladimír. Kmeny 0: městské subkultury a nezávislé společenské proudy před rokem 1989. V Praze: Bigg Boss & Yinachi, 2013. ISBN 978-80-903973-8-5.

518, Vladimír. Kmeny 90. Praha: BiggBoss & Yinachi, 2016. ISBN 978-80-906019-9-4

BÄUMER, Ulrich. Chceme jen tvoji duši: Rocková scéna a okultismus: Fakta a souvislosti. Praha: Logos, 1991.

BUKSZPAN, Daniel. Heavy metal: encyklopedie. Přeložil Roman LIPČÍK. Praha: BB art, 2004. ISBN 80-7341-377-9.

DARSKI, Adam Nergal. Confessions of a Heretic: The Sacred and the Profane: Behemoth and Beyond. 1. Jawbone Press, 2015. ISBN 978-1908279750

CHRISTE, Ian. Ďáblův hlas - heavy metal: kompletní historie pro znalce. 2. vyd. v českém jazyce. Přeložil Lenka FENCLOVÁ. Praha: BB/art, 2010. ISBN 978-80-7381-723-7.

KNEIF, Tibor (vyd.): "Rock in der 70ern", Rowohlt Taschenbuch Verlag, Reinbek bei Hamburg 1980

KUGELBERG, Johan. True Norwegian Black Metal. 1. UK: VICE Books, 2008. ISBN 978-1576874356

MOYNIHAN, Michael a Didrik SODERLIND. Lords of Chaos: satanischer Metal: der blutige Aufstieg aus dem Untergrund. 3. Aufl. Zeltingen-Rachtig: Prophecy Productions, 2002. ISBN 3-936878-00-5.

WAGNER, Jeff. Soul On Fire: The Life and Music Of Peter Steele. 1. FYI Press, 2014. ISBN 978-1934859452

WICH, František. Rock & Pop encyklopedie. Praha: Volvox Globator, 1999. ISBN 80-7207-277-3.

Internetové zdroje

Hudební psychologie 10 – Extrémní metal – část druhá. Muzikoterapie: PaedDr. Lubomír Holzer [online]. Olomouc: Muzikoterapie - Lubomír Holzer, 2013 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://muzikoterapie.net/hudebni-psychologie-10-extremni-metal-cast-druha/>

M. Weber - Metoda ideálních typů. PhDr. Danica Slouková, CSc. [online]. [cit. 2017-04-21]. Dostupné z: <http://filosofia.cz/mjs-mvedy-15web.html>

Smrt falešnému metalu. A2larm [online]. Praha: Liberation.cz, 2015 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <http://a2larm.cz/2015/04/smrt-falesnemu-metalu/>

Resumé

Metalová hudba je již od počátku jejího vzniku velmi diskutovaným žánrem, který proniká do mnoha oblastí bádání a nejen svým hudebním zpracováním, ale také vizualizací patří mezi žánry nejvýraznější. Mezi vědy, které metal zkoumají, nepatří pouze vědy o umění jako hudební věda či jiné uměnovědné obory, ale také psychologie nebo sociologie. Právě v rámci poslední zmíněné vědy nahlíží na metalovou hudbu i tato práce a obsahuje také sociologický výzkum rozdělený na dvě části.

Metal si prošel za několik dekád své existence mnoha modifikacemi a stylovými proměnami, které závisely na módě dané doby a společenském stavu (každá společnost vyžaduje po umění to, co je v danou chvíli možné a k čemu existují prostředky). Právě proto je dnes široce roztržštěn na mnoho subžánrů a odnoží a v podstatě neexistuje hlavní proud, který by udával směr. Spíše si naopak každý posluchač najde a vybere své vlastní zaměření, jak hudební, tak stylové.

V současnosti existuje na téma metal mnoho zahraničních studií, které jej zkoumaly z různých hledisek a které přinesly pro vědu různorodé výsledky. V Česku je téma metalové hudby ještě stále lehce opomíjeno a publikací, které by se věnovaly metalu opravdu do hloubky je spíše méně, o to více jsou pak knihy a práce tohoto typu vzácnější pro badatele, který z nich potřebuje čerpat. Povědomí o metalové hudbě však stoupá přímou úměrou k pokroku doby a my můžeme být svědky přibývajícího počtu metalových koncertů, festivalů, ale i fanoušků mezi námi, kteří se již nestydí dávat toto své vyznání najevo. O to více je jejich styl na první pohled znatelný.

Hlavní název této práce – Sociologie metalové hudby - je obecným shrnutím tématu, který byl zkoumán. Byl kladen důraz na svět metalové hudby očima fanouška v kontextu subkultury, kterou si vybral a jeho individuálního vkusu a preferencí. V rámci velmi uzavřené subkultury se tak podařilo vytvořit alespoň výseč vzorku, který má určitou výpovědní hodnotu o přemýšlení a názorech metalistů, kteří jsou pro mnoho lidí ještě velkou neznámou.

Summary

Since its origins, metal music has been a widely-discussed genre that has penetrated into many areas of research – not only thanks to its musical form but also thanks to its visual side which is one of the most distinctive ones among all genres. Metal has been examined not only by scholars of art disciplines such as musicology; it has also been a focus of sciences such as psychology and sociology. This thesis looks at metal music from the viewpoint of the latter discipline; it also contains a sociological research divided into two parts.

Throughout the several decades of its existence, metal has gone through many modifications and changes of style that depended on the fashion of the time and on the social status (every society requires from art that which is possible at the given time and that for which there are means available). That is why today, metal is split into a plethora of subgenres and branches: there is practically no primary stream that would set the course for the genre. Rather, every listener finds their own focus, both when it comes to music and when it comes to style.

Currently, there are many studies available that have examined the topic of metal from different viewpoints and brought various results. In the Czech Republic, the topic of metal music is still somehow neglected: there are rather few works that have dealt with the topic truly in-depth. This makes the books and theoretical works of this type all the more precious for a researcher who needs to draw on them. However, the awareness about metal music has been rising as the time progresses and today, we may witness an increase in the number of metal concerts, festivals as well as fans among us, who are no longer afraid of showing their allegiance. This makes their style all the more noticeable.

The primary title of this thesis – Sociology of Metal Music – is a general summary of the topic examined. Emphasis was placed primarily on the world of metal music through the eyes of the fan in the context of the subculture that they chose as well as on their individual taste and preference. Within the framework of a very closed community, I've managed to create at least a segment of a sample that has a certain predicative value regarding the thinking and attitudes of metalheads, who, for many, are still a great unknown.

Zusammenfassung

Die Metal-Musik ist schon von Anfang ihrer Entstehung an ein sehr diskutiertes Genre, das in viele Forschungsgebiete dringt und nicht nur durch ihre musikalische Bearbeitung, sondern auch durch die Visualisierung zu den ausdrucksvollsten Genres gehört. Zu den Wissenschaften, die Metal untersuchen, gehören nicht nur die Kunstwissenschaften wie Musikwissenschaft oder andere kunstwissenschaftliche Fächer, sondern auch Psychologie oder Soziologie. Gerade im Rahmen der letztgenannten Wissenschaft sieht auch diese Arbeit die Metal-Musik an, und sie enthält auch eine in zwei Teile gegliederte soziologische Untersuchung.

Metal hat während etlicher Dekaden seiner Existenz mehrere Modifikationen und Stilveränderungen durchgemacht, die von der Mode der gegebenen Zeit und vom Gesellschaftsstand abhängen (Jede Gesellschaft verlangt von der Kunst das, was im gegebenen Moment möglich ist und wozu es die Mittel gibt). Gerade deswegen ist Metal heute in viele Subgenres und Zweige breit gespaltet und es gibt im Grunde keinen Hauptstrom, der die Richtung anzeigen würde. Im Gegenteil findet und wählt jeder Zuhörer eher seine eigene Orientierung. Sowohl Musik-, als auch Stilorientierung.

Heutzutage gibt es zum Thema Metal viele ausländische Studien, die es von verschiedenen Gesichtspunkten untersuchten und für die Wissenschaft vielfältige Ergebnisse brachten. In Tschechien wird das Thema der Metal-Musik immer noch leicht unterlassen und die Publikationen, die sich dem Metal tatsächlich in die Tiefe widmen würden, gibt es eher weniger, umso mehr sind dann die Bücher und Arbeiten dieses Typs für den Forscher kostbar, der von ihnen zu schöpfen braucht. Das Bewusstsein von Metal-Musik steigt aber in direkter Proportion zum Fortschritt der Zeit und wir können die Zeugen von der zunehmenden Anzahl der Metal-Konzerte, Festivals, aber auch Fans unter uns sein, die sich nicht mehr schämen, dieses Bekenntnis zu äußern. Umso mehr ist ihr Stil auf den ersten Blick merkbar.

Der Haupttitel dieser Arbeit – Soziologie der Metal-Musik- ist eine allgemeine Zusammenfassung des Themas, das untersucht wurde. Es wurde auf die Welt der Metal-Musik mit den Augen eines Fans im Kontext der Subkultur, die er ausgewählt hat, und seines individuellen Geschmacks und Präferenzen Wert gelegt. Im Rahmen einer sehr geschlossenen Subkultur gelang es so, wenigstens einen Ausschnitt des Musters zu

schaffen, der einen gewissen Aussagewert vom Nachdenken und von Meinungen der Metal-Spieler hat, die für viele Leute noch die große Unbekannte sind.

Soupis příloh

Tištěné přílohy:

- Dotazník ke kvantitativní části výzkumu
- Seznam transkripčních značek
- Vizuální podoba vybraných metalových subžánrů – obrázky

Příloha č. 1: Dotazník ke kvantitativní části výzkumu

Dobrý den,

jmenuji se Gabriela Stašová a studuji posledním rokem Mgr. studium oboru Sociologie a Muzikologie na Univerzitě Palackého v Olomouci. Od mého raného mládí jsem posluchačkou metalové hudby, které jsem se rozhodla věnovat i mou diplomovou práci, kde zkoumám vývoj a postoje metalového posluchače a také to, jak je tento posluchač brán a ovlivněn společností a to i v kontextu historického vývoje. Dostal se k vám dotazník, který je předmětem kvantitativní části mého výzkumu. V jeho první části vás čekají obecné otázky, které jsou však informačně důležité. V druhé části jsem se zaměřila na vaše hudební preference a na to, jak vnímáte metalovou hudbu vy. Třetí část dotazníku je nejdelší a obsahuje dotazy týkající se dvou muzikologických systematických disciplín, a to hudební psychologie a hudební sociologie. V poslední části potřebuji jen ještě několik základních informací o vás. Výsledky výzkumu budou publikovány v mé diplomové práci, a to zcela anonymně.

Předem děkuji za váš čas, který věnujete mému dotazníku!

Část první – obecné dotazy:

1) V první otázce se zaměřím na délku doby, kdy posloucháte metalovou hudbu – jak dlouho tedy metalovou hudbu vlastně posloucháte?

- a) 2 roky a méně
- b) Přes 2 roky
- c) Více než 5 let
- d) Více než 10 let

2) Mnoho fanoušků upřednostňuje metalové koncerty před obyčejnou nahrávkou, jiní zase raději poslouchají metalovou hudbu v klidu doma. Jak často chodíte na metalové koncerty vy? Nebo patříte do druhé zmíněné skupiny?

- a) Jednou týdně
- b) Jednou měsíčně
- c) Jednou za čtvrt roku
- d) Jednou za rok
- e) Nechodím na metalové koncerty, spíše si hudbu pouštím doma

3) Každý posluchač se ke svému oblíbenému žánru nějakým způsobem dostal. Který ze zmíněných podnětů byl pro vás tím rozhodujícím pro další poslech metalové hudby?

- a) Hudba samotná
- b) Image kolem hudby
- c) Rodinné zázemí
- d) Kamarádi

4) Metaloví fanoušci často vyhledávají soudržnost s lidmi, kteří jsou stejně nebo podobně hudebně naladěni. Jakými lidmi se obklopujete?

- a) Lidmi, co poslouchají metalovou hudbu
- b) Lidmi, co poslouchají cokoliv

Část druhá – hudební preference:

5) Lidé jsou rozdílní a každý na metalové hudbě preferuje jiné její faktory. Někdo poslouchá metalovou hudbu ryze z důvodů estetických, protože se jim tato hudba líbí, u některých převažuje spíše fluidum kolem ní, určitá subkultura nebo atmosféra. Co na metalu preferujete vy?

- a) Hudební zpracování
- b) Subkulturu kolem ní
- c) Soudržnost jejích fanoušků
- d) energii na koncertech
- e) Texty kapel
- f) Souznění s mou náladou při poslechu

6) Každý jistě víme, že v metalu existuje spousta nejrůznějších subžánrů, které z tohoto stylu vycházejí. Který z nich je vám nejbližší? Seřadte jednotlivé subžánry číslicemi od 1 do 15 podle toho, jaký k nim máte vztah.

- Heavy Metal
- Thrash Metal

- Death Metal
- Black Metal
- Gothic Metal
- Symphonic Metal
- Doom Metal
- Folk Metal
- Nu-Metal
- Pagan Metal
- Doom Metal
- Progressive Metal
- Industrial Metal
- Glam Metal
- Post Metal

7) U mnoha lidí se jejich hudební vkus i v rámci jednoho žánru nějakým způsobem vyvíjí – někdo začíná na tvrdých a syrových nahrávkách, někomu více sedí melodie a bohaté aranže a někdo např. může přejít z extrému do extrému a na začátku své „poslechové kariéry“ poslouchat zcela jiný subžánr. Jak jste na tom vy? Vyvinul se u vás nějakým způsobem váš hudební vkus?

- a) Ne
- b) Ano, poslouchám nyní jiný subžánr
- c) Ano, poslouchal jsem značně tvrdší věci
- d) Ano, poslouchal jsem značně melodičtější věci

8) Lidé si často objekty svých posluchačských zájmů vybírají i podle složení kapely, jejich členů nebo zpěváků. Máte radši kapely se zpěváky, zpěvačkami, čistě instrumentální projekty nebo tohle všechno dohromady?

- a) Zpěváky
- b) Zpěvačkami
- c) Čistě instrumentální kapely
- d) Kapely s více zpěváky nebo zpěvačkami, popř. obojí zároveň

9) Důležitá je nesporně také i hudební stránka metalových skladeb, což také souvisí s již zmíněnými subžánry apod. Jakou hudební strukturu preferujete?

- a) S důrazem na melodii
- b) S důrazem na zkreslení celkového zvuku
- c) Čistě instrumentální
- d) Bez důrazu na melodii, spíše naopak (spíše shluk zvuků)
- e) Z hlediska žánru spíše experimentální (netypickou)

Část třetí – hudebně-psychologický a hudebně-sociologický vhled:

10) Texty zahraničních metalových kapel jsou velmi specifickou záležitostí, co skýtá mnoho názorů i problémů ohledně jejich obsahu. Rozumíte jim?

- a) Rozumím
- b) Nerozumím
- c) Nevnímám je
- d) Překládám si je

11) Pokud jsi na otázku č. 11 odpověděl kladně, odpověz na tuto: Který typ textů vás oslovuje svým obsahem?

- a) Texty o běžných životních problémech
- b) Hlubokomyslnější texty (filozofie, metafyzika)
- c) Temné texty (satanismus apod.)
- d) Fantastické texty (inspirované bájemi atd.)

12) Přebaly některých extrémně metalových kapel často znázorňují explicitní a na první pohled zřetelné násilí. Líbí se vám tyto přebaly?

- a) Líbí
- b) Nelíbí
- c) Neřeším je, jde mi o hudbu

13) Předchozí otázka se týkala vašeho názoru na násilí na přebalech metalových alb. Zaměřme se nyní na veškeré negativní faktory kolem metalu. Myslíte si, že by na některé texty/obaly/image kapel měla být cenzura?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Je mi to jedno

14) Často se šíří zvěsti, že metalová hudba je pro primitivní a nevzdělané jedince. O jakých lidech si myslíte, že poslouchají metalovou hudbu?

- a) Vzdělaní lidé
- b) Lidé s nižším vzděláním

15) V rámci ostatních hudebních žánrů má metal jistě své postavení. Jaký si myslíte, že metal mezi ostatními těmito žánry je?

- a) Velmi podceňovaný a v menšině
- b) Velmi přeceňovaný, přestože v menšině
- c) Mnohem více poslouchaný, než se zdá
- d) Méně poslouchaný, protože má negativní pověst

16) Tato otázka souvisí s mým výzkumem – rozhodla jsem se, že budu zkoumat metalovou hudbu z mnoha důvodů. Myslíte si, že zkoumání metalu na akademické úrovni má smysl?

- a) Má smysl a je to zapotřebí
- b) Nemá žádný smysl, tato hudba tam nepatří
- c) Nevím

17) Myslíte si, že poslech metalové hudby může ovlivnit podvědomí posluchačů, resp. je např. přimět k agresivnějšímu chování, nebo naopak z nich celkové napětí dostat?

- a) Ano, určitě

- b) Někdy
- c) Spíše ne
- d) Rozhodně ne

18) Metal je v mnoha ohledech velmi emotivní hudbou, která nějakým způsobem na člověka působí. Máte pocit, že při poslechu metalové hudby jsou jí ovlivňovány tvé nálady, pocity atd.?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Do jisté míry
- d) Nevnímám to

19) Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a kladně, odpovězte na: Myslíte si, že na vás tedy působí více hudba, nebo texty kapely? Nebo obojí zároveň?

- a) Hudba
- b) Texty
- c) Obojí zároveň

20) Metalovou hudbu si pouštím nejčastěji, když se

- a) Když se nudím
- b) Když jsem v euforii
- c) Když mě něco štve
- d) Když jsem smutný
- e) Kdykoli (při stejných příležitostech jako jiné žánry)

21) Opět zabrousíme do sekce hudební psychologie. Myslíte si, že metalová hudba a její texty mohou manipulovat s myšlením a jednáním posluchačů?

- a) Ano, podprahové vnímání zde existuje
- b) Ne, každý to má pod kontrolou

22) Po poslechu metalové hudby se cítím

- a) Uvolněný
- b) V dobré náladě
- c) Nabitý energií, odhodlaný až bojovně laděný
- d) Vyčerpaný
- e) Stejně jako před poslechem

23) Spousta lidí je názoru, že z poslechu metalové hudby se časem „vyroste“, tedy že posluchač přejde k poslechu jiného žánru. Myslíte si, že toto tvrzení je pravdivé?

- a) Ano, je to možné
- b) Určitě ne
- c) Nejsem si jistý/á

24) Setkali jste se někdy s reakcemi lidí na poslech metalové hudby, které se rovnaly zažitým konvencím a pověrám kolem posluchačů metalu? Např. že metalisté jsou rázní nebo že nosí pouze černou barvu apod.?

- a) Ano, je to běžné
- b) Jen občas
- c) Nikdy

25) Myslíte si, že metalová hudba má v dnešní kultuře lepší (méně kontroverzní a tolerantnější) postavení než tomu bylo např. před 20 lety?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Jak v čem

26) Mezi fanoušky metalové hudby se častěji setkáváte s lidmi, kteří jsou něčím charakterističtí. Dokázali byste z těchto možností vybrat, čím?

- a) V řadě věcí protestují proti společnosti
- b) Jsou nespoutaní
- c) Se ničím neliší od ostatních
- d) Jsou spíše uzavření
- e) Jsou negativně naladěni
- f) Jsou veselí a pohodoví

27) Všimli jste si někdy toho, že častěji myslíte na něco, o čem je nějaká metalová píseň, nebo že častěji používáte slova z nějaké metalové písně?

- a) Ano
- b) Ne

Část čtvrtá – informace o vás:

28) Jsem

- a) Muž
- b) Žena

29) Můj věk je (dopíšte za odrážku váš věk)

•

30) Mé vzdělání je

- a) Základní
- b) Vyučen(a)
- c) Středoškolské
- d) Vyšší odborné
- e) Vysokoškolské

Příloha č. 2: Seznam transkripčních značek

=	okamžité navázání na repliku partnera
<u>Zase</u>	zdůraznění slabiky/slova
a:le:	protažení hlásky
e ee eee eh ehm em hm mhm ehe e-e	hezitační a responzní zvuky
(.)	krátká pauza
(..)	delší pauza
(...)	dlouhá pauza
?	vysoké stoupnutí hlasu
,	mírné stoupnutí hlasu
.	klesnutí hlasu
<uhodil>	pasáž pronesená se smíchem
(ale)	ne dobře srozumitelný výraz
()	nesrozumitelný výraz
((smích))	komentář přepisovatele

Příloha č. 3: Vizuální podoba vybraných metalových subžánrů – obrázky



Obrázek 1 Gothic metal



Obrázek 2 Black metal



Obrázek 3 Thrash metal



Obrázek 4 Glam metal

Anotace magisterské diplomové práce

Jméno a příjmení autora: Gabriela Stašová

Název instituce: FF UP, Katedra muzikologie

Název diplomové práce: Sociologie metalové hudby: Metalový posluchač v kontextu subkultury a vkusu

Title of a work: Sociology of metal music: Metal fan in the context of subculture and taste

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Jan Blüml, PhD.

Rok obhajoby: 2017

Počet znaků: 258 825 (včetně mezer)

Počet příloh: 3 tištěné přílohy

Počet titulů použité literatury: 58

Anotace diplomové práce:

Předmětem práce je popis metalového posluchače a hledání spojitostí se subkulturou v rámci jeho preferencí prostřednictvím výzkumu. Práce je rozdělena do šesti oddílů, tři z nich jsou teoretické, další tři z nich se týkají kvantitativního a kvalitativního výzkumu a jejich komparaci. První část popisuje stav bádání v rámci proběhlých zahraničních studií a výzkumů. Druhá část definuje základní pojmy jako vkus nebo subkultura. Třetí část přibližuje témata spojená s metalovou hudbou jako předmětem zkoumání. Čtvrtou částí je kvalitativní výzkum s rámcovou analýzou. Pátou částí je kvantitativní výzkum a jeho výsledky. Šestá část porovnává oba tyto výzkumy. V závěru práce je shrnutí výsledků výzkumu.

Klíčová slova: metalová hudba, metal, muzikologie, sociologie, výzkum, populární hudba, metalové subžánry, kvantitativní výzkum, kvalitativní výzkum, dotazník, rozhovor, metalový fanoušek

Annotation:

The topic of the thesis is a description of a metal listener and investigation of connections with the subculture with regard to the listener's preferences through a research. The thesis is divided into six parts; three of them are theoretical and the next three deal with qualitative and quantitative research and their comparison. The first part describes the state of inquiry with regard to three studies and researches performed abroad. The second part defines basic terms, such as taste or subculture. The third part approaches topics connected to metal music as the object of research. The fourth part consists of the qualitative research and a framework analysis. The fifth part deals with the quantitative research and its results. The sixth part compares both these researches. The concluding part sums up the outcomes of the research.

Keywords: metal music, metal, musicology, sociology, research, popular music, metal subgenres, quantitative research, qualitative research, questionnaire, interview, metal fan